

وعدایی که در این نزدیکی است

درسنامه آموزشی گجینه تیزهوشان

سوالات امتحانات نهایی

فارسی دوازدهم

از سال ۱۳۹۷ تا دی ماه ۱۴۰۲

دسته بندی شده بر اساس درسها

دبیرستان هراتی + صارمیه

احمدی

بهمن ماه ۱۴۰۲

#انتقام سخت

انتخاب مصرع درست..... ۳۹

درست و غلط..... ۳۹

قلمرو فکری..... ۴۰

درک مطلب..... ۴۰

درس ۱- شکر نعمت..... ۴۰

درس ۲- مست و محتسب..... ۴۰

درس ۳- آزادی..... ۴۱

درس ۵- دماوندیه..... ۴۱

درس ۶- نی نامه..... ۴۲

درس ۷- در حقیقت عشق..... ۴۳

درس ۸- از پاریز تا پاریس..... ۴۳

درس ۹- کویر..... ۴۴

درس ۱۰- فصل شکوفایی..... ۴۵

درس ۱۱- آن شب عزیز..... ۴۵

درس ۱۳- خوان هشتم..... ۴۶

درس ۱۲- گذر سیاوش از آتش..... ۴۷

درس ۱۴- سیمرغ و سی مرغ..... ۴۸

درس ۱۶- کباب غاز..... ۴۹

درس ۱۷- خنده تو..... ۵۰

درس ۱۸- عشق جاودانی..... ۵۰

نیایش..... ۵۱

ترکیبی..... ۵۲

معنی..... ۵۳

درس ۱- شکر نعمت..... ۵۳

درس ۲- مست و محتسب..... ۵۴

درس ۳- آزادی..... ۵۴

درس ۵- دماوندیه..... ۵۴

درس ۶- نی نامه..... ۵۵

درس ۷- در حقیقت عشق..... ۵۵

درس ۸- از پاریز تا پاریس..... ۵۵

درس ۹- کویر..... ۵۶

درس ۱۰- فصل شکوفایی..... ۵۶

درس ۱۱- آن شب عزیز..... ۵۶

درس ۱۲- گذر سیاوش از آتش..... ۵۶

درس ۱۳- خوان هشتم..... ۵۷

درس ۱۴- سی مرغ و سیمرغ..... ۵۷

درس ۱۶- کباب غاز..... ۵۸

درس ۱۷- خنده تو..... ۵۹

درس ۱۸- عشق جاودانی..... ۵۹

فعل..... ۱۵

نقش دستوری..... ۱۶

نقش های تبعی..... ۱۷

جمله..... ۱۸

جمله مرکب..... ۱۹

نشانه «ان»..... ۲۰

شیوه بلاغی..... ۲۰

ترکیبی..... ۲۰

قلمرو ادبی..... ۲۵

آرایه..... ۲۵

تشبیه..... ۲۵

سجع..... ۲۶

تلمیح..... ۲۶

مجاز..... ۲۷

استعاره..... ۲۷

کنایه..... ۲۷

حسن آمیزی..... ۲۸

اسلوب معادله..... ۲۸

جناس..... ۲۸

مناظره..... ۲۸

حسن تعلیل..... ۲۹

مراعات نظیر..... ۲۹

نماد..... ۲۹

زمینه های حماسه..... ۳۰

ترکیبی..... ۳۰

تاریخ ادبیات..... ۳۵

درس ۳..... ۳۵

درس ۵..... ۳۵

درس ۷..... ۳۵

درس ۸..... ۳۵

درس ۹..... ۳۵

درس ۱۰..... ۳۵

درس ۱۱..... ۳۶

درس ۱۳..... ۳۶

درس ۱۴..... ۳۶

درس ۱۶..... ۳۶

درس ۱۸..... ۳۶

ترکیبی..... ۳۷

حفظ شعر..... ۳۸

کامل کردن بیت..... ۳۸

قلمرو زبانی..... ۲

معنی واژگان..... ۲

ستایش..... ۲

درس ۱؛ شکر نعمت..... ۲

درس ۲؛ مست و هشیار..... ۲

درس ۳؛ آزادی..... ۲

درس ۵؛ دماوندیه..... ۳

درس ۶؛ نی نامه..... ۳

درس ۷؛ در حقیقت عشق..... ۳

درس ۸؛ از پاریز تا پاریس..... ۳

درس ۹؛ کویر..... ۴

درس ۱۱؛ آن شب عزیز..... ۴

درس ۱۰؛ فصل شکوفایی..... ۴

درس ۱۲؛ گذر سیاوش از آتش..... ۴

درس ۱۳؛ خوان هشتم..... ۴

درس ۱۴؛ سی مرغ و سیمرغ..... ۵

درس ۱۶؛ کباب غاز..... ۵

درس ۱۷؛ خنده تو..... ۶

درس ۱۸؛ عشق جاودانی..... ۶

نیایش..... ۶

ترکیبی..... ۶

املا..... ۷

ستایش..... ۷

درس ۱؛ شکر نعمت..... ۷

درس ۲؛ مست و هشیار..... ۷

درس ۶؛ نی نامه..... ۷

درس ۵؛ دماوندیه..... ۷

درس ۸؛ از پاریز تا پاریس..... ۸

درس ۹؛ کویر..... ۸

درس ۱۰؛ فصل شکوفایی..... ۸

درس ۱۱؛ آن شب عزیز..... ۸

درس ۱۲؛ گذر سیاوش از آتش..... ۹

درس ۱۳؛ خوان هشتم..... ۹

درس ۱۴؛ سی مرغ و سیمرغ..... ۹

درس ۱۶؛ کباب غاز..... ۹

درس ۱۸؛ عشق جاودانی..... ۱۰

ترکیبی..... ۱۰

دستور زبان..... ۱۲

حذف..... ۱۲

گروه های اسمی و وابسته ها..... ۱۳

قلمرو زبانی
معنی واژگان

ستایش

- ۱- در بیت زیر، یک برابر معنایی مناسب برای واژه «شادی» بیابید. (خرداد ۱۴۰۱)
«همه عزى و جلالی، همه علمى و یقینى/همه نوری و سرورى، همه جودى و جزایى»^۱
- ۲- عبارت «حرکت به‌سوی مقصدی برای به دست آوردن و جست‌وجوی چیزی» در توضیح کدام واژه آمده است؟ (دی‌ماه ۴۰۱)
- الف) اتراق (ب) پویدن (پ) مشایعت (ت) وصول^۲
- ۳- معنی هریک از واژه‌های مشخص‌شده را بنویسید.
(۱) نتوان شبه تو گفتن که تو در وهم نیایی (دی‌ماه ۱۴۰۰)
(۲) تو نماینده فضلای تو سزاوار ثنایی^۳ (دی‌ماه ۱۳۹۷)
- درس ۱؛ شکر نعمت

۴- معنی هریک از واژه‌های مشخص‌شده را بنویسید.

- (۱) عاکفان کعبه جلالش به تقصیر عبادت معترف (دی‌ماه ۱۳۹۹)
(۲) تخم خرمایی به تربیتش نخل باسق گشته (شهریور ۱۳۹۹)
(۳) هر نفسی که فرو می‌رود ممد حیات است. (دی‌ماه ۱۳۹۸)
(۴) یکی از صاحب‌دلان سر به جیب مراقبت فرو برده بود.^۴ (شهریور ۴۰۲)
- ۵- واژه «هم‌آوا» را در عبارت زیر بیابید و مترادف آن را بنویسید. (دی‌ماه ۱۴۰۲)
«منت خدای را عز و جلّ که طاعتش موجب قربت است.»^۵
- ۶- معادل درست توضیح عرفانی زیر را از داخل کمانک انتخاب کنید.

- الف) کمال توجه بنده به حق و یقین بر اینکه خداوند در همه احوال، عالم بر ضمیر اوست. (مراقبت/مکاشفت)^۶ (خرداد ۱۳۹۸)
- درس ۲؛ مست و هشیار

۷- معنی واژه مشخص‌شده را بنویسید.

- (۱) گفت: «والی از کجا در خانه خمار نیست؟»^۷ (خرداد ۱۳۹۹)

درس ۳؛ آزادی

۸- معنی هریک از واژه‌های مشخص‌شده را بنویسید.

- (۱) مسلک مرغ گرفتار قفس هم چو من است (خرداد ۱۳۹۸)
(۲) خانه‌ای کاو شود از دست اجانب آباد (شهریور ۱۳۹۸)
(۳) احداث یک خاکریز دوجداره را تنها راه‌حل می‌دانست.^۸ (دی‌ماه ۱۳۹۷)

۱- سرور، ص ۱۰

۲- ب) پویدن، ص ۱۰

۳- ۱) مانند، مثل، همسان؛ ص ۱۰ * ۲) ستایش - سپاس (ص ۱۰)

۴- ۱) جمع عاکف، کسانی که در مدت معین در مسجد بمانند و به عبادت پردازند، ص ۱۳ * ۲) بلند، بالیده، ص ۱۲ * ۳) مددکننده، یاری رساننده، ص ۱۲/۴ * ۴) جیب: گریبان یقه ص ۱۴

۵- قربت: نزدیکی

۶- الف) مراقبت: ص ۱۴

۷- ۱) می‌فروش، ص ۱۹ *

۸- ۱) روش، طریق؛ ص ۲۶ * ۲) بیگانگان، ص ۲۶ * ۳) ساخته‌شدن (ص ۳۱)

درس ۵؛ دماوندیه

۹- معنی هریک از واژه‌های مشخص شده را بنویسید.

(۱) بخروش چو شرزه شیر ارغند (شهریور ۴۰۱؛ شهریور ۱۳۹۹) (۲) بگری چو ازدهای گرزه^۹ (شهریور ۴۰۲؛ شهریور ۱۳۹۸)

۱۰- کدام یک از واژه‌های بیت، زیر مترادف واژه «سریر» است؟ (دی ماه ۴۰۱)

بدو گفت: بی تو نخواهم زمان/نه اورنگ و تاج و نه گرز و کمان^{۱۰}

۱۱- برای واژه مشخص شده مصراع «سریر ملک عطا داد کردگار تو را»، یک برابر معنایی از بیت زیر، بیابید. (خرداد ۱۳۹۹)

«برکش ز سر این سپید معجر/ بنشین به یکی کبود آورند»^{۱۱}

درس ۶؛ نی نامه

۱۲- معنی هریک از واژه‌های مشخص شده را بنویسید.

(۱) نی حریف هر که از یاری برید/ پرده‌هایش پرده‌های ما درید (دی ماه ۴۰۱)

(۲) تن ز جان و جان ز تن مستور نیست (خرداد ۱۳۹۹)

(۳) در نفیرم مرد و زن نالیده‌اند.^{۱۲} (دی ماه ۱۳۹۸)

۱۳- معنی واژه «دستور»، در بیت زیر با معنی آن در کدام گزینه یکسان است؟ (خرداد ۱۴۰۱)

«چه نیکو گفت با جمشید دستور/ که با نادان نه شیون باد و نه سور»

۱- گر ایدونک دستور باشد کنون/ بگوید سخن پیش تو رهنمون

۲- تن ز جان و جان ز تن مستور نیست/ لیک کس را دید جان دستور نیست

۳- به دستور فرمود تا ساروان/ هیون آرد از دشت، صد کاروان

۴- بر مصطفی بهر رخصت دوید/ از او خواست دستوری اما ندید^{۱۳}

۱۴- در بیت‌های زیر، تفاوت معنایی واژه «دستور» را بررسی کنید. (خرداد ۱۴۰۰)

(الف) چه نیکو گفت با جمشید دستور/ که با نادان نه شیون باد و نه سور

(ب) تن ز جان و جان ز تن مستور نیست/ لیک کس را دید جان دستور نیست^{۱۴}

درس ۷؛ در حقیقت عشق

۱۵- معنی هریک از واژه‌های مشخص شده را بنویسید.

(۱) محبت چون به غایت رسد، آن را عشق خوانند. (دی ماه ۱۳۹۹)

(۲) پروانه قوت از عشق آتش خورد.^{۱۵} (شهریور ۱۳۹۹)

۱۶- کدام معنی از واژه «سامان» در مصراع «با جان بودن به عشق در سامان نیست» بر نمی آید؟ (خرداد ۱۴۰۲)

(الف) امکان (ب) درخور (پ) مصلحت (ت) میسر^{۱۶}

درس ۸؛ از پاریز تا پاریس

۱۷- معنی واژه‌های مشخص شده را بنویسید.

(۱) بر طیلسان آبی مدیترانه دوخته شده است^{۱۷} (خرداد ۱۳۹۸)

۹-۱) خشمگین و قهرآلود ص ۳۵*۲) نوعی مارسمی، ص ۳۵

۱۰- اورنگ. ص ۳۶

۱۱- اورند، ص ۳۵

۱۲- ۱) دوست همدم همراه. ص ۴۷* ۲) پوشیده، پنهان، ص ۴۷* ۳) فریاد و زاری به صدای بلند، ص ۴۶/

۱۳- گزینه ۳ ص ۴۸

۱۴- الف) مشاور و وزیر، ص ۴۸ // ب) اجازه، رخصت، ص ۴۷

۱۵- ۱) نهایت، ص ۵۲* ۲) خوراک، رمق، نیرو، ص ۵۳ /

۱۶- پ) مصلحت، ص ۵۳

۱۷- ۱) نوعی ردا؛ ص ۶۱/

۱۸- واژه «طاق» در جمله «دیوارهای کهن روم که هنوز طاق ضربی دروازه‌های آن باقی است». با همین واژه در کدام مصراع هم‌معنی است؟

(شهریور ۱۳۹۹)

الف) طاق پذیر است عشق، جفت نخواهد حریف
ب) چون ابروی معشوقان با طاق و رواق است^{۱۸}
درس ۹؛ کویر

۱۹- معنی واژه‌های مشخص شده را بنویسید.

- ۱) باز زین و برگ را بر گرده کهرها و کوندها نهادند. (خرداد ۱۴۰۲)
- ۲) آسمان، تفرجگاه مردم کویر است. (شهریور ۱۳۹۹)
- ۳) چشمه آب سردی که در تموز سوزان کویر از دل یخچالی بزرگ بیرون می‌آید.^{۱۹} (شهریور ۱۳۹۸)

درس ۱۱؛ آن شب عزیز

۲۰- معنی واژه‌های مشخص شده را بنویسید.

- ۱) دستتان را بر چشم‌های درشتان، حمایل کرده بودید. (شهریور ۴۰۱)
- ۲) من بیش از همه مصر بودم در شنیدن حرف‌های شما. (دی‌ماه ۱۴۰۰)
- ۳) معبّر تمام شد و وارد محوطه پیش روی دشمن شدیم.^{۲۰} (خرداد ۱۳۹۸)

۲۱- برای واژه «حزین» یک مترادف و یک متضاد بنویسید. (دی‌ماه ۱۳۹۸)^{۲۱}

درس ۱۰؛ فصل شکوفایی

۲۲- معنی واژه مشخص شده را بنویسید.

- ۱) پاداش هر زخمه سنگی را دست‌های کریم تو میوه‌ای چند نثار کند.^{۲۲} (خرداد ۱۳۹۹)

درس ۱۲؛ گذر سیاوش از آتش

۲۳- معنی هریک از واژه‌های مشخص شده را بنویسید.

- ۱) اگر کوه آتش بود بسپرم (خرداد ۱۴۰۱)
- ۲) که گفتی سمن داشت اندر کنار (خرداد ۱۴۰۰)
- ۳) کزین کوه آتش نیابم تپش^{۲۳} (خرداد ۱۳۹۹)

۲۴- در بیت زیر، کدام واژه متضاد واژه «شاد» است؟ (شهریور ۱۳۹۹)

«چو بشنید خسرو، از آن شاد گشت/ روانش ز اندیشه آزاد گشت»^{۲۴}

درس ۱۳؛ خوان هشتم

۲۵- معنی هریک از واژه‌های مشخص شده را بنویسید.

- ۱) جنگ بود این یا شکار آیا میزبانی بود یا تزویر (خرداد ۱۴۰۰)
- ۲) با صدایی مرتعش، لحنی رجز مانند و دردآلود خواند (دی‌ماه ۱۳۹۹)

۱۸- گزینه ب، ص ۶۵

۱۹- اسب یا استری که به رنگ سرخ تیره است. ص ۷۹ * ۲) گردشگاه، تماشاگاه، ص ۷۳ * ۳) ماه گرما، ماه دهم از سال رومیان، مطابق تیرماه شمسی، ص ۷۰ /

۲۰- ۱) نگه‌دارنده، محافظ. ص ۸۸ * اصرارکننده، پافشاری کننده؛ ص ۸۸ * ۳) محل عبور، گذرگاه؛ ص ۹۲

۲۱- مترادف: غم انگیزه، متضاد: شاد، ص ۹۰

۲۲- ۱) ضربه، ضربه زدن، ص ۸۷

۲۳- ۱) طی می‌کنم، می‌پیمایم (ص ۱۰۱ * ۲) نوعی درخت گل، یاسمن (ص ۱۰۴ * ۳) اضطراب ناشی از گرما و حرارت، گرمی و حرارت، ص ۱۰۴

۲۴- واژه اندیشه، ص ۱۰۵

۳) مرد نقال از صدایش ضجه می‌بارید. (دی‌ماه ۱۴۰۰)

۴) شیر مرد عرصه ناوردهای هول^{۲۵} (شهریور ۴۰۲)

۲۶- واژه «سورت» در مصراع «سورت سرمای دی بیدادها می‌کرد» در کدام معنا به کار نرفته است؟ (شهریور ۴۰۲)

الف) تند (ب) سرعت (ج) شدت (د) حدت^{۲۶}

۲۷- با توجه به معنی، واژه درست را انتخاب کنید.

(ب) داشتم می‌گفتم آن شب نیز / ..... سرمای دی بیدادها می‌کرد (سورت - صورت)^{۲۷} (دی‌ماه ۱۳۹۸)

۲۸- متضاد واژه «یکرنگی» در کدام گزینه دیده می‌شود؟ (خرداد ۱۳۹۹)

۱) که نیاستی بگوید هیچ / بس که بی‌شرمانه و پست است این تزویر

۲) ور بپرسی راست، گویم راست / قصه بی‌شک راست می‌گوید

۳) و صدای شوم و نامردانه‌اش در چاهسار گوش می‌پیچید

۴) خواه روز صلح و بسته مهر را پیمان / خواه روز جنگ و خورده بهر کین سوگند^{۲۸}

درس ۱۴، سی مرغ و سیمرغ

۲۹- معنی هریک از واژه‌های مشخص شده را بنویسید.

۱) پیشت آید هر زمانی صد تعب (خرداد ۱۴۰۰)

۲) شیرمردی باید این ره را شگرف^{۲۹} (دی‌ماه ۱۳۹۸؛ دی‌ماه ۱۴۰۲)

۳۰- جمله «خالی شدن قلب سالک از آنچه جز خداست» در توضیح کدام اصطلاح عرفانی آمده است؟ (شهریور ۴۰۱)

الف) استغنا (ب) اشتیاق (پ) تجرید (ت) تفرید^{۳۰}

۳۱- با توجه به معنی، واژه درست را انتخاب کنید. (دی‌ماه ۱۳۹۸)

برای انتخاب راهبر و پیشوا قرعه زدند، ..... را قرعه به نام هدهد افتاد. (غذا - قضا)^{۳۱} (دی‌ماه ۱۳۹۸)

۳۲- معادل درست توضیح عرفانی زیر را از داخل کمانک انتخاب کنید.

(ب) خالی شدن قلب سالک از آنچه جز خداست. (تجرید / اشتیاق)^{۳۲} (خرداد ۱۳۹۸)

درس ۱۶؛ کباب غاز

۳۳- معنی هریک از واژه‌های مشخص شده را بنویسید.

۱) ز یزدان دان نه از ارکان که کوتاه‌دیدگی باشد / که خطی کز خرد خیزد تو آن را از بنان بینی (خرداد ۱۴۰۲)

۲) این حرف در بادی امر زیاد بی‌پا و بی‌معنی به نظر می‌آمد. (دی‌ماه ۴۰۱)

۳) به‌عنوان ولیمه کباب غاز صحیحی بدهد. (خرداد ۱۴۰۱)

۴) شب عید نوروز بود و موقع ترفیع رتبه. (دی‌ماه ۱۴۰۰)

۵) دیدم توطئه ما دارد می‌ماسد. (خرداد ۱۴۰۰)

۲۵- ۱) دورویی، ریاکاری، نیرنگ، ص ۱۱۴ * ۲) دارای ارتعاش، لرزنده، ص ۱۱۰ * ۳) ناله و فریاد با صدای بلند، شیون؛ ص ۱۱۴ * ۴) هول: وحشت‌انگیز و ترسناک. ص ۱۱۰

۲۶- ب) سرعت. ص ۱۰۹

۲۷- ب) سورت، ص ۱۰۹

۲۸- گزینه یک (با واژه تزویر)، ص ۱۱۲

۲۹- ۱) رنج و سختی، ص ۱۲۲ * ۲) قوی، نیرومند، ص ۱۲۰

۳۰- تجرید ص ۱۲۳

۳۱- قضا، ص ۱۲۲

۳۲- ب) تجرید؛ ص ۱۲۳

۶) چنین روز مبارکی صله ارحام نکنی کی خواهی کرد؟ (دی ماه ۱۳۹۹)

۷) با حال استیصال پرسیدم: «پس چه خاکی به سرم بریزم؟» (شهریور ۱۳۹۸)

۸) همه حضار یک صدا تصدیق کردند که تخلصی بس به جاست.^{۳۳} (دی ماه ۱۳۹۷)

درس ۱۷؛ خنده تو

۳۴- معنی واژه مشخص شده را بنویسید.

۱) بخند؛ زیرا خنده تو برای دستان من، شمشیری است آخته^{۳۴}

درس ۱۸؛ عشق جاودانی

۳۵- معنی هریک از واژه‌های مشخص شده را بنویسید.

۱) من بیم آن داشتم که مورد عتاب معلم واقع گردم (خرداد ۱۴۰۲؛ دی ماه ۱۴۰۲)

۲) همواره عشق قدیم را موضوع صحیفه شعر خود می‌گرداند. (خرداد ۱۳۹۸؛ دی ماه ۱۳۹۸)

۳) در آخر اتاق یکی از مردان معمّر دهکده کتاب را بر روی زانو گشوده بود.^{۳۵} (شهریور ۱۳۹۸)

۳۶- معنای کدام واژه، نادرست است؟ (دی ماه ۱۳۹۷)

الف) تاب: فروغ   ب) مباحات: سرافرازی   ج) سرحد: مرز   د) صحیفه: منظره^{۳۶}

نیایش

۳۷- در کدام بیت واژه‌های هم‌معنی واژه «جبهه» به کار رفته است؟ (شهریور ۴۰۱)

الف) دلم را داغ عشقی بر جبین نه / زبانم را بیانی آتشین ده   ب) الهی سینه‌ای ده آتش افروز / در آن سینه دلی وان دل همه سوز^{۳۷}

ترکیبی

۳۸- در ابیات زیر، برای هریک از واژه‌های «الف» و «ب» یک معادل معنایی بیابید و بنویسید. (دی ماه ۱۴۰۰)

سریر ملک، عطا داد کردگار تو را / به جای خویش دهد هر چه کردگار دهد

عاشق آن باشد که چون آتش بود / گرم رو، سوزنده و سرکش بود

الف) مشتاق: ب) آورند:^{۳۸}

۳۹- برای واژه‌های «کتاب» و «تماشا» از میان واژه‌های زیر معادل معنایی بیابید. (دی ماه ۱۳۹۹)

فروغ، رواق، نظاره، پگاه، صحیفه، سروش^{۳۹}

۴۰- با توجه به موارد زیر، برای هر یک از واژگان داخل جدول، یک معادل معنایی بنویسید (دی ماه ۱۳۹۷)

الف) همچو نی زهری و تریاکی که دید؟ / همچو نی دمساز و مشتاقی که دید؟

ب) من آن شب در آن موضع حاضر بودم و شما را چراغ فرامی‌داشتم و مادرت را اعانت می‌گردم.^{۴۰}

معنا	واژه معادل	معنا	واژه معادل

۳۳- ۱) سرانگشت. ص ۱۴۷ * ۲) آغاز ص ۱۳۴ * ۳) طعامی که در مهمانی و عروسی می‌دهند. ص ۱۳۲ * ۴) ارتقا یافتن، رتبه گرفتن: ص ۱۳۲ * ۵) به نتیجه می‌رسد، به ثمر می‌رسد. ص

۱۳۸ * ۶) به دیدار خویشاوندان رفتن و احوال‌پرسی از خویشان، ص ۱۳۳ * ۷) درماندگی، ص ۱۳۴ * ۸) آنان که در جایی با مجلسی حضور دارند؛ حاضران (ص ۱۳۷)

۳۴- ۱) بیرون کشیده ص ۱۵۰

۳۵- ۱) سرزنش، ملامت تندی. ص ۱۵۷ * ۲) کتاب؛ ص ۱۵۵ * ۳) سالخورده، ص ۱۶۱

۳۶- «د» یا «صحیفه» (درس ۱۸ ص ۱۵۵)

۳۷- الف) جبین ص ۱۶۳

۳۸- الف) گرم رو، (عاشق نیز درست است)، ص ۱۲۲ / ب) سریر، ص ۳۶

۳۹- کتاب: صحیفه، ص ۱۵۵ // تماشا: نظاره، ص ۷۳

۴۰- ۱: دمساز (درس ۶ ص ۴۷) // ۲: اعانت (ص ۱۲۸)

۱	مونس	۲	یاری
---	------	---	------

املا

ستایش

۴۱- در بیت زیر املاي درست را از داخل کمانک برگزینید.

تو حکیمی تو عظیمی تو کریمی تو رحیمی / تو نماینده فضلی تو سزاوار (ثنایی / سنایی)^{۴۱} (شهریور ۴۰۲؛ دی‌ماه ۴۰۱)

درس ۱؛ شکر نعمت

۴۲- املاي درست هر واژه را از داخل کمانک انتخاب نمایید.

الف) همه از (بهر- بحر) تو سرگشته و فرمانبردار / شرط انصاف نباشد که تو فرمان نبری (دی‌ماه ۱۴۰۰)

ب) واصفان حلیة جمالش به تحیر (منصوب / منسوب)^{۴۲} (خرداد ۱۴۰۰، خرداد ۱۳۹۹)

۴۳- در متن زیر، یک نادرستی املايي وجود دارد؛ آن را بیابید و شکل درست آن را بنویسید.

عصاره تاکی به قدرت او شهد فایغ شده.^{۴۳}

درس ۲؛ مست و هشیار

۴۴- در بیت زیر واژگانی را که در زبان فارسی هم‌آوا دارند، مشخص کنید. (شهریور ۴۰۱)

«از بهر تو صد بار ملامت بکشتم / گر بشکنم این عهد غرامت بکشتم»^{۴۴}

۴۵- املاي درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.

الف) (چو عاجز گشت خسرو در جوابش / نیامد بیش پرسیدن (ثوابش / صوابش) (شهریور ۴۰۱)

ب) (گفت از (بهر / بحر) غرامت جامه‌ات بیرون کنم.^{۴۵} (خرداد ۱۴۰۰، خرداد ۱۳۹۸)

درس ۶؛ نی‌نامه

۴۶- در هر یک از موارد زیر املاي درست را از داخل کمانک برگزینید.

الف) چه نیکو گفت با جمشید دستور / که با نادان نه شیون باد و نه (صور / سور) (دی‌ماه ۴۰۱)

ب) تن ز جان و جان ز تن (مستور - مسطور) نیست^{۴۶} (دی‌ماه ۱۳۹۹)

۴۷- در متن زیر، واژه‌ای بیابید که دارای «هم‌آوا» باشد.

هرکسی از ظن خود شد یار من / از درون من نجست اسرار من^{۴۷} (خرداد ۱۴۰۱)

۴۸- در زیر، یک نادرستی املايي وجود دارد؛ آن را بیابید و شکل درست آن را بنویسید.

پس عشق از بحر این معنی، فرض راه آمد.^{۴۸} (شهریور ۱۳۹۸)

درس ۵؛ دماوندیه

۴۹- در بیت زیر غلط املايي را مشخص کنید و شکل صحیح آن را بنویسید.

۴۱- ثنایی ص ۱۰

۴۲- الف) بهر، ص ۱۲ / ب) منسوب، ص ۱۲

۴۳- فاتق، ص ۱۲

۴۴- بهر. (بحر) صد (سد). ص ۲۰

۴۵- الف) صوابش. ص ۲۱ * ب) بهر. ص ۱۹

۴۶- الف) سور. ص ۴۸ * ب) مستور، ص ۴۷

۴۷- ظن، (زن) ص ۴۶ /

۴۸- بهر، ص ۵۳

صربیر ملک عطا داد کردگار تو را / به جای خویش دهد هر چه کردگار دهد^{۴۹} (شهریور ۴۰۲)

درس ۸؛ از پاریز تا پاریس

۵۰- در هریک از موارد زیر، املاي یک واژه نادرست است؛ آن را بیابید و درست آن را بنویسید.

(الف) هنگام چریق آفتاب کنار قنات حسنی در شهر سیرجان اتراق می‌کردیم. (شهریور ۴۰۱، دی‌ماه ۱۳۹۷)
(ب) پیرمرد از داخل کاذبه روی میز، یک پاکت کهنه را برداشت و حواله مخارج قریب شش ماه من را نوشت.^{۵۰} (خرداد ۱۴۰۱)

۵۱- املاي درست هر واژه را از داخل کمانک انتخاب نمایید.

(الف) جزیره‌های کوچک و بزرگ مثل وصله‌های رنگارنگ بر (تیلسان/طیلسان) آبی مدیترانه دوخته شده است. (دی‌ماه ۱۴۰۰)
(ب) چه خوش گفته‌اند که (امپراتوری‌ها/امپراطوریه‌ها) ی بزرگ هم مانند آدم‌های ثروتمند از سوءهاضمه می‌میرند.^{۵۱} (دی‌ماه ۴۰۱)

درس ۹؛ گویر

۵۲- در جمله زیر املاي درست را از داخل کمانک برگزینید.

(الف) پس از او عمومی بزرگم برجسته‌ترین شاگرد (حوزه/حوضه) ادیب بزرگ بود. (خرداد ۱۴۰۲، دی‌ماه ۱۳۹۷)
(ب) روز و شب با فخر و (مباحات - مباحات) به تصدیقم می‌نگریست.^{۵۲} (دی‌ماه ۱۴۰۲)

۵۳- در هریک از موارد زیر، املاي یک واژه نادرست است؛ آن را بیابید و درست آن را بنویسید.

(الف) پس از عزیمت رضاشاه، همه تبعیدی‌ها رها شدند و به ایل و اشیره بازگشتند. (خرداد ۱۴۰۱)
(ب) و آن باغ پر از گل‌های رنگین و معطر شعر و خیال در صموم سرد این عقل بی‌درد و بی دل پژمرد.^{۵۳} (شهریور ۱۳۹۸)

درس ۱۰؛ فصل شکوفایی

۵۴- املاي درست هر واژه را از داخل کمانک انتخاب نمایید.

(الف) دیروز در (قربت - غربت) باغ من بودم و یک چمن داغ / امروز خورشید در دشت آینه‌دار من و تو (دی‌ماه ۱۴۰۰، دی‌ماه ۱۳۹۹)
(ب) غرق غباریم و (قربت - غربت) با من بیا سمت باران^{۵۴} (شهریور ۱۳۹۹)

۵۵- در بین کلمات زیر، کدام واژه اهمیت املايی دارد؟ (دی‌ماه ۱۳۹۷)

الف) شرف یاب (ب) خستگان (ج) مکاید (د) ماجرا^{۵۵}

درس ۱۱؛ آن شب عزیز

۵۶- در هر یک از موارد زیر املاي واژه‌های نادرست است؛ شکل درست آن را بنویسید.

(الف) صدای مهیب، آن صدای کودکانه اما خشک کلاش را در خود حزم می‌کرد. (شهریور ۴۰۱)
(ب) نمی‌پذیرفتید و طفره می‌رفتید ولی اسرارهای من بود که بوی التماس می‌داد و عاقبت شما را متقاعد کرد.^{۵۶} (خرداد ۱۳۹۸)

۵۷- در هر یک از ابیات و عبارات زیر، کدام واژه داخل کمانک از نظر املايی درست است؟

(الف) تنها برای تعلیم گرفتن، (شبه - شبیح) شما را در تاریکی تعقیب می‌کردم (شهریور ۴۰۱، دی‌ماه ۱۳۹۷)
(ب) می‌دانید که من بیش از همه (مصر - مسر) بودم در شنیدن حرف‌های شما. (شهریور ۱۳۹۹)

۴۹- صربیر. ص ۳۶

۵۰- الف) چریغ. ص ۶۰ * ب) کازیه. ص ۶۲

۵۱- الف) طیلسان، ص ۶۱ * ب) امپراتوری‌ها. ص ۶۲

۵۲- الف) حوزه. ص ۷۱ * ب) مباحات، ص ۷۱

۵۳- الف) عشیره، ص ۷۹ * ب) سموم ص ۷۳

۵۴- الف) غربت، ص ۸۴ * غربت، ص ۸۴

۵۵- «ب» یا «خستگان» (ص ۸۷)

۵۶- الف) هضم. ص ۹۲ * ب) اصرار؛ ص ۹۹ /

ج) صدایی که می‌آمد (هزین‌ترین / حزین‌ترین) و عاشقانه‌ترین صدایی بود که می‌آمد.^{۵۷} (شهریور ۱۳۹۸)

۵۸- در همه گزینه‌ها به جز گزینه ..... نادرستی املائی دیده می‌شود. (خرداد ۱۳۹۹)

۱) بچه‌ها هم انگار از دست آن ذله شده بودند و تکبیر می‌گفتند.

۲) تنها و تنها برای تعلیم گرفتن، شبه شما را در میان تاریکی تعقیب می‌کردم.

۳) عمق گودال آن قدر نبود که بتواند جسّه آدمی را در خود بگیرد.

۴) به سمت خاکریز می‌رفتند و آخرین رمغ‌هایشان را در آخرین فشنگ‌هایشان می‌ریختند.^{۵۸}

درس ۱۲؛ گذر سیاوش از آتش

۵۹- در هر یک از جمله‌های، زیر املائی درست را از داخل کمانک برگزینید.

الف) از مکاید فعلش به جهان برفتند و از کربت جورش راه (غربت / قربت) گرفتند. (خرداد ۱۴۰۲)

ب) سیاوش چنین گفت کای شهریار/ که دوزخ مرا زین سخن گشت (خار / خوار) (شهریور ۴۰۱؛ خرداد ۱۳۹۹؛ شهریور ۱۳۹۸)

ج) چو او را بدیدند (برخواست / برخواست) غو/ که آمد ز آتش برون شاه نو^{۵۹} (شهریور ۴۰۲)

۶۰- در هریک از موارد زیر، یک نادرستی املائی بیابید و درست آن را بنویسید.

الف) چنان آمد اسب و قبای سوار/ که گفتی ثمن داشت اندر کنار (شهریور ۴۰۲)

ب) اگر کوه آتش بود بسپرم / ازین تنگ خار است اگر بگذرم^{۶۰} (دی‌ماه ۱۳۹۷)

درس ۱۳؛ خوان هشتم

۶۱- در متن زیر، واژه‌ای بیابید که دارای «هم‌آوا» باشد.

کشته هر سو بر کف و دیواره‌هایش نیزه و خنجر/ چاه غدر ناجوانمردان / چاه پستان، چاه بی‌دردان^{۶۱} (خرداد ۱۴۰۱)

۶۲- در هریک از موارد زیر، یک نادرستی املائی بیابید و درست آن را بنویسید.

الف) همچنان که می‌توانست او، اگر می‌خواست،/ کان کمند شصت خم خویش بگشاید/ و بیاندازد به بالا، (خرداد ۱۴۰۰)

ب) شیرمرد عرصه ناوردهای حول/ طعمه دام و دهان خوان هشتم بود^{۶۲} (خرداد ۱۳۹۸)

۶۳- در هریک از موارد زیر، املائی درست واژه را از داخل کمانک انتخاب کنید.

الف) خوان هفتم را / ... / آن (هرویوه / حریوه) خوب و پاک آیین روایت کرد (شهریور ۱۳۹۸)

ب) داشتم می‌گفتم، آن شب نیز / (صورت - سورت) سرمای دی بیدادها می‌کرد.^{۶۳} (دی‌ماه ۱۳۹۷)

درس ۱۴؛ سی مرغ و سیمرغ

۶۴- در جمله زیر املائی درست را از داخل کمانک برگزینید.

الف) شاهان باز شکاری را روی (شصت / شست) می‌نشانند و با خویشتن به شکار می‌برند.^{۶۴} (خرداد ۱۴۰۱)

درس ۱۶؛ کباب غاز

۶۵- در کدام گزینه املائی واژه‌ای غلط است؟ شکل درست آن را بنویسید. (خرداد ۱۴۰۲)

۵۷- الف) شبیح، ص ۹۰ * ب) مصر، ص ۸۸ * ج) حزین‌ترین، ص ۹۰

۵۸- ۱) بچه‌ها هم انگار از دست آن ذله شده بودند و تکبیر می‌گفتند. ص ۹۲ / ۲) شبه = شبیح / ۳) جسّه = جته ۴) رمغ = رمق

۵۹- الف) غربت. ص ۱۰۸ * ب) خوار ص ۱۰۱ * ج) برخاست. ص ۱۰۴

۶۰- الف) سمن. ص ۱۰۴ * ب) خوار (درس ۱۲ ص ۱۰۱)

۶۱- غدر، ص ۱۱۲

۶۲- الف) بیندازد، ص ۱۱۴ * ب) هول؛ ص ۱۱۰

۶۳- الف) هرویوه، ص ۱۱۰ * ب) سورت (درس ۱۳ ص ۱۰۹)

۶۴- ب) شست، ص ۱۲۱

الف) نمی‌پذیرفتید؛ بهانه می‌آوردید و طفره می‌رفتید. (ب) آن وقت من هر چه اسرار و تعارف می‌کنم تو بیشتر ابا و امتناع می‌ورزی.^{۶۵}

۶۶- در هر یک از جمله‌های زیر املاي درست را از داخل کمانک برگزینید.

الف) قدری برای به‌جا آمدن احوال و تسکین (قلیان / غلیان) درونی در حیاط قدم زد. (خرداد ۱۴۰۲)

ب) الا والله که امروز باید (ناهار / نهار) را با ما صرف کنی. (خرداد ۱۴۰۱)

ج) بزیند خودتان را به ناخوشی و بگویند طبیب (غدقن / قدغن) کرده. (خرداد ۱۳۹۸)

د) در این اثنا صدای زنگ تلفن از سرسرای (عمارت - امارت) بلند شد.^{۶۶} (دی‌ماه ۱۴۰۲)

۶۷- در متن زیر واژه‌های را که املاي آن غلط است بیابید و شکل درست آن را بنویسید. (دی‌ماه ۴۰۱)

«یکی از حضار که محظوظ گردیده بود گفت: «ای، والله حقیقتاً استادی!» مصطفی به‌رسم تحقیر چین به صورت انداخته... همه حضار یک صدا تصدیق کردند در این اثنا صدای زنگ تلفن از سرسرای امارت بلند شد.»^{۶۷}

۶۸- در هر یک از متن‌های زیر، واژه‌های بیابید که دارای «هم‌آوا» باشد.

الف) در آن اثنا صدای زنگ تلفن از سرسرای امارت بلند شد. (خرداد ۱۴۰۱)

ب) در کتل و گردنه یک دوجین شکم و روده مراحل مضق و بلع و هضم و تحلیل را پیموده است.^{۶۸} (خرداد ۱۴۰۰)

۶۹- با توجه به نوشته زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید. (شهریور ۱۳۹۹)

«یکی از حضار که کبابه شعر و ادب می‌کشید چنان محظوظ گردیده بود که جلو رفته جبهه شاعر را بوسید.»

الف) واژه «پیشانی»، معادل معنایی کدام واژه است؟ (ب) در کدام واژه نادرستی املاي دیده می‌شود؟^{۶۹}

۷۰- با توجه به نوشته زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید (خرداد ۱۳۹۹)

مرا به یاد بی‌ثباتی فلک بوقلمون و شغوت مردم دون و وقاحت این مصطفای بدقواره انداخته بود.

الف) معنای واژه «دون» چیست؟ (ب) در کدام واژه «نادرستی املاي» دیده می‌شود؟^{۷۰}

درس ۱۸؛ عشق جاودانی

۷۱- با توجه به متن زیر شکل درست واژه‌های را که املاي آن غلط است، بنویسید. (خرداد ۱۴۰۲)

معلم لباسی را که جز در روز توزیع جوایز یا در هنگامی که بازرسی به مدرسه می‌آمد نمی‌پوشید بر تن کرده بود. گذشته از آن تمام اتاق درس را ابهت و شکوهی که مخصوص مواقع رسمی است فراگرفته بود اما آنچه بیشتر مایع شگفتی من گشت، آن بود که بر روی نیمکت‌هایی که در مواقع عادی خالی بود، جماعتی را از مردان دهکده دیدم که نشسته بودند.^{۷۱}

ترکیبی

۷۲- در عبارت‌های زیر املاي دو واژه نادرست است. درست هر یک را بنویسید. (دی‌ماه ۱۴۰۲)

الف) سینه خواهم شرحه شرحه از فراق / تا بگویم شرح درد اشتیاق

ب) پیرمرد از داخل کازیه روی میز یک پاکت کهنه را برداشت.

ج) ناله مرغ اسیر این‌همه بحر وطن است

د) همچنان که می‌توانست، او اگر می‌خواست / کان کمند شست خم خویش بگشاید^{۷۲}

۶۵- ب یا «آن وقت من هرچه اسرار و تعارف می‌کنم تو بیشتر ابا و امتناع می‌ورزی» / اصرار. ص ۱۳۶

۶۶- الف) غلیان. ص ۱۴۰ * ب) نهار، ص ۱۳۶ * ج) قدغن؛ ص ۱۳۴ * د) عمارت، ص ۱۳۷

۶۷- عمارت، ص ۱۳۷

۶۸- الف) عمارت، ص ۱۳۷ // ب) مضغ، ص ۱۳۴

۶۹- الف) جبهه / ب) حضار، ص ۱۳۷

۷۰- الف) پست و فرومایه، ب) شغوت: شقاوت، ص ۱۳۹

۷۱- مایه. ص ۱۵۸

۷۲- گزینہ «ج» بهر، ص ۲۶ * گزینہ «د» شصت. ص ۶۲

۷۳- دو مورد نادرستی املائی را در گروه کلمات زیر بیابید و درست آن‌ها را بنویسید. (دی‌ماه ۱۴۰۲)

بیت الاحزان - تزویر و دورنگی - شیر ارقند - تریاق و پادزهر - سختی و تعب - شبه و سایه^{۷۳}

۷۴- کدام یک از ابیات زیر فاقد غلط املائی است؟ (خرداد ۱۴۰۲)

الف) چو او را بدیدند برخاست غو/ که آمد ز آتش برون شاه نو

ب نتوان وصف تو گفتن که تو در فهم ننگی/ نتوان شبیح تو گفتن که تو در وهم نیایی^{۷۴}

۷۵- در گروه کلمات زیر غلط‌های املائی را بیابید و شکل صحیح آن‌ها را بنویسید. (شهریور ۴۰۲)

کازیه و جاگاذی - بقولات و حبوبات - انضمام و ضمیمه - طبق و سینی - طاق و سقف مَهدب - تناول و تعدی - خرد رفتن و ساییده شدن - قلیان و جوشش^{۷۵}

۷۶- از میان واژگان، زیر املائی کدام واژه به هر دو شکل صحیح است؟ (خرداد ۱۴۰۲)

«اتراق / اطراق»، «جناق / جناغ»، «حتاک / هتاک»، «حمایل / همایل»^{۷۶}

۷۷- در گروه کلمات زیر، سه نادرستی املائی وجود دارد؛ شکل درست هر یک را بنویسید. (دی‌ماه ۴۰۱)

«حزین و غم‌انگیز؛ زی‌حیات و جاندار؛ ضمد و مرجم؛ غرس و نشاندن؛ کازیه و جاگاذی؛ مصر و پافشاری کننده، معلوف و انس گرفته، هول و ترسناک»^{۷۷}

۷۸- در گروه کلمات زیر، چهار مورد نادرستی املائی وجود دارد؛ درست هر یک را بنویسید. (دی‌ماه ۱۴۰۰)

زمد و مرهم، زهر و تریاق، حوزه ادیب بزرگ، تعلق و درنگ، صد کاروان حیون، حضار مجلس، بغولات و حبوبات، صورت سرمای دی^{۷۸}

۷۹- در گروه کلمه‌های زیر، دو مورد نادرستی املائی وجود دارد؛ درست هر یک را بنویسید. (خرداد ۱۴۰۰)

آذرم و حیا - خار و بی‌ارزش - سورت سرمای دی - زهر شمشیر و سنان^{۷۹}

۸۰- در گروه کلمه‌های زیر، چهار مورد نادرستی املائی وجود دارد؛ درست هر یک را بنویسید. (دی‌ماه ۱۳۹۹)

سپید معجر - شبه و سایه - تیلسان مدیترانه - رمق و توان - صورت سرمای دی - آزر و حیا - شیر ارقند - مزید و افزونی^{۸۰}

۸۱- در گروه کلمه‌های زیر، سه مورد نادرستی املائی وجود دارد؛ درست هر یک را بنویسید. (شهریور ۱۳۹۹)

حریوه خوب و پاک آیین - فخر و مباهات - طلالو پرشکوه - تمایل و خاسته - شرحه شرحه و پاره پاره - تماشا و نظاره فعل^{۸۱}

۸۲- در گروه کلمه‌های زیر، سه مورد نادرستی املائی وجود دارد؛ درست هر یک را بنویسید. (خرداد ۱۳۹۹)

باقی و بلند - فخر و مباهات - بساط تحویه - روزه خوانی و نوحه‌سرایی - سورت سرمای دی - بی‌خردان سفله^{۸۲}

۸۳- در گروه کلمه‌های زیر، دو مورد نادرستی املائی وجود دارد؛ شکل درست هر یک را بنویسید. (خرداد ۱۳۹۸)

استیصال و درماندگی - سوءهاضمه - مسطور و پوشیده - آجین و آمیخته - مأوا و پناهگاه^{۸۳}

۸۴- در عبارت‌های زیر املائی چهار واژه، نادرست است. درست هر یک را بنویسید. (دی‌ماه ۱۳۹۸)

۷۳- ارغند ص ۳۵ * شیخ ص ۹۰

۷۴- الف یا «چو او را بدیدند برخاست غو/ که آمد ز آتش برون شاه نو». ص ۱۰۴

۷۵- طاق و سقف محدب. ص ۱۶۹ * خورد رفتن و ساییده شدن. ص ۱۳۳ * غلیان و جوشش. ص ۱۴۰

۷۶- «جناق / جناغ». ص ۹۳ / هرچند اتراق و اطراق هم می‌تواند درست باشد

۷۷- ذی‌حیات ص ۱۵۴ // مرهم. ص ۱۶۸ // مألوف. ص ۱۳۷

۷۸- ضمد و مرهم، ص ۳۵ // صد کاروان هیون، ص ۱۰۱ // بقولات و حبوبات، ص ۱۳۹ // سورت سرمای دی، ص ۱۰۹

۷۹- آزر و حیا، ص ۱۰۰ // خوار و بی‌ارزش، ص ۱۰۱

۸۰- شبیح و سایه، ص ۹۰ // - تیلسان، ص ۶۱ // سورت سرما، ص ۱۰۹ // - ارغند ص ۳۵

۸۱- حریوه: هرپوه، ص ۱۱۰ / طلالو؛ تاللو، ص ۷۳ / خاسته: خواسته، ص ۹۲

۸۲- باقی: باسق، ص ۱۲ / بساط تحویه: تهویه، ص ۸۰ / روزه خوانی و نوحه‌سرایی: روضه، ص ۹۷

۸۳- مستور و پوشیده: ص ۴۷؛ عجین و آمیخته: ص ۶۲

الف) سیاوش چنین گفت کای شه‌ریار/ که دوزخ مرا زین سخن گشت خار
ب) دیروز یک دست از لباس‌های نودوز خود را به انضمام مایحتوی از خانه بیرون انداخته‌ام.
ج) آن باغ پر از گل‌های رنگین شعر و خیال و الهام، در صوموم سرد این عقل بی‌درد و بیدل پژمرد.
د) از بیم عقرب جراره دموکراسی قرن بیستم، به مار قاشیه حکومت سرهنگ‌ها پناه بردند.^{۸۴}

۸۵- در کدام گزینه غلط املایی وجود دارد؟ (شهریور ۴۰۱)

الف) مرد نقال از صدایش ضجه می‌بارید
ب) گفتم: «دِ بگیر که این ناز شصتت باشد.»^{۸۵}

۸۶- در کدام عبارت «غلط املایی» وجود دارد؟ (شهریور ۴۰۲)

الف) پادشاهی به درویشی گفت: که مرا آن لحظه که تو را به درگاه حق تجلی و قرب باشد یاد کن.
ب) یکی از حضار که کباده شعر و ادب می‌کشید چنان محظوظ گردیده بود که جلو رفته جبهه شاعر را بوسید.
ج) اشتری و گرگی و روباهی از روی مصاحبت مسافرت کردند و با ایشان از وجح ذات و توشه گرده‌ای بیش نبود.
د) دلم می‌خواهد بر بال‌های باد بنشینم و آنچه را که پروردگار جهان پدید آورده زیر پا گذارم.^{۸۶}

۸۷- در کدام گزینه غلط املایی دیده می‌شود؟ (خرداد ۱۴۰۱)

۱) نهالی چند در هنگام ورود خویش در باغ غرس کرده بود.
۲) کتاب را بر روی زانو گشوده بود و از پس عینک ستمبر خویش در آن می‌نگریست.
۳) قومی به اسارت دشمن درآید و مغلوب و مقهور گردد.
۴) چنان می‌نمود که در چهارگوشه اتاق، درفش ملی ما را به احتزاز درآورده باشند.^{۸۷}

۸۸- در همه گزینه‌ها به جز گزینه ..... نادرستی املایی دیده می‌شود. (شهریور ۱۳۹۹)

۱) آخرین رمغ هایشان را در آخرین فشنگ‌هایشان می‌ریختند.
۲) آن شب نیز / صورت سرمای دی، بیداده می‌کرد.
۳) طاووس نیز چنین عذر آورد که من مرغی بهشتی‌ام
۴) اما سیاوش که آذر و حیا و پاکدامنی آموخته است، تن به گناه نمی‌سپارد.^{۸۸}

دستور زبان

حذف

۸۹- در هر یک از ابیات زیر نوع حذف فعل (قرینه لفظی یا معنایی) را مشخص کنید. (شهریور ۴۰۲)

الف) کرم بین و لطف خداوندگار / گنه بنده کرده است و او شرمسار
ب) ای جویبار جاری، زین سایه برگ مگریز / کاین گونه فرصت از کف دادند بی‌شماران^{۸۹}

۹۰- در کدام گزینه «حذف به قرینه معنایی» صورت نپذیرفته است؟ (خرداد ۱۴۰۲)

الف) عشق من، خنده تو در تاریک‌ترین لحظه‌ها می‌شکفت.
ب) پادشه را کرم باید تا بر او گرد آیند و رحمت تا در پناه دولتش ایمن نشینند.
پ) گر آتش دل نهفته داری / سوزد جانت، به جانت سوگند

۸۴- الف) خوار، ص ۱۰۱ / ب) انضمام، ص ۱۴۰ / ج) صوموم، ص ۷۳ / د) غاشیه، ص ۶۲

۸۵- ب) شست ص ۱۴۰

۸۶- گزینه ج) وجه، ص ۱۲۸ یا اشتری و گرگی و روباهی از روی مصاحبت مسافرت کردند و با ایشان از وجح ذات و توشه گرده‌ای بیش نبود

۸۷- ۴- اهتزاز، ص ۱۶۱

۸۸- گزینه ۳، ص ۱۲۱

۸۹- الف) لفظی، ص ۱۳ * ب) معنایی، ص ۵۷ (مورد ب، متاسفانه از غلطهای مصطلح در کتاب‌های کمک آموزشی است، منادا در گرهه شبه جمله‌های قرار دارد. دلیل شبه جمله بودنش، نداشتن نهاد و گزاره است، اما برخی ادعا می‌کنند که بعد از منادا فعلی مثل «با تو هستم...» به قرینه معنایی محذوف شده است. این نکته با تعریف شبه جمله در تضاد است {

ت) گفت نزدیک است والی را سرای آنجا شویم/ گفت والی از کجا در خانه خمار نیست؟^{۹۰}

۹۱- نوع حذف در مصراع نخست بیت زیر به قرینه لفظی است یا معنایی؟ (دی ماه ۴۰۱)

«آینه نگاهت پیوند صبح و ساحل/بخند گاه گاهت صبح ستاره باران»^{۹۱}

۹۲- نوع «حذف» را در هر یک از عبارات زیر مشخص نمایید. (شهریور ۴۰۱)

الف) زندگی، سخت آلوده است و انسان ماندن، سخت دشوار. (ب) تو نیز، تیرانا گشاده دستی و کرامت را از درختان میوه دار بیاموز^{۹۲}

۹۳- در بیت «همه از بهر تو سرگشته و فرمانبردار شرط انصاف نباشد که تو فرمان نبری» (خرداد ۱۳۹۹)

الف) کدام فعل حذف شده است؟ (ب) نوع حذف را بنویسید.^{۹۳}

۹۴- در هر یک از نمونه های زیر، کدام واژه حذف شده است؟ نوع حذف را بنویسید. (دی ماه ۱۳۹۸)

الف) چه حرف تازه ای برای گفتن مانده است یا چه چیز تازه ای برای نوشتن؟ (ب) گر آتش دل نهفته داری/ سوزد جانت، به جانت سوگند^{۹۴}

۹۵- نوع حذف را در هر یک از موارد زیر تعیین کنید. (خرداد ۱۳۹۸)

الف) بنده همان به که ز تقصیر خویش/ عذر به درگاه خدای آورد (ب) در هر نفسی دو نعمت موجود است و بر هر نعمتی شکری واجب.^{۹۵}

۹۶- در مصراع: «امروز خورشید در دشت، آینه دار من و تو» (دی ماه ۱۳۹۷)

الف) کدام واژه حذف شده است؟ (ب) نوع حذف آن چیست؟^{۹۶}

گروه های اسمی و وابسته ها

۹۷- کدام نوع وابسته و وابسته در عبارت، زیر دیده می شود بنویسید. (دی ماه ۱۴۰۲)

«بر بالای آن با خط بسیار روشن نوشته شده بود.»^{۹۷}

۹۸- در جمله زیر نوع وابسته و وابسته را بنویسید و نمودار پیکانی آن را رسم کنید. (شهریور ۴۰۲)

«نگاه های مردم آسفالت نشین آن را کهکشان می بیند.»^{۹۸}

۹۹- در بیت زیر یک ترکیب وصفی و یک ترکیب اضافی پیدا کنید. (شهریور ۴۰۲)

چشم بگشا به گلستان و ببین / جلوه آب صاف در گل و خار^{۹۹}

۱۰۰- با توجه به بیت های زیر درستی یا نادرستی هر یک از موارد داده شده را تعیین کنید. (خرداد ۱۴۰۲)

ای مادر، سرسپید بشنو/ این پند سیاه بخت فرزند

بگرای چو اژدهای گرز/بخروش چو شرزه شیر ارغند

الف) در گروه اسمی «شرزه شیر ارغند» واژه «شیر» هسته است. (درست/ نادرست)

ب) ترکیب «مادر سرسپید» وصفی و «سیاه بخت فرزند» فرزند اضافی است. (درست/ نادرست)^{۱۰۰}

۹۰- ب یا «پادشه را کرم باید تا بر او گرد آیند و رحمت تا در پناه دولتش ایمن نشینند.» ص ۱۰۸

۹۱- معنایی. ص ۵۷

۹۲- الف) حذف به قرینه لفظی (ص ۱۷۱// ب) حذف به قرینه معنایی (ص ۸۷) {به اشتباه بعد از منادا (تیرانا) حذف فعل به قرینه معنایی در نظر گرفته می شود}

۹۳- الف) هستند، (فعل اسنادی) / ب) معنوی، ص ۱۲

۹۴- الف) مانده است، لفظی، ص: ۱۵۵ / ب) می خورم (بعد از سوگند)، معنوی، ص ۳۵ (اگر به حذف نهاد، تو، در مصراع اول، به قرینه لفظی هم اشاره شود، نمره تعلق می گیرد.)

۹۵- الف) معنوی (حذف فعل است)؛ ص ۱۶// ب) لفظی (حذف فعل است)؛ ص ۱۶

۹۶- الف) است یا فعل // ب) حذف به قرینه معنوی (درس ۱۰ ص ۸۴)

۹۷- قید صفت، بسیار، ص ۷۵

نگاه های مردم آسفالت نشین

۹۸- صفت مضاف الیه ص ۷۳

۹۹- جلوه آب: ترکیب اضافی / آب صاف ترکیب وصفی. ص ۱۲۷

۱۰۰- الف) درست. / ب) نادرست. ص ۳۵

۱۰۱- ضمیر، پیوسته در کدام مصراع «وابسته وابسته» است؟ (خرداد ۱۴۰۲)

بعد چندی که گشودش چشم / رخس خود را دید / بس که خونش رفته بود از تن / بس که زهر زخم‌ها کاریش / گویی از تن حس و هوشش رفته بود و داشت می‌خوابید^{۱۰۱}

۱۰۲- در متن «کلمه استاد را به پیشنهاد ایشان اختیار کردم اما خوش ندارم زیاد استعمال کنم همه حضار یک‌صدا تصدیق که

تخلصی بس بجاست و سزاوار ایشان است.» (خرداد ۱۴۰۲)

الف) نوع وابسته وابسته را بنویسید. (ب) نمودار پیکانی آن را رسم نمایید.^{۱۰۲}

۱۰۳- در هریک از گروه‌های اسمی زیر، نوع وابسته‌های پیشین و پسین مشخص شده را بنویسید. (دی‌ماه ۱۳۹۹)

الف) رخس رخشنده (ب) آخرین اندیشه‌ها^{۱۰۳}

۱۰۴- با توجه به بیت‌های زیر، به پرسش‌های داده شده، پاسخ دهید. (خرداد ۱۳۹۹)

تو قلب فسرده زمینی / از درد ورم نموده یک چند

بفکن ز پی این اساس تزویر / بگسل ز پی این نژاد و پیوند

الف) نوع کدام یک از ترکیب‌های «قلب فسرده» و «قلب زمین»، اضافی است؟ (ب) یک ترکیب وصفی در بیت دوم بیابید و بنویسید.^{۱۰۴}

۱۰۵- در سروده «رخس بی‌مانند، با هزارش یادبود خوب خوابیده است» (خرداد ۱۳۹۹)

الف) در گروه اسمی «هزارش یادبود خوب»، هسته گروه اسمی را تعیین کنید.

ب) در گروه اسمی «رخس بی‌مانند»، نوع وابسته پسین را بنویسید.^{۱۰۵}

۱۰۶- با توجه به گروه‌های اسمی زیر، جدول را کامل کنید. (دی‌ماه ۱۳۹۸)

الف) برجسته‌ترین شاگرد حوزه ادبیات (ب) قلب آن کویر

صفت مضاف‌الیه	مضاف‌الیه مضاف‌الیه ^{۱۰۶}

۱۰۷- با توجه به بیت‌های زیر، درستی یا نادرستی هریک از موارد داده شده را تعیین کنید. (خرداد ۱۳۹۸)

تو مشقت درشت روزگاری / از گردش قرن‌ها پس افکند

زین بی‌خردان سفله‌بستان / داد دل مردم خردمند

الف) در گروه اسمی «مشقت درشت روزگار»، واژه «مشقت»، هسته است. (درست / نادرست)

ب) ترکیب «مردم خردمند»، وصفی و ترکیب «بی‌خردان سفله»، اضافی است. (درست / نادرست)^{۱۰۷}

۱۰۸- نوع هر یک از وابسته‌های وابسته را در گروه‌های اسمی زیر، بنویسید. (دی‌ماه ۱۴۰۰)

الف) هوای نسبتاً پاک (ب) هفت فرسخ راه (ج) سموم سرد این عقل (د) بانک اعتبارات ایران^{۱۰۸}

۱۰۹- با توجه به عبارت زیر، موارد خواسته شده را کامل کنید. (دی‌ماه ۴۰۱)

«بعد از خواندن این مطلب متوجه شدم که دنیا عجیب فراموش‌کار است بیست سی سال پیش چه کارها کرده!»

۱۰۱- بس که زهر زخم‌ها کاریش. ص ۱۱۲

۱۰۲- الف) قید صفت // ب) تخلصی بس بجا ص ۱۳۷

۱۰۳- الف) رخشنده: صفت بیانی // ب) آخرین: صفت شمارشی ص ۱۱۳

۱۰۴- الف) «قلب زمین»، ص ۳۴ / ب) این اساس با این نژاد با این پیوند، ص ۳۵

۱۰۵- الف) یادبود، ب) صفت، ص ۱۱۳

۱۰۶- صفت مضاف‌الیه: آن، ص ۷۵ / مضاف‌الیه مضاف‌الیه: ادبیات، ص ۶۶

۱۰۷- الف) درست؛ // ب) نادرست؛ ص ۳۶

۱۰۸- الف) نسبتاً: قید صفت، ص ۷۵ // ج) این: صفت مضاف‌الیه، ص ۷۴ // د) ایران: مضاف‌الیه مضاف‌الیه

الف) نوع وابسته وابسته را بنویسید. ب) نمودار گروه اسمی را که در آن وابسته وابسته آمده، رسم کنید.^{۱۰۹}

۱۱۰- در بیت «محرم این هوش جز بیهوش نیست/ مر زبان را مشتری جز گوش نیست» (شهریور ۴۰۱)

الف) وابسته وابسته را مشخص کنید. ب) نوع وابسته وابسته را بنویسید.^{۱۱۰}

۱۱۱- نمودار گروه اسمی «دو تخته فرش» را رسم کنید و نوع وابسته وابسته را در آن تعیین نمایید. (خرداد ۱۴۰۱؛ شهریور ۱۳۹۹)^{۱۱۱}

۱۱۲- نوع وابسته وابسته را در هریک از موارد زیر تعیین کنید. (خرداد ۱۴۰۰)

الف) متوجه شدم که قدرت قلم نویسنده تا چه حد بوده است. ب) اینجا می‌توان چند حلقه چاه عمیق زد.^{۱۱۲}

۱۱۳- در هریک از گروه‌های اسمی زیر، نوع وابسته وابسته را تعیین نمایید. (دی‌ماه ۱۳۹۹)

الف) هفت فرسخ راه ب) دامنه کوه‌های شمالی^{۱۱۳}

۱۱۴- در نمونه‌های زیر، نوع وابسته وابسته مشخص شده را بنویسید. (شهریور ۱۳۹۹)

الف) برنامه کدام سفر؟ ب) دوست بسیار مهربان^{۱۱۴}

۱۱۵- در نوشته زیر، نوع وابسته وابسته مشخص شده را تعیین کنید. (خرداد ۱۳۹۹)

بر بالای آن، با خط بسیار روشن، دو سطر مطلب زیبا نوشته شده بود.^{۱۱۵}

۱۱۶- نوع «وابسته وابسته» را در گروه‌های اسمی زیر تعیین کنید. (شهریور ۱۳۹۸)

الف) اسیر این جهان ب) هفت فرسخ راه^{۱۱۶}

۱۱۷- در هریک از گروه‌های اسمی زیر، نوع «وابسته وابسته» را مشخص کنید. (خرداد ۱۳۹۸)

الف) دوازده سیر زعفران ب) شرایط تقریباً پایدار^{۱۱۷}

۱۱۸- در بیت زیر، ترکیب‌های اضافی را پیدا کنید و بنویسید. (دی‌ماه ۱۳۹۸)

«زین بی‌خردان سفله بستان/ داد دل مردم خردمند»^{۱۱۸}

فعل

۱۱۹- در عبارات زیر فعل «بساژند» را از نظر کاربرد معنایی بررسی کنید. (دی‌ماه ۱۴۰۲)

«ساسانیان برای این‌که بتوانند دیواره‌های مرزی استواری بسازند، مجبور شدند مدتی با دشمنان نواحی شمال شرقی ایران بسازند.»^{۱۱۹}

۱۲۰- زمان و نوع فعل «نخستین جمله» در همه عبارات زیر به جز عبارت... یکسان است. (خرداد ۱۴۰۲)

الف) داشتیم می‌گفتم آن شب نیز سورت سرمای دی بیدادها می‌کرد

ب) در باب آن مسئله معهود خاطر من داشت کم‌کم به کلی آسوده می‌شد.

۱۰۹- الف) صفت مضاف‌الیه. // ب) خواندن این مطلب ص ۶۳

۱۱۰- الف) این // ب) صفت مضاف‌الیه. ص ۴۷

۱۱۱- نوع وابسته وابسته: ممیز ص ۶۵ «دو تخته فرش»

۱۱۲- الف) مضاف‌الیه مضاف‌الیه، ص ۶۴ // ب) ممیز، ص ۷۳

۱۱۳- الف) ممیز، // ب) صفت مضاف‌الیه، ص ۶۵

۱۱۴- الف) صفت مضاف‌الیه، ص ۶۷ // ب) قید صفت، ص ۷۴

۱۱۵- بسیار: قید صفت / سطر: ممیز، ص ۶۳

۱۱۶- الف) صفت مضاف‌الیه، ص ۶۷ // ب) ممیز، ص ۶۶

۱۱۷- الف) ممیز: ص ۶۵ // ب) قید صفت؛ ص ۷۴

۱۱۸- داد دل، دل مردم، ص ۳۵

۱۱۹- درست کنند / سازگاری و مدارا کنند. ص ۱۰۵

پ) با تمام نیرویی که داشت می‌دوید هر از گاهی صدای تیر یا انفجاری او را به خود می‌آورد.
ت) کار داشت به دلخواه انجام می‌یافت که ناگهان از دهنم دررفت که آخر، آقایان حیف نیست از چنین غازی گذشت؟^{۱۲۰}

۱۲۱- در عبارت زیر، زمان فعل‌های مشخص شده را دقیقاً تعیین کنید. (خرداد ۱۳۹۸)

«صدای بلدرچین یک‌دم قطع نمی‌شود. جوجه کبک‌ها، خط و خال انداخته‌اند.»^{۱۲۱}

۱۲۲- در هر یک از مصراع‌های زیر فعل‌های مشخص شده را از دیدگاه معنایی بررسی کنید. (شهریور ۴۰۱)

الف) گفت: نزدیک است والی را سرای آنجا شویم (ب) گفت: «می بسیار خوردی، زان چنین بیخود شدی»^{۱۲۲}

۱۲۳- کاربرد معنایی فعل «شد» در کدام بیت متفاوت است؟ (شهریور ۴۰۲)

الف) پر اندیشه شد جان کاووس کی / ز فرزند و سودابه نیک‌پی

ب) بدان گه که شد پیش کاووس باز / فرود آمد از باره بردش نماز

ج) سراسر همه دشت بریان شدند / بر آن چهر خندانش گریان شدند

د) نخستین دمیدن سیه شد ز دود / زبانه برآمد پس از دود، زود^{۱۲۳}

۱۲۴- تفاوت معنایی فعل «گرفت» را مصراع‌های زیر بررسی کنید. (دی‌ماه ۴۰۱)

الف) از کردار بد پوزش اندر گرفت. (ب) محتسب مستی به ره دید و گریبانش گرفت.^{۱۲۴}

۱۲۵- کاربرد معنایی فعل «نیست» در کدام مصراع، اسنادی و در کدام مصراع، غیر اسنادی است؟ (دی‌ماه ۱۳۹۹)

«زاهد ظاهرپرست از حال ما آگاه نیست / در حق ما هر چه گوید جای هیچ اکراه نیست»^{۱۲۵}

۱۲۶- «ساخت»، در مصراع «نشد تنگ‌دل، جنگ آتش بساخت»، با همین واژه در کدام گزینه کاربرد معنایی یکسانی دارد؟ (شهریور ۱۳۹۹)

۱) او در مراغه رصدخانه‌ای بزرگ ساخت.

۲) آن نامدار لشگری عظیم ساخت.

۳) استاد موسیقی، آهنگ زیبایی ساخت.

۴) او با ناملايمات زندگي ساخت.^{۱۲۶}

۱۲۷- مفهوم فعل «ساخت» را در عبارت‌های زیر بنویسید. (شهریور ۱۳۹۸)

الف) آن نامدار، لشگری عظیم ساخت. (ب) او با ناملايمات زندگي ساخت.^{۱۲۷}

۱۲۸- در بیت زیر، فعل‌های مشخص شده را از نظر کاربرد معنایی بررسی کنید. (شهریور ۱۳۹۹)

گفت: نزدیک است والی را سرای آنجا شویم / گفت: والی از کجا در خانه خمار نیست؟^{۱۲۸}

نقش دستوری

۱۲۹- در عبارت زیر نقش دستوری کلمات مشخص شده را بنویسید. (شهریور ۴۰۲)

آنگاه که آتش عشق او را چنان گرداند که همه جهان آتش بیند.^{۱۲۹}

۱۲۰- پ یا «با تمام نیرویی که داشت، می‌دوید هر از گاهی صدای تیر یا انفجاری او را به خود می‌آورد.» ص ۱۴۶

۱۲۱- نمی‌شود: مضارع اخباری؛ ص ۸۱ // انداخته‌اند: ماضی نقلی؛ ص ۸۱

۱۲۲- الف) شویم برویم (فعل غیر اسنادی) // ب) شدی: (گشتی فعل اسنادی) ص ۱۹

۱۲۳- جواب گزینه (ب) یا «بدان گه که شد پیش کاووس باز / فرود آمد از باره بردش نماز» ص ۱۰۳

۱۲۴- الف) آغاز کرد. ص ۱۰۴ // ب) اخذ کرد. ص ۱۹

۱۲۵- مصراع اول: اسنادی / مصراع دوم: غیر اسنادی در معنی وجود ندارد. ص ۲۰

۱۲۶- گزینه ۲، ص ۱۰۵

۱۲۷- الف) فراهم کرد، ص ۱۰۵ / ب) سازش کرد، ص ۱۰۵

۱۲۸- شویم: برویم، نیست: وجود ندارد ص ۱۹،

۱۲۹- مسند؛ مفعول ص ۵۳

- ۱۳۰- در بیت زیر چند مفعول وجود دارد؟ (خرداد ۱۴۰۲)
- بگفت: آنجا به صنعت در چه کوشند؟ / بگفت انده خرنده و جان فروشند^{۱۳۰}
- ۱۳۱- نقش دستوری واژه‌های مشخص شده را در جمله زیر بنویسید. (شهریور ۴۰۱)
- او بنده خود را عاشق خود کند آنگاه بر عاشق بنده باشد و بنده را گوید تو عاشق و محب مایی^{۱۳۱}
- ۱۳۲- در نوشته زیر، نقش دستوری واژه‌های مشخص شده را تعیین کنید. (خرداد ۱۴۰۰)
- «پروانه قوت از عشق آتش خورد و همه جهان، آتش بیند.»^{۱۳۲}
- ۱۳۳- نقش دستوری هر یک از واژه‌های مشخص شده را بنویسید. (دی‌ماه ۱۳۹۹)
- «هر کسی از ظن خود شد یار من / از درون من نجست اسرار من»^{۱۳۳}
- ۱۳۴- در بیت زیر، نقش دستوری ضمیر پیوسته «ش» را بنویسید. (خرداد ۱۳۹۹)
- چو بشنید خسرو از آن شاد گشت / روانش ز اندیشه آزاد گشت^{۱۳۴}
- ۱۳۵- در هریک از موارد زیر، نقش دستوری واژه مشخص شده را بنویسید. (خرداد ۱۳۹۹)
- الف) هرگز دلم برای کم و بیش غم نداشت. (ب) پرنندگان، جملگی مشتاق دیدار سیمرخ شدند.^{۱۳۵}
- ۱۳۶- نقش دستوری واژه‌های مشخص شده را بنویسید. (دی‌ماه ۱۳۹۸)
- الف) عشق حقیقی، دل و جان را پاک می‌گرداند.
ب) سرانجام گفت ایمن از هردوان / نگرده مرا دل، نه روشن‌روان
ج) تا چشم بشر نبیندت روی / بنهفته به ابر، چهر دل بند^{۱۳۶}
- ۱۳۷- نقش دستوری واژه‌های مشخص شده را بنویسید. (شهریور ۱۳۹۸)
- «عشق حقیقی، دل و جان را پاک می‌گرداند.»^{۱۳۷}
- ۱۳۸- نقش دستوری واژه‌های مشخص شده را بنویسید. (خرداد ۱۳۹۸)
- الف) چون رود امیدوارم بی‌تابم و بی‌قرارم (ب) دیروز اگر سوخت ای دوست، غم برگ و بار من و تو^{۱۳۸}
- ۱۳۹- در این بخش از سروده «مهدی اخوان ثالث» کدام ویژگی دستوری زبان کهن به کار رفته است؟ (شهریور ۴۰۱)
- بر درختی که به زیرش ایستاده بود و بر آن بر تکیه داده بود^{۱۳۹}
- نقش‌های تبعی**
- ۱۴۰- در سروده زیر نوع نقش تبعی را مشخص کنید. (شهریور ۴۰۲)
- بر لب آن چاه سایه‌ای را دید / او شغاد آن نابردار بود / که درون چه نگه می‌کرد و می‌خندید^{۱۴۰}

۱۳۰- چهار مفعول. ص ۲۰

۱۳۱- عاشق: مسند / بنده: متمم. ص ۵۳

۱۳۲- قوت: مفعول // آتش: مسند. ص ۵۳

۱۳۳- یار: مسند // اسرار: مفعول. ص ۶۱

۱۳۴- مضاف‌الیه، ص ۱۰۵

۱۳۵- الف) مفعول، ص ۲۷ / ب) بدل، ص ۱۲۰

۱۳۶- الف) دل: مفعول، ص ۵۴ / ب) ایمن: مسند، ص ۱۰۵ / ج) ت: مضاف‌الیه، ص ۳۴

۱۳۷- عشق: نهاد، پاک: مسند، ص ۵۴

۱۳۸- الف) مسند، ص ۸۴ // ب) مفعول: ص ۸۴

۱۳۹- کاربرد دو حرف اضافه برای یک متمم (بر آن بر) ص ۱۰۴

۱۴۰- بدل (آن نابردار). ص ۱۱۳

- ۱۴۱- نوع «نقش‌های تبعی» مشخص شده را در متن زیر بنویسید. (شهریور ۴۰۱)
- «ما پرندگان را نیز پیشوا و شهریاری است. نامش سیمرغ است و در پس کوه قاف، بلندترین کوه روی زمین بر درختی بلند آشیان دارد.»^{۱۴۱}
- ۱۴۲- در متن زیر، یک نقش تبعی «معطوف» و یک «بدل» بیابید. (خرداد ۱۳۹۸)
- «ما پرندگان را نیز پیشوا و شهریاری است. نامش سیمرغ است و در پس کوه قاف، بلندترین کوه روی زمین، بر درختی بلند، آشیان دارد.»^{۱۴۲}
- ۱۴۳- در عبارت «ما، پرندگان را نیز پیشوا و شهریاری است. نامش سیمرغ است و در پس کوه قاف، بر درختی بلند آشیان دارد.» (دی ماه ۱۴۰۰)
- الف) کدام واژه در نقش تبعی «بدل» به کار رفته است؟ (ب) کدام واژه نقش معطوف دارد؟^{۱۴۳}
- ۱۴۴- در جمله زیر، کدام گروه اسمی نقش تبعی دارد؟ نام آن را بنویسید. (شهریور ۱۳۹۹)^{۱۴۴}
- «سیمرغ در پس کوه قاف، بلندترین کوه روی زمین، آشیان دارد.»
- ۱۴۵- در نوشته زیر، یک «نقش تبعی» با ذکر «نوع» آن مشخص کنید. (شهریور ۱۳۹۸)
- «رم، پایتخت ایتالیا، شهری است قدیمی. دیوارهای قطور و باروهای دودخورده آن به زبان حال بازگو می‌کند که ...»^{۱۴۵}
- جمله**
- ۱۴۶- در همه گزینه‌ها به جز ... جمله‌ای با الگوی «نهاد + مفعول + مسند + فعل» دیده می‌شود. (خرداد ۱۴۰۱)
- (۱) محبت چون به‌غایت رسد، آن را عشق خوانند.
(۲) به عشق نتوان رسیدن تا از معرفت و محبت دو پایه نردبان نسازد.
(۳) همواره عشق قدیم را موضوع صحیفه شعر خود می‌گرداند.
(۴) آتش عشق او را چنان گرداند که همه جهان، آتش بیند.^{۱۴۶}
- ۱۴۷- الگوی ساخت همه گزینه‌ها به جز جمله گزینه ..... «نهاد + مفعول + مسند + فعل» است. (خرداد ۱۳۹۹)
- (۱) عشق حقیقی، دل و جان را پاک می‌گرداند.
(۲) محبت به غایت را عشق خوانند.
(۳) برخی عاشق را دیوانه می‌پندارند.
(۴) عشق از بهر این معنی فرض راه آمد.^{۱۴۷}
- ۱۴۸- الگوی ساخت کدام جمله «نهاد + مفعول + مسند + فعل» است؟ (دی ماه ۱۳۹۹)
- (۱) زیبایی محبوب تو چند روزی بیش نیست.
(۲) عشق جاودانی، همواره معشوق را جوان می‌بیند.
(۳) در این سفر، ستارگان را با درخشندگی جاودان خود می‌بینم.
(۴) عشق از بهر این معنی، فرض راه آمد.^{۱۴۸}
- ۱۴۹- عبارت زیر چند جمله دارد؟ (دی ماه ۱۳۹۷)
- «لحظه عزیز و شورانگیزی بود؛ لحظه‌ای که هر سال از نخستین دم بهار، بی‌صبرانه چشم به راهش بودیم و تابستان وصال، امیدبخش و مهربان می‌آمد.»^{۱۴۹}
- ۱۵۰- با توجه به عبارت «از رد صدای شما می‌بایست پیدایتان می‌کردم.» (دی ماه ۱۴۰۰)
- الف) نقش دستوری ضمیر پیوسته «تان»، متمم است یا مفعول؟ (ب) مرجع ضمیر «تان»، «شما» است یا «صدا»؟^{۱۵۰}

۱۴۱- شهریاری/ معطوف / بلندترین کوه روی زمین: بدل ص ۱۲۰

۱۴۲- معطوف: شهریاری ص ۱۲۶ // بدل: پرندگان یا بلندترین کوه روی زمین: ص ۱۲۶

۱۴۳- الف) پرندگان // ب) شهریاری، ص ۱۲۰

۱۴۴- بلندترین کوه روی زمین، بدل، ص ۱۲۰

۱۴۵- بدل: پایتخت ایتالیا، ص ۶۲ / یا معطوف: باروهای دودخورده ۱۱

۱۴۶- (۲) به عشق نتوان رسیدن تا از معرفت و محبت دو پایه نردبان نسازد. ص ۵۴

۱۴۷- جواب گزینه ۴، ص ۵۴

۱۴۸- گزینه ۲ ص ۵۴

۱۴۹- سه جمله (درس ۹ ص ۷۱)

۱۵۰- الف) مفعول، ص ۹۲ // ب) شما، ص ۹۲

جمله مرکب (حروف همپایه و وابسته ساز)

۱۵۱- در کدام گزینه جمله مرکب وجود ندارد؟ (شهریور ۴۰۲)

- الف) تو که یک غاز بیشتر نیاورده‌ای و به همه دوستانت هم وعده کباب غاز داده‌ای.
ب) گردنش مثل همان غاز مادر مرده‌ای بود که در همان ساعت در دیگ مشغول کباب شدن بود.
ج) انسان حیوانی است گوشت‌خوار ولی این مخلوقات عجیب گویا استخوان خور خلق شده‌اند.
د) به قدری عصبانی شده بودم که چشمم جایی را نمی‌دید از این بهانه‌تراشی‌هایش داشتم شاخ درمی‌آوردم^{۱۵۱}

۱۵۲- در کدام بیت هر دو نوع «و» عطف و ربط به کار رفته است؟ (شهریور ۴۰۲)

- الف) چون رود امیدوارم بی‌تابم و بی‌قرارم / من می‌روم سوی، دریا جای قرار من و تو
ب) ز نیرنگ هوا و از فریب آرز خاقانی / دلت خُلد است خالی ساز از طاووس و شیطان^{۱۵۲}

۱۵۳- با توجه به نوشته زیر درستی یا نادرستی هر یک از داده شده را تعیین کنید. (شهریور ۴۰۱)

- دیدم چپ و راست مهمان‌ها دراز کشیده‌اند: گفتم آقای مصطفی خان خیلی معذرت خواستند که مجبور شدند بدون خداحافظی با آقایان بروند.
الف) «و» در جمله «چپ و راست مهمان‌ها دراز کشیده‌اند» پیوند همپایه‌ساز است. (درست/ نادرست)
ب) «که» در جمله ماقبل، پایانی پیوند وابسته‌ساز است. (درست/ نادرست)^{۱۵۳}

۱۵۴- در کدام گزینه، جمله مرکب دیده می‌شود؟ (خرداد ۱۴۰۰)

- الف) بی‌اختیار در را باز کردم و این جوان نمک‌نشناس را بیرون انداختم.
ب) از خوش‌مشربی و فضل و کمال او چیزها گفتند و نمره تلفن او را از من خواستند.
ج) آقای مصطفی خیلی معذرت خواستند که بدون خداحافظی با آقایان رفتند.
د) فوراً مسئله مهمانی و قرار با رفقا را با عیالم در میان گذاشتم.^{۱۵۴}

۱۵۵- در نوشته زیر، یک پیوند وابسته‌ساز و یک پیوند همپایه‌ساز مشخص کنید. (دی ماه ۱۳۹۸)

- می‌خواهم بدانجا روم که خداوند آن را سرحد دنیای خلقت قرار داده است و دیگر در آن ذی‌حیاتی نفس نمی‌کشد.^{۱۵۵}

۱۵۶- در جمله مرکب زیر، جمله هسته (پایه) و جمله وابسته (پیرو) را مشخص کنید. (دی ماه ۱۳۹۹)

- «خودت بهتر می‌دانی که در این شب عیدی مالیه از چه قرار است.»^{۱۵۶}

۱۵۷- در سروده زیر یک «پیوند وابسته‌ساز» و یک «پیوند همپایه‌ساز» مشخص کنید. (شهریور ۱۳۹۹)

- آیا چیزی در مخیله آدمی می‌گنجد که قلم بتواند آن را بنگارد اما جان صادق من آن را برای تو ترسیم نکرده باشد؟^{۱۵۷}

۱۵۸- نوع حرف «و» (ربط، عطف) را در هریک از مصراع‌های زیر مشخص کنید. (خرداد ۱۳۹۹)

- الف) امروز می‌آید از باغ بوی بهار من و تو
ب) دیروز در غربت باغ من بودم و یک چمن داغ^{۱۵۸}

۱۵۹- در هریک از جمله‌های مرکب زیر، جمله وابسته (پیرو) را مشخص کنید. (خرداد ۱۳۹۹)

- الف) اگر امروز بیشتر از این به ما بخورانید، همین جا وبال جانت می‌گردیم. (ب) جامه‌ای بود که درزی ازل به قامت زیبای جناب ایشان دوخته بود.^{۱۵۹}

۱۵۱- جواب گزینه (ج) یا «انسان حیوانی است گوشت‌خوار ولی این مخلوقات عجیب گویا استخوان خور خلق شده‌اند.» ص ۱۳۹

۱۵۲- جواب گزینه (الف) یا «چون رود امیدوارم بی‌تابم و بی‌قرارم / من می‌روم سوی، دریا جای قرار من و تو» ص ۸۵

۱۵۳- الف) نادرست/ب) درست ص ۱۴۰

۱۵۴- ج) آقای مصطفی خیلی معذرت خواستند که بدون خداحافظی با آقایان رفتند، ص ۱۴۱

۱۵۵- وابسته‌ساز: که / همپایه‌ساز: و، ص ۱۵۴

۱۵۶- جمله هسته: خودت بهتر می‌دانی / جمله وابسته: در این شب عیدی مالیه از چه قرار است. ص ۱۳۲

۱۵۷- وابسته‌ساز: که / همپایه‌ساز: اما، ص ۱۴۱

۱۵۸- الف) عطف، ص ۸۴ / ب) ربط، ص ۸۴

۱۵۹- الف) امروز بیشتر از این به ما بخورانید، ص ۱۳۶ / ب) درزی ازل به قامت زیبای جناب ایشان دوخته بود. ص ۱۳۷

۱۶۰- در عبارت زیر، یک حرف پیوند همپایه‌ساز بیابید. (خرداد ۱۳۹۸)

«برخی در همان نخستین منزل از پا درآمدند. بسیاری در دومین منزل به زاری زار جان سپردند اما آنان که همت یارشان بود، پیش‌تر می‌رفتند.»^{۱۶۰}

نشانه «ان»

۱۶۱- نوع پسوند «ان» در واژه‌های «کاوایان - خواهان - دیلمان - پاییزان» به ترتیب کدام است؟ (دی‌ماه ۱۴۰۲)

الف) زمان - صفت فاعلی - مکان - زمان

ب) نسبت صفت فاعلی - مکان - زمان

ج) نسبت - جمع - مکان - زمان

د) مکان - جمع - نسبت - زمان^{۱۶۱}

۱۶۲- مفهوم نشانه «ان» را در واژه‌های زیر بنویسید.

۱) کاوایان: (شهریور ۴۰۲)   ۲) بهاران (شهریور ۴۰۲)

۴) خواهان (خرداد ۱۴۰۰)   ۵) بابکان: (خرداد ۱۳۹۸)

۷) کوهان^{۱۶۲} (شهریور ۱۳۹۸)

۳) دیلمان (خرداد ۱۴۰۰؛ شهریور ۱۳۹۸)

۶) خندان: (خرداد ۱۳۹۸)

۱۶۳- مفهوم «ان» را در هریک از ترکیب‌های زیر بنویسید. (شهریور ۱۳۹۹)

الف) کوهان شتر

ب) درفش کاوایان^{۱۶۳}

۱۶۴- کاربرد نشانه «ان» در کدام گزینه با سایر گزینه‌ها متفاوت است؟ (دی‌ماه ۱۳۹۸)

الف) بامدادان

ب) سحرگاهان

ج) خاوران

د) بهاران^{۱۶۴}

شیوه بلاغی

۱۶۵- بیت زیر به شیوه بلاغی سروده شده است، آن را به یک جمله عادی برگردانید. (شهریور ۱۳۹۸)

«چون گشت زمین ز جور گردون/ سرد و سیه و خموش و آوند»^{۱۶۵}

۱۶۶- مصراع «جامه‌ای کاو نشود غرقه به خون بهر وطن» را از شیوه بلاغی به شیوه عادی برگردانید. (دی‌ماه ۱۳۹۷)^{۱۶۶}

۱۶۷- در همه بیت‌ها به جز گزینه ..... شیوه بلاغی دیده می‌شود. (خرداد ۱۳۹۸)

الف) همی داد مژده یکی را دگر/ که بخشود بر بی‌گنه دادگر

ب) رخ شاه کاووس پر شرم دید/ سخن گفتنش با پسر نرم دید

ج) که هر چند فرزند هست ارجمند/ دل شاه از اندیشه یابد گزند

د) چنین است سوگند چرخ بلند/ که بر بی‌گناهان نیاید گزند^{۱۶۷}

ترکیبی

۱۶۸- با توجه به بیت زیر به سؤالات پاسخ دهید: (دی‌ماه ۱۴۰۲)

مکر او معکوس و او سر زیر شد / روزگارش برد و روزش دیر شد

الف) نهاد سومین جمله را مشخص کنید.

ب «او» به ترتیب در نقش‌های ..... و نهاد به کاررفته است.

۱۶۰- اما؛ ص ۱۴۰

۱۶۱- گزینه ب ص ۱۵۲

۱۶۲- ۱) صفت نسبی * ۲) زمان، وقت هنگام توقیت. * ۳) مکان (مکان زندگی مردم دیلم) * ۴) صفت فاعلی * ۵) بابکان: منسوب به بابک (نسبت) // ۶) خندان: نشانه صفت فاعلی

(حالیه) * ۷) شباهت، ص ۱۵۲

۱۶۳- الف) شباهت، (مانند کوه) ب) نسبت (منسوب به کاوه)، ص ۱۵۲

۱۶۴- ج) خاوران، ص ۱۵۲

۱۶۵- «چون زمین ز جور گردون سرد و سیه و خموش و آوند گشت»، ص ۳۴

۱۶۶- جامه‌ای کاو بهر وطن غرقه به خون نشود. (درس ۳ ص ۲۶)

۱۶۷- گزینه ب؛ ص ۱۰۵

(ج) نقش ضمیر پیوسته «ش» در روزگارش برد. است. (مفعول - مضاف‌الیه) ۱۶۸

۱۶۹- در نوشته زیر یک پیوند وابسته‌ساز بیابید و جمله وابسته را مشخص کنید. (دی‌ماه ۱۴۰۲)

می‌خواهم بدانجا روم که خداوند آن را سر حد دنیای خلقت قرار داده است و دیگر در آن ذی‌حیاتی نفس نمی‌کشد. ۱۶۹

۱۷۰- با توجه به جمله زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید. (دی‌ماه ۱۴۰۲)

«سیاوش، فرزند کاووس شاه کیانی است که رستم به او رسم پهلوانی می‌آموزد.»

(الف) کدام گروه اسمی نقش دستوری «مفعول» دارد؟

ب یک ترکیب وصفی بیابید و بنویسید.

(ج) یک نمونه «نقش تبعی» بیابید و نوع آن را مشخص کنید. ۱۷۰

۱۷۱- با توجه به نوشته زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید. (دی‌ماه ۱۴۰۲)

«برف کوه هنوز آب نشده است. گل و گیاه پشم گوسفندان را رنگین کرده است. نامه برادر با من همان کرد که شعر و چنگ رودکی با امیر سامانی.»

(الف) ساختار دستوری کدام جمله مطابق با الگوی «نهاد + مفعول + مسند + فعل» است؟

(ب) نوع «واو» بین واژه‌های «شعر» و «چنگ» ربط است یا عطف؟

(ج) زمان فعل «نشده است» ماضی نقلی است یا ماضی التزامی؟

(د) در این عبارت حذف، فعل به قرینه لفظی است یا معنوی؟ ۱۷۱

۱۷۲- در عبارت «چون برسیدم بوی گلم چنان مست کرد که دامنم از دست برفت» (خرداد ۱۴۰۲)

(الف) جمله «پایه» یا «هسته» را مشخص کنید. (ب) نقش دستوری واژه‌های مشخص شده را به ترتیب، بنویسید. ۱۷۲

۱۷۳- در بیت «به دستور فرمود تا ساروان / هیون آرد از دشت صد کاروان» (خرداد ۱۴۰۲)

(الف) کدام واژه در جایگاه «همیز» است؟ (ب) جمله «پیرو» یا «وابسته» مشخص کنید. ۱۷۳

۱۷۴- با توجه به بیت‌های زیر، درستی یا نادرستی موارد داده شده را تعیین کنید (خرداد ۱۴۰۰)

گفت: نزدیک است والی را سرای، آنجا شویم / گفت: والی از کجا در خانه خمار نیست؟

گفت: تا داروغه را گوئیم در مسجد بخواب / گفت: مسجد خوابگاه مردم بدکار نیست

(الف) در بیت اول، فعل «شویم»، اسنادی و فعل «نیست»، غیر اسنادی است. (درست / نادرست)

(ب) در بیت دوم، «خوابگاه مردم»، یک ترکیب اضافی و «مردم بدکار» یک ترکیب وصفی است. (درست / نادرست) ۱۷۴

۱۷۵- با توجه به بیت زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید. (دی‌ماه ۱۳۹۸)

گفت: «نزدیک است والی را سرای، آنجا شویم» / گفت: «والی از کجا در خانه خمار نیست؟»

(الف) کارکرد «را» چیست؟ (ب) با توجه به معنا، کدام فعل اسنادی است؟ ۱۷۵

۱۷۶- با توجه به بیت زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید. (خرداد ۱۴۰۰)

آنجا در آن برزخ سرد، در کوچه‌های غم و درد / غیر از شب آیا چه می‌دید چشمان تار من و تو؟

۱۶۸- (الف) او * (ب) مضاف‌الیه * (ج) مضاف‌الیه ص ۴۸

۱۶۹- پیوند وابسته‌ساز: که * جمله وابسته خداوند آن را سر حد دنیای خلقت قرار داده است. ص ۱۵۴

۱۷۰- (الف) رسم پهلوانی * (ب) ترکیب وصفی شاه کیانی (ج) فرزند کاووس بدل ص ۱۰۰

۱۷۱- (الف) گل و گیاه پشم گوسفندان را رنگین کرده است * (ب) عطف * (ج) نقلی * (د) لفظی ص ۸۱

۱۷۲- (الف) بوی گلم چنان مست کرد / (ب) م: مفعول؛ مست: مسند. ص ۱۴

۱۷۳- (الف) کاروان / (ب) تا ساروان هیون آرد از دشت صد کاروان. ص ۱۰۱

۱۷۴- (الف) نادرست // (ب) درست، ص ۱۹

۱۷۵- (الف) رای فک اضافه یا کسره اضافه / (ب) است، ص ۱۹

الف) نوع «واو» در مصراع اول، حرف ربط است یا عطف؟ (ب) در مصراع دوم، کدام واژه نقش «نهاد» دارد؟^{۱۷۶}

۱۷۷- با توجه به سروده زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید. (دی‌ماه ۱۳۹۹)

«و در بهاران، عشق من! / خنده‌ات را می‌خواهم / چون گلی که در انتظارش بودم»

الف) مفهوم «ان» را در واژه «بهاران» بنویسید. (ب) زمان فعل «می‌خواهم» مضارع اخباری است یا آینده؟^{۱۷۷}

۱۷۸- با توجه به سروده زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید. (خرداد ۱۳۹۹)

و در بهاران، عشق من! / خنده‌ات را می‌خواهم / چون گلی که در انتظارش بودم

الف) مفهوم «ان» را در واژه «بهاران» بنویسید. (ب) مرجع ضمیر شخصی پیوسته «ش» در واژه انتظارش چیست؟^{۱۷۸}

۱۷۹- با توجه به شعر «نان را، هوا را، / روشنی را، بهار را، / از من بگیر / اما خنده‌ات را هرگز»، (شهریور ۱۳۹۸)

الف) کدام واژه حذف شده است؟ (ب) حرف ربط «همپایه‌ساز» را مشخص کنید.^{۱۷۹}

۱۸۰- در سروده «و نخستین احساس عشق را در جایی می‌جوید که خود در آنجا به دنیا آمده است»، (شهریور ۱۳۹۸)

الف) نوع زمان فعل «آمده است» را بنویسید. (ب) ترکیب «احساس عشق» وصفی است یا اضافی؟^{۱۸۰}

۱۸۱- با توجه به سروده زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید. (دی‌ماه ۱۴۰۰)

چه حرف تازه‌ای برای گفتن مانده است یا چه چیز تازه‌ای برای نوشتن / که بتواند عشق مرا یا سجایای ارزشمند تو را بازگو کند؟

الف) نوع حذف به کار رفته در این سروده لفظی است یا معنایی؟

ب) زمان فعل «مانده است»، ماضی نقلی است یا ماضی بعید؟

ج) کدام واژه، وابسته پیشین اسم است؟^{۱۸۱}

۱۸۲- در شعر: «چه حرف تازه‌ای برای گفتن مانده است یا چه چیز تازه‌ای برای نوشتن / که بتواند عشق مرا یا سجایای ارزشمند تو

را بازگو کند» (دی‌ماه ۱۳۹۷)

الف) چند گروه اسمی «مفعولی» وجود دارد؟ (ب) نوع حرف ربط «یا» را بنویسید.^{۱۸۲}

۱۸۳- با توجه به سروده زیر، به موارد خواسته شده پاسخ دهید. (دی‌ماه ۴۰۱)

«خنده‌ات که رها می‌شود و پروازکنان در آسمان مرا می‌جوید تمامی درهای زندگی را به رویم می‌گشاید»

الف) کدام واژه «دو تلفظی» است؟ (ب) ترکیب «درهای زندگی» وصفی است یا اضافی؟

پ) مفهوم نشانه «ان» را در واژه «پروازکنان» بنویسید.^{۱۸۳}

۱۸۴- با توجه به متن زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید. (دی‌ماه ۱۳۹۷)

«بخند؛ زیرا خنده تو / برای دستان من / شمشیری است آخته / خنده تو، در پاییز / در کنار دریا / موج کف آلوده‌اش را / باید بفرزاد.»

الف) ترکیب «موج کف آلوده»، «وصفی» است یا «اضافی»؟

ب) نقش دستوری واژه «شمشیر» چیست؟

ج) یک گروه اسمی متممی، بنویسید.

۱۷۶- الف) عطف // ب) چشمان، ص ۸۴

۱۷۷- الف) زمان بهار // ب) مضارع اخباری ص ۱۵۱

۱۷۸- الف) زمان (هنگام بهار) / ب) گل، ص ۱۵۱

۱۷۹- الف) فعل نگیرد (از من بگیر)، «تو» که نهاد است نیز حذف شده است، ص ۱۵۱ / ب) اما، ص ۱۴۱

۱۸۰- الف) ماضی نقلی، ص ۱۵۵ / ب) ترکیب اضافی، ص ۱۵۵

۱۸۱- الف) لفظی // ب) ماضی نقلی // ج) چه، ص ۱۵۵

۱۸۲- الف) دو گروه اسمی مفعولی یا «عشق مرا» و «سجایای ارزشمند تو» // ب) همپایگی (درس ۱۸ ص ۱۵۵)

۱۸۳- الف) آسمان // ب) اضافی // پ) صفت فاعلی، ص ۱۵۰

د) کدام واژه داخل کمانک در مورد «زمان دقیق فعل» «برفرازد» درست است؟ (مضارع التزامی - مضارع اخباری) ۱۸۴

۱۸۵- با توجه به ابیات زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید. (شهریور ۱۳۹۹)

سیاوش چنین گفت کای شهریار/ که دوزخ مرا زین سخن گشت خوار
پر اندیشه شد جان کاووس کی/ ز فرزند و سودابه نیک‌پی
الف) کدام واژه در نقش منادا به کار رفته است؟
ب) کار کرد «را» در بیت اول چیست؟
ج) یک ترکیب اضافی در بیت دوم بیابید و بنویسید. ۱۸۵

۱۸۶- با توجه به بیت زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید. (دی‌ماه ۱۳۹۹)

«چنان آمد اسپ و قبای سوار/ که گفתי سمن داشت اندر کنار»
الف) یک حرف ربط وابسته‌ساز بیابید.
ب) ترکیب «قبای سوار» وصفی است یا اضافی؟
ج) کدام نقش تبعی در این بیت به کار رفته است؟ ۱۸۶

۱۸۷- با توجه به نوشته زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید. (شهریور ۱۳۹۹)

برف کوه هنوز آب نشده است. گل و گیاه، پشم گوسفندان را رنگین کرده است. نامه برادر با من همان کرد که شعر و چنگ رودکی با امیر سامانی.
الف) ساختار دستوری کدام جمله مطابق با الگوی «نهاد + مفعول + مسند + فعل» است؟
ب) نوع «واو»، بین واژه‌های «شعر و چنگ» ربط است یا عطف؟
ج) زمان فعل «نشده است» ماضی نقلی است یا التزامی؟
د) در این عبارت، حذف فعل به قرینه لفظی است یا معنوی؟ ۱۸۷

۱۸۸- با توجه به متن زیر، به سوالات پاسخ دهید. (خرداد ۱۴۰۰)

«فکر کردم اگر پیش‌تر بروم، به حتم گم می‌شوم. بر تل خاکی نشستم. حتی اگر من صدایتان نمی‌کردم، متوجه حضور من نمی‌شدید.»
الف) زمان کدام فعل مضارع التزامی است؟
ب) در واژه «صدایتان»، نقش دستوری ضمیر پیوسته «تان» چیست؟ ۱۸۸

۱۸۹- با توجه به عبارت زیر، موارد خواسته شده را کامل کنید. (دی‌ماه ۴۰۱)

«عشقم به این بود که حرفتان را بشنوم الآن هم دوستان دارم؛ بیشتر از همیشه.»
الف) جملهٔ پیرو یا وابسته را مشخص کنید.
ب) نقش ضمیر متصل (پیوسته) را در جمله سوم بنویسید. ۱۸۹

۱۹۰- با توجه به نوشته زیر، درستی یا نادرستی موارد داده شده را تعیین کنید. (خرداد ۱۳۹۹)

عشق کردم از اینکه فهمیده‌اید، انهدام آن تیربار، کار من بوده است.
الف) زمان هر دو فعل «فهمیده‌اید» و «بوده است»، ماضی نقلی است. (درست/ نادرست)
ب) در گروه اسمی «انهدام آن تیربار»، واژه «تیربار» هسته گروه اسمی است. (درست/ نادرست) ۱۹۰

۱۹۱- با توجه به شعر زیر، به سوالات پاسخ دهید. (خرداد ۱۴۰۰)

هفت‌خوان را زادسرو مرو، /.../ آن هریوه خوب و پاک آیین روایت کرد؛/ خوان هشتم را / من روایت می‌کنم اکنون / من که نامم ماث
الف) گروه اسمی «آن هریوه خوب»، چه نوع نقش تبعی دارد؟
ب) نقش دستوری واژه «اکنون» را بنویسید.

۱۸۴- الف) وصفی // ب) مسند // ج) دستان من یا پاییز یا کناره دریا (یک مورد) // د) مضارع التزامی (درس ۱۷ ص ۱۵۱ - ۱۵۰)

۱۸۵- الف) شهریار / ب) حرف اضافه / ج) ترکیب اضافی: جان کاووس کی، ص ۱۰۱

۱۸۶- الف) که // ب) اضافی // ج) معطوف ص ۱۰۴

۱۸۷- الف) گل و گیاه پشم گوسفندان را رنگین کرده است / ب) واو عطف / ج) ماضی نقلی / د) قرینه لفظی، ص ۸۱

۱۸۸- الف) بروم // ب) مفعول، ص ۹۰

۱۸۹- الف) که حرفتان را بشنوم // ب) مفعول. ص ۸۸

۱۹۰- الف) درست، ص ۹۲ / ب) نادرست، ص ۹۲

- (ج) واژه «هشتم» کدام یک از انواع وابسته‌های پسین است؟
 (د) در گروه اسمی «زادسرو مرو»، هسته را مشخص کنید.^{۱۹۱}
- ۱۹۲- در سروده «تهمتین، گرد سجستانی / کوه کوهان، مرد مردستان / رستم دستان / در تگ تاریک ژرف چاه پهناور / کشته هر سو بر کف و دیواره‌هایش نیزه و خنجر... / در بن این چاه آبش شمشیر و سنان، گم بود» (خرداد ۱۴۰۲)
- (الف) نوع نخستین نقش تبعی را بنویسید.
 (ب) «و» در جمله، پایانی حرف عطف است یا ربط؟
- (پ) نشانه «ان» در واژه مشخص شده مفهوم شباهت دارد یا «جمع»؟^{۱۹۲}
- ۱۹۳- با توجه به سروده زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید. (خرداد ۱۴۰۱)
- داشتم می‌گفتم، آن شب نیز / سورت سرمای دی بیدادها می‌کرد / و چه سرمایی، چه سرمایی! / لیک، خوشبختانه آخر، سرپناهی یافتم جایی / ... قهوه‌خانه گرم و روشن بود، هم چون شرم... / همگنان را خون گرمی بود.
 (الف) واژه «دی» کدام یک از انواع وابسته وابسته است؟
 (ج) نقش دستوری واژه «خوشبختانه» را بنویسید.
- (ب) زمان کدام فعل «ماضی مستمر» است؟
 (د) نوع واو مشخص شده را تعیین کنید.^{۱۹۳}
- ۱۹۴- با توجه به متن زیر، به سوالات پاسخ دهید. (دی ماه ۴۰۱)
- «چون حق تعالی بنده‌ای را گزید و مستغرق خود گردانید هر که از او حاجت طلبد. بی آنکه آن بزرگ یاد کند و عرضه دهد حق آن را برآرد.»
 (الف) فعل «بگیرد» ماضی التزامی است یا مضارع التزامی؟
 (ب) نقش دستوری واژه‌های مشخص شده را، به ترتیب، بنویسید.^{۱۹۴}
- ۱۹۵- با توجه به ابیات زیر به پرسش‌های داده شده پاسخ دهید. (شهریور ۴۰۱)
- اگر خونین دلی از جور ایام / لب خندان بیاور چون لب جام
 به آن کس می‌رسد زین گنج بسیار / که باشد شادمانی را سزاوار
 (الف) مفهوم نشانه «ان» را در واژه «خندان» چیست؟
 (ب) در بیت دوم جمله «هسته (پایه)» و جمله «وابسته (پیرو)» را مشخص کنید.^{۱۹۵}
- ۱۹۶- با توجه به بیت‌های زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید. (خرداد ۱۴۰۱)
- ۱) از سیم به سر یکی کله خود / ز آهن به میان یکی کمر بند
 ۲) ای مشت زمین بر آسمان شو / بر وی بنواز ضربتی چند
 ۳) ای مادر سرسپید، بشنو / این پند سیاه‌بخت فرزند
 (الف) در بیت اول، نوع حذف، قرینه لفظی است یا معنایی؟
 (ج) یک ترکیب وصفی در بیت دوم بیابید.
- (ب) کاربرد معنایی فعل «شو» اسنادی است یا غیر اسنادی؟
 (د) هسته گروه اسمی «این پند سیاه‌بخت فرزند» را تعیین کنید.^{۱۹۶}
- ۱۹۷- با توجه به بیت‌های زیر، درستی یا نادرستی گزاره‌های داده شده را تعیین کنید. (خرداد ۱۴۰۱)
- صد هزاران سایه جاوید، تو / گم شده بینی ز یک خورشید، تو
 چون نگه کردند آن سی مرغ زود / بی شک این سی مرغ آن سیم‌رغ بود
 خویش را دیدند سیم‌رغ تمام / بود خود سیم‌رغ، سی مرغ تمام
 (الف) واژه «تو» نقش تبعی تکرار و واژه «خود» نقش تبعی بدل دارد. درست / نادرست
 (ب) بیت دوم، یک جمله غیر ساده است و مصراع اول، جمله وابسته آن است. درست / نادرست
 (ج) نقش دستوری واژه «تمام» در هر دو مصراع بیت سوم، «قید» است. درست / نادرست
-
- ۱۹۱- الف) بدل // ب) قید // ج) صفت شمارشی (ترتیبی) // د) زادسرو، ص ۱۱۰
 ۱۹۲- الف) بدل / ب) عطف / پ) جمع. ص ۱۱۲
 ۱۹۳- الف) مضاف‌الیه مضاف‌الیه، ص ۱۰۹ // ب) داشتم می‌گفتم، ص ۱۰۹ // ج) قید، ص ۱۰۹ // د) ربط، ص ۱۰۹
 ۱۹۴- الف) مضارع التزامی // ب) مسند- نهاد. ص ۵۱
 ۱۹۵- الف) صفت فاعلی ص ۱۵۳ // ب) هسته (پایه) به آن کس می‌رسد زین گنج بسیار وابسته؛ پیرو) که باشد شادمانی را سزاوار ص ۱۴۱
 ۱۹۶- الف) معنایی، ص ۳۴ // ب) غیر اسنادی، ۳۴ // ج) ضربتی چند، ص ۳۴ // د) پند، ص ۳۵ (یادآوری: گروه اسمی فقط یک هسته دارد)

(د) مفهوم «ان» در واژه «صدهزاران» همانند واژه «ان» در واژه «بهاران» است. درست/ نادرست^{۱۹۷}

۱۹۸- درست یا نادرست بودن هریک از موارد داده‌شده را در جدول زیر تعیین کنید. (دی‌ماه ۱۴۰۰)

الف	در هر دو مصراع بیت زیر، فعل اسنادی به کار رفته است. «گفت مستی زان سبب افتان و خیزان می‌روی/ گفت جرم راه رفتن نیست ره هموار نیست»	درست	نادرست
ب	در بیت زیر نقش دستوری واژه‌های «داروغه» و «خوابگاه» یکسان است. گفت تا داروغه را گوئیم در مسجد بخواب/ گفت مسجد خوابگاه مردم بدکار نیست	درست	نادرست
ج	«ان» در هر دو واژه «خاوران و شامگاهان» نشانه مکان است.	درست	نادرست ^{۱۹۸}

۱۹۹- با توجه به بیت زیر، به موارد زیر جواب بدهید. (دی‌ماه ۴۰۱)

«غرق غباریم و غربت، با من بیا سمت باران/ صد جویبار است اینجا، در انتظار من و تو»

الف) کاربرد کدام نقش تبعی در مصراع دوم مشهود است؟ (ب) مصراع نخست را بر اساس ترتیب اجزای جمله در زبان فارسی مرتب کنید.^{۱۹۹}

۲۰۰- با توجه به بیت زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید. (دی‌ماه ۱۴۰۰)

«خاکی است که رنگین شده از خون ضعیفان/ این ملک که بغداد و ری‌اش نام نهادند»

الف) نقش دستوری واژه «بغداد» چیست؟

ب) یک ترکیب اضافی در بیت بیابید و بنویسید. (ج) یک پیوند وابسته‌ساز در بیت بیابید و بنویسید.^{۲۰۰}

۲۰۱- با توجه به عبارت زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید. (دی‌ماه ۱۳۹۷)

«نامه را معلم کلاس سوم، برایم نوشته بود؛ به یاد گذشته‌ها و خاطرات پاریز.»

الف) در گروه اسمی «معلم کلاس سوم»، «هسته» کدام کلمه است؟

ب) نوع وابسته وابسته در این گروه اسمی را بنویسید.

ج) کدام واژه نقش «تبعی» دارد؟^{۲۰۱}

قلمرو ادبی

آرایه

تشبیه

۲۰۲- در سرودهٔ زیر «مشبه» و «مشبه‌به» را مشخص کنید. (شهریور ۴۰۲)

«بخند؛ زیرا خنده تو برای دستان من شمشیری است آخته.»^{۲۰۲}

۲۰۳- در تشبیه موجود در بیت زیر «مشبه» کدام است؟ (خرداد ۱۴۰۲)

بر کن ز بن این بنا که باید/ از ریشه بنای ظلم بر کند^{۲۰۳}

۲۰۴- «مشبه‌به» را در عبارت زیر مشخص کنید. (دی‌ماه ۴۰۱)

«تو، ای کشتی تندرو خیال من همین‌جا لنگر انداز؛ زیرا برای تو بیش از این اجازه سفر نیست.»^{۲۰۴}

۱۹۷- الف) درست، ص ۱۲۵ // ب) درست، ص ۱۲۵ // ج) نادرست، ص ۱۲۵ // د) نادرست، ص ۱۲۵

۱۹۸- الف) درست، ص ۱۹ (ی در مستی و نیست دوم) // ب) نادرست، ص ۱۹ (داروغه متمم و خوابگاه مسند) // ج) نادرست، ص ۱۵۲ (ان در خاوران نشانه مکان و در شامگاهان، نشانه زمان است).

۱۹۹- الف) معطوف // ب) غرق غبار و غربتیم؛ با من سمت باران بیا. ص ۸۴

۲۰۰- الف) مسند // ب) خون ضعیفان // ج) که، ص ۶۲

۲۰۱- الف) هسته: معلم // ب) صفت مضاف‌الیه // ج) خاطرات (درس ۸ ص ۶۴)

۲۰۲- مشبه: خنده / مشبه‌به: شمشیر. ص ۱۵۰

۲۰۳- ظلم. ص ۳۵

۲۰۴- کشتی. ص ۱۵۴

۲۰۵- کدام یک از واژگان مشخص شده در عبارت زیر، «مشبهه» است؟ (شهریور ۴۰۱)

«فراش باد صبا را گفته تا فرش زمردین بگسترده و دایه ابر بهاری را فرموده تا بنات نیات در مهد زمین بپرورد.»^{۲۰۵}

۲۰۶- مشبه و مشبهه را در سروده زیر معلوم کنید. (دی‌ماه ۱۳۹۹)

«همگنان خاموش/گرد بر گردش، به کردار صدف بر گرد مروارید»^{۲۰۶}

۲۰۷- در تشبیه به کار رفته در سروده زیر، مشبه و مشبهه را مشخص کنید. (دی‌ماه ۱۴۰۲؛ دی‌ماه ۱۳۹۸)

آن خداوند و سوار رخس بی‌مانند / آن که هرگز - چون کلید گنج مروارید- گم نمی‌شد از لبش لبخند^{۲۰۷}

۲۰۸- در تشبیه مشخص شده عبارت زیر، «مشبه» کدام است؟ (شهریور ۱۳۹۸)

آسمان کویر، این نخلستان خاموش و پرمهتابی که هرگاه مشت خونین و بی‌تاب قلبم را در زیر باران‌های غیبی سکوتش می‌گیرم، ناله‌های آن روح دردمند را می‌شنوم.^{۲۰۸}

۲۰۹- در بیت زیر، شاعر برای بیان وجه شبه، از کدام آرایه ادبی بهره برده است؟ (خرداد ۱۳۹۸)

عاشق آن باشد که چون آتش بود/ گرم رو، سوزنده و سرکش بود^{۲۰۹}

سجع

۲۱۰- واژگان پدیدآورنده آرایه لفظی «سجع» در عبارت زیر کدام‌اند؟ (خرداد ۱۴۰۲)

«هر نفسی که فرو می‌رود ممد حیات است و چون برمی‌آید مفرح ذات.»^{۲۱۰}

۲۱۱- در عبارت «بدان که از جمله نام‌های حسن یکی جمال است و یکی کمال» کدام واژه‌ها «سجع» دارند؟ (شهریور ۱۳۹۹)^{۲۱۱}

۲۱۲- در عبارت «عصاره تاکی به قدرت او شهد فائق شده و تخم خرمایی به تربیتش نخل باسق گشته.» واژگان «سجع» را بنویسید.

(دی‌ماه ۱۴۰۲؛ دی‌ماه ۱۳۹۷)^{۲۱۲}

تلمیح

۲۱۳- درباره تلمیح به کاررفته در بیت زیر توضیح دهید. (دی‌ماه ۴۰۱)

«ز نیرنگ هوا و از فریب آرز خاقانی/دلت خُلد است خالی ساز از طاووس و شیطانش»^{۲۱۳}

۲۱۴- تلمیح به کار رفته در بیت زیر را در یک سطر توضیح دهید. (خرداد ۱۳۹۸)

با آن که جیب و جام من از مال و می تهی است/ ما را فراغتی است که جمشید جم نداشت^{۲۱۴}

۲۱۵- درباره «تلمیح» به کار رفته در بیت زیر، یک سطر توضیح دهید. (خرداد ۱۳۹۹)

«طاووس باغ قدسم، نی بوم این خرابه/ آنجاست جلوه‌گاهم، اینجا چه کار دارم؟»^{۲۱۵}

۲۰۵- فراش ص ۱۲

۲۰۶- همگنان: مشبه // صدف: مشبهه ص ۱۱۶

۲۰۷- مشبه: لبخند، مشبهه: کلید گنج مروارید یا کلید، ص ۱۱۲

۲۰۸- قلب یا قلبم، ص ۷۳

۲۰۹- کنایه؛ ص ۱۲۶ (تناسب یا مراعات نظیر و ایهام نیز درست است)

۲۱۰- حیات، ذات، ص ۱۲

۲۱۱- جمال و کمال ص ۵۲

۲۱۲- فائق / باسق (شده و گشته هم می‌تواند سجع باشد) (درس ۱ ص ۱۲) {جواب ایراد دارد، در اصل «شده و گشته» سجع دارند.}

۲۱۳- بنا بر روایات طاووس از مرغانی بهشتی بود و در فریفتن آدم و حوا با شیطان همکاری کرد، ص ۱۲۷

۲۱۴- در این بیت به زندگی پادشاه اساطیری ایران، جمشید اشاره شده است که جام جهان‌بینی داشت و در آن احوال جهان را می‌دید. ص ۲۸: (توضیحات مشابه، درست است.)

۲۱۵- اشاره به این باور که طاووس پرنده‌ای بهشتی بوده است، اما به خاطر همدستی با ابلیس از بهشت رانده شده است، ص ۱۲۷

مجاز

- ۲۱۶- در بیت زیر معنای مجازی واژه «خاک» چیست؟ (دی‌ماه ۴۰۱)
بگفتا دل ز مهرش کی کنی پاک؟/ بگفت آنکه که باشم خفته در خاک^{۲۱۶}
- ۲۱۷- شاعر در بیت، زیر با بیان کدام واژه مفهومی غیرحقیقی مجاز اراده کرده است؟ (شهریور ۴۰۱)
«در پیشگاه اهل خرد نیست محترم / هرکس که فکر جامعه را محترم نداشت»^{۲۱۷}
- ۲۱۸- کدام یک از ترکیب‌های مشخص‌شده، مجاز است؟ مفهوم آن را بنویسید. (دی‌ماه ۱۳۹۹)
«نالہ مرغ اسیر این همه بهر وطن است/ مسلک مرغ گرفتار قفس همچو من است»^{۲۱۸}
- ۲۱۹- در بیت زیر، کدام واژه کاربرد مجازی دارد؟ مفهوم آن را بنویسید (دی‌ماه ۱۴۰۲؛ دی‌ماه ۱۳۹۸)
«سراسر همه دشت بریان شدند/ بر آن چهر خندانش گریان شدند»^{۲۱۹}

استعاره

- ۲۲۰- ترکیب «کلید گنج مروارید» در سروده زیر نمایانگر کاربرد کدام آرایه ادبی است؟ (شهریور ۴۰۱)
این نخستین بار شاید بود/ کان کلید گنج مروارید او گم شد^{۲۲۰}
- ۲۲۱- آرایه استعاره را در بیت زیر مشخص کنید و مفهوم آن را بنویسید. (دی‌ماه ۱۳۹۹)
«برکن زین این بنا که باید / از ریشه بنای ظلم بر کند»^{۲۲۱}
- ۲۲۲- در سروده زیر، دو نمونه آرایه «تشخیص» بیابید و بنویسید. (شهریور ۱۳۹۹)
«این‌گونه است که عشق جاودانی همواره معشوق را جوان می‌بیند ... / نخستین احساس عشق را در جایی می‌جوید که خود / در آنجا به دنیا آمده است / از همان‌جا که شاید اینک دست زمان و صورت ظاهرش، مرده نشانش دهد.»^{۲۲۲}
- ۲۲۳- قسمت مشخص شده متن زیر، بیانگر کدام آرایه ادبی است؟ (شهریور ۱۳۹۸)
«فراش باد صبا را گفته تا فرش زمردین بگسترد و دایه ابر بهاری را فرموده تا بنات نبات در مهد زمین بپرورد.»^{۲۲۳}
- ۲۲۴- با توجه به نوشته زیر، در کدام یک از ترکیب‌های مشخص‌شده، آرایه استعاره وجود دارد؟ (دی‌ماه ۱۳۹۸)
«آن شب نیز ماه با تالو پُرشکوهش از راه رسید و گل‌های الماس شکفتند.»^{۲۲۴}

کنایه

- ۲۲۵- در عبارت زیر معنای «کنایی» قسمت‌های مشخص‌شده را بنویسید.
الف) اما خنده‌ات که رها می‌شود و پروازکنان در آسمان مرا می‌جوید تمام درهای زندگی را به رویم می‌گشاید. (شهریور ۴۰۲)
ب) این سال نو به شما مبارک باشد و هزار سال به این سال‌ها برسید. (خرداد ۱۴۰۱)
ج) دیدم ماشاءالله چشم بد دور، آقا و اترقیده‌اند. (خرداد ۱۴۰۱)
د) می‌خواهم امروز نشان بدهی که چند مرده حلاجی (دی‌ماه ۱۴۰۲؛ دی‌ماه ۱۳۹۸؛ دی‌ماه ۱۳۹۷)

۲۱۶- قبر. ص ۲۰

۲۱۷- جامعه ص ۲۷

۲۱۸- مرغ اسیر در مصراع اول مجاز است مجاز از شاعر ص ۲۸

۲۱۹- دشت: مردم، ص ۱۰۳

۲۲۰- استعاره ص ۱۱۳

۲۲۱- بنا: در مصراع اول، استعاره از ظلم است. ص ۳۵

۲۲۲- عشق (می‌بیند، می‌جوید)، دست زمان، ص ۱۵۵

۲۲۳- استعاره، ص ۱۲

۲۲۴- گل‌های الماس (استعاره یا مجاز از ستارگان)، ص ۷۳

ه) هر که بی‌روزی است، روزش دیر شد (دی‌ماه ۱۳۹۸)

و) پیداست که تا چه حد از چنین کاری بیم داشتم اما دل به دریا زدم و به اتاق درس وارد شدم. (دی‌ماه ۱۳۹۷)
ز) تا تو نانی به کف آری و به غفلت نخوری^{۲۲۵} (دی‌ماه ۱۴۰۲)

۲۲۶- در بیت زیر، مفهوم کنایه مصراع دوم را بنویسید. (دی‌ماه ۱۴۰۰)

چو خواهی که پیدا کنی گفت‌وگوی/ ببايد زدن سنگ را بر سبوی^{۲۲۶}

۲۲۷- در عبارت زیر، مفهوم کنایی «سماق مکیدن» چیست؟ (شهریور ۱۳۹۸)

«گفت: تنها همان رتبه‌های بالا را وعده بگیر و مابقی را نقداً خط بکش و بگذار سماق بکنند.»^{۲۲۷}

حس آمیزی

۲۲۸- حس آمیزی به کار رفته در عبارت زیر را توضیح دهید. (دی‌ماه ۱۳۹۹)

«مثل کلاس گرم و پرشور حرف می‌زدید و مثل کلاس طنز و شوخی از کلامتان نمی‌افتاد.»^{۲۲۸}

۲۲۹- آرایه بارز عبارت زیر را بیابید و نام آن را بنویسید. (شهریور ۱۳۹۸)

«معلم را دیدم که بر کرسی خود نشست و سپس با همان صدای گرم اما سخت که هنگام ورود با من سخن گفته بود، گفت: فرزندان، این بار آخر است که من به شما درس می‌دهم.»^{۲۲۹}

اسلوب معادله

۲۳۰- آرایه مشترک ابیات زیر اسلوب معادله است یا حسن تعلیل؟ یک دلیل بنویسید. (دی‌ماه ۱۴۰۲؛ خرداد ۱۳۹۸)

عشق چون آید برد هوش دل فرزانه را / دزد دانا می‌کشد اول چراغ خانه را
محرم این هوش جز بیهوش نیست / مر زبان را مشتری جز گوش نیست^{۲۳۰}

۲۳۱- آرایه مشترک ابیات زیر را بنویسید. (دی‌ماه ۱۳۹۸)

شانه می‌آید به کار زلف در آشفتگی / آشنایان را در ایام پریشانی بپرس
محرم این هوش جز بی‌هوش نیست / مر زبان را مشتری جز گوش نیست^{۲۳۱}

جناس

۲۳۲- در مصراع «پرده‌هایش پرده‌های ما درید»، تفاوت معنایی «پرده»، آرایه ..... را پدید آورده است. (شهریور ۱۳۹۸)^{۲۳۲}

۲۳۳- بیت زیر را از نظر کاربرد جناس تام (همسان) بررسی کنید. (خرداد ۱۳۹۸)

«نی، حریف هر که از یاری برید / پرده‌هایش پرده‌های ما درید»^{۲۳۳}

مناظره

۲۳۴- شعر زیر بر پایه گفت‌وگو یا سؤال و جواب سروده شده است؛ این نوع گفت‌وگو در اصطلاح، ادبی چه نام دارد؟ (شهریور ۴۰۱)

۲۲۵- الف) کنایه از امیدوار نمودن و زندگی بخشیدن. ص ۱۵۰ * ب) آرزوی عمر طولانی کردن، ص ۱۳۴ // ج) پس روی کردن، تنزل کردن، ص ۱۳۳ // د) میزان قدرت و توانایی؛ چقدر توانایی داری، ص ۱۴۲ // ه) عمرش تباه شد. ص ۴۷ // و) شجاع شدم یا ترسیدم (ص ۱۵۷) * ز) روزی به دست آوری، ص ۱۲

۲۲۶- سنگ را بر سبوی زدن: آزمایش کردن، ص ۱۰۶

۲۲۷- انتظار کشیدن، ص ۱۴۱

۲۲۸- نویسنده دو حس شنوایی و لامسه را در جمله «گرم حرف می‌زدید» آمیخته است. ص ۸۹

۲۲۹- صدای گرم: حس‌آمیزی، ص ۱۵۸

۲۳۰- اسلوب معادله؛ زیرا مصراع دوم در هر بیت، مصداقی برای مصراع اول آن است. ص ۱۴۸ (دلایل درست دیگر نیز پذیرفتنی است.)

۲۳۱- اسلوب معادله، ص ۴۹

۲۳۲- جناس، ص ۴۷

۲۳۳- پرده به دو معنی به کار رفته است؛ اول، نغمه و آواز؛ دوم، حجاب و پوشش ص ۴۸

«نخستین بار گفتش کز کجایی؟/بگفت از دار ملک آشنایی

بگفت آنجا به صنعت در چه کوشند؟/بگفت انده خرنند و جان فروشند»^{۲۳۴}

۲۳۵- نوع گفت‌وگوی شعر زیر را در اصطلاح ادبی چه می‌نامند؟ (خرداد ۱۳۹۸)

نخستین بار گفتش کز کجایی/ بگفت از دار ملک آشنایی

بگفت آنجا به صنعت در چه کوشند؟/ بگفت انده خرنند و جان فروشند

بگفتا جان فروشی در ادب نیست/ بگفت از عشق‌بازان این عجب نیست»^{۲۳۵}

حسن تعلیل

۲۳۶- در کدام یک از بیت‌های زیر آرایه «حسن تعلیل» وجود دارد؟ دلیل خود را بنویسید. (خرداد ۱۳۹۹)

الف) تا چشم بشر نبیندت روی/ بنهفته به ابر، چهر دل‌بند
ب) برکن ز بن این بنا که باید/ از ریشه بنای ظلم برکنند»^{۲۳۶}

مراعات نظیر

۲۳۷- در بیت: «ای مشت زمین پر آسمان شو/ بر وی بنواز ضربتی چند» واژگان مشخص شده چه آرایه‌ای را پدید می‌آورند؟ (دی ماه

۲۳۷
۱۳۹۷)

نماد

۲۳۸- در سروده «خوان هشتم»، «رستم» و «شغاد» هر یک «نماد» چه کسانی هستند؟^{۲۳۸} (شهریور ۴۰۲)

۲۳۹- مفهوم نمادین هریک از موارد مشخص شده را بنویسید.

الف) ای مرغ سحر! عشق ز پروانه بیاموز/ کان سوخته را جان شد و آواز نیامد (خرداد ۱۴۰۱)

ب) ناگهان انگار/ بر لب آن چاه / سایه‌ای را دید/ او، شغاد، آن نابردار بود (خرداد ۱۴۰۱)

ج) بلبل گفت: من گرفتار عشق گلم. (دی ماه ۱۴۰۰)

د) بشنو این نی چون شکایت می‌کند/ از جدایی‌ها حکایت می‌کند (دی ماه ۱۴۰۰؛ دی ماه ۱۳۹۸)

ه) آنجا در آن برزخ سرد، در کوچه‌های غم و درد/ غیر از شب آیا چه می‌دید چشمان تار من و تو؟ (دی ماه ۱۳۹۸؛ خرداد ۱۳۹۸)

و) نان را از من بگیر اگر می‌خواهی/ هوا را از من بگیر، اما / خنده‌ات را نه. / گل سرخ را از من بگیر (دی ماه ۴۰۱؛ خرداد ۱۳۹۸)

ز) آنجا در آن برزخ سرد در کوچه‌های غم و درد/ غیر از شب آیا چه می‌دید چشمان تار من و تو؟^{۲۳۹} (شهریور ۱۳۹۹)

۲۴۰- با توجه به منطق الطیر عطار، هر یک از پرندگان زیر، نماد چه کسانی هستند؟ (خرداد ۱۴۰۰)

الف) بلبل: (ب) هدهد:^{۲۴۰}

۲۴۱- در بیت زیر، مفهوم نمادین «رود» و «دریا» را بنویسید. (خرداد ۱۳۹۹)

«چون رود امیدوارم بی‌تابم و بی‌قرارم / من می‌روم سوی دریا، جای قرار من و تو»^{۲۴۱}

۲۳۴- مناظره ص ۲۰

۲۳۵- مناظره؛ ص ۲۰

۲۳۶- الف، شاعر ارتفاع قله دماوند را برای این می‌داند که می‌خواهد مردم صورتش را نبینند. ص ۳۴

۲۳۷- مراعات‌النظیر (شبکه معنایی) (درس ۵ ص ۳۴)

۲۳۸- رستم؛ آزادی اقتدار ملی و جوانمردی / شغاد، فریب نیرنگ و ناجوانمردی ص ۱۱۵

۲۳۹- الف) پروانه نماد عاشق حقیقی است، ص ۱۴ // ب) شغاد، نماد ناجوانمردی است، ص ۱۱۳ (ریاکاری و تزویر نیز درست است) * ج) انسان‌هایی که عاشق ظاهرند، (کسانی که عشقشان حقیقی نیست) ص ۱۲۶ // د) انسان کامل، عارف کامل، مولانا، ص ۴۶ * ه) دوران حکومت شاهنشاهی (قبل از انقلاب)، ص ۸۴ // و) خنده، عشق و شادی و ... ص ۱۵۳ // ز) ظلم و ستم، ص ۸۴

۲۴۰- الف) انسان‌هایی که عاشق حقیقی نیستند و به عشق‌های دنیوی و ناپایدار دل‌بسته‌اند، // ب) پیر و مرشد و راهنما، ص ۱۲۶

۲۴۱- رود: جریان‌های انقلابی؛ // دریا: وحدت و یکپارچگی، ص ۸۵

۲۴۲- با توجه به عبارت زیر از منطق الطیر، «بلبل» نماد چه کسانی است؟ (شهریور ۱۳۹۸)

دهد به بلبل پاسخ گفت: «مهرورزی تو بر گل کار راستان و پاکان است اما زیبایی محبوب تو چند روزی بیش نیست.»^{۲۴۲}

۲۴۳- با توجه به عبارت زیر، «باز» نماد چه کسانی است؟ (دی ماه ۱۳۹۷)

آنگاه باز شکاری چنین گفت: «من بسیار کوشیده‌ام تا روی دست شاهان جا گرفته‌ام. پیوسته با آنان بوده‌ام. چه جای آن است که من دست شاهان بگذارم و در بیابان‌های بی‌آب و علف در جست‌وجوی سیمرغ سرگردان شوم؟»^{۲۴۳}

زمینه‌های حماسه

۲۴۴- بیت زیر بیانگر کدام زمینه حماسه است؟ (شهریور ۴۰۲)

چنین است سوگند چرخ بلند/ که بر بی‌گناهان نیاید گزند^{۲۴۴}

۲۴۵- در همه ابیات به جز گزینه ..... زمینه «ملی» حماسه آشکار است. (خرداد ۱۴۰۱)

- (۱) پراکنده کافور بر خویشتن/ چنان چون بود رسم و ساز کفن
(۲) چنین است سوگند چرخ بلند/ که بر بی‌گناهان نیاید گزند
(۳) رخ شاه کاووس پرشرم دید/ سخن گفتنش با پسر نرم دید
(۴) بدان گاه سوگند پرمایه شاه/ چنین بود آیین و این بود راه^{۲۴۵}

۲۴۶- بیت زیر نمایانگر کدام یک از زمینه‌های حماسه است؟ (دی ماه ۴۰۱)

«بدان گاه سوگند پرمایه شاه/ چنین بود آیین و این بود راه»^{۲۴۶}

۲۴۷- کدام یک از ابیات زیر، دارای زمینه ملی حماسه است؟ (دی ماه ۱۴۰۰)

(الف) «بدان گاه سوگند پرمایه شاه/ چنین بود آیین و این بود راه»
(ب) «سراسر همه دشت بریان شدند/ بر آن چهر خندانان گریان شدند»^{۲۴۷}

۲۴۸- کدام یک از ویژگی‌های حماسه در بیت‌های زیر دیده می‌شود؟ آن‌ها را از کمانک مقابل انتخاب کنید. (خرداد ۱۳۹۸)

(الف) بدان گاه سوگند پرمایه شاه / چنین بود آیین و این بود راه (ملی - قهرمانی)
(ب) یکی تازی‌ای برنشسته سیاه/ همی خاک نعلش برآمد به ماه (خرق عادت - ملی)^{۲۴۸}

۲۴۹- زمینه حماسی متناسب با هر بیت را از کمانک مقابل آن انتخاب کنید. (شهریور ۱۳۹۹)

(الف) چنین است سوگند چرخ بلند / که بر بی‌گناهان نیاید گزند (ملی / قهرمانی)
(ب) همگنان خاموش / گرد بر گردش به کردار صدف بر گرد مروارید/ پای تا سر گوش (خرق عادت/ داستانی)^{۲۴۹}

ترکیبی

۲۵۰- آرایه درست هر بیت را از داخل کمانک انتخاب کنید.

- (الف) چون بود کالقلیم ما را شاه نیست؟ / بیش ازین بی‌شاه بودن راه نیست (جناس - تشبیه) (دی ماه ۱۴۰۲)
(ب) روشنی را بهار را / از من بگیر اما خنده‌ات را هرگز/ تا چشم از دنیا نبندم (حسن تعلیل - کنایه) (دی ماه ۱۴۰۲)
(ج) هشت جنت نیز اینجا مرده‌ای است/ هفت دوزخ همچو یخ افسرده‌ای است (حسن آمیزی / پارادوکس) (شهریور ۴۰۲)
(د) محرم این هوش جز بی‌هوش نیست/ مر زبان را مشتری جز گوش نیست (اسلوب معادله / تلمیح) (شهریور ۴۰۲)
(ه) تو قلب فسرده زمینی / از درد ورم نموده یک‌چند (جناس / حسن تعلیل) (شهریور ۴۰۲)

۲۴۲- عاشقان مجازی، ص ۱۲۱

۲۴۳- نماد انسان‌های جاه‌طلب و طالب مقام و منصب (درس ۱۴ ص ۱۲۱)

۲۴۴- زمینه ملی ص ۱۰۰

۲۴۵- گزینه ۳، رخ شاه کاووس پرشرم دید/ سخن گفتنش با پسر نرم دید، ص ۱۰۳

۲۴۶- ملی، ص ۱۰۳

۲۴۷- الف، ص ۱۰۳

۲۴۸- الف (ملی // ب) خرق عادت؛ ص ۱۰۶

۲۴۹- الف (ملی، ص ۱۰۰ // ب) داستانی، ص ۱۰۹

- (و) سیاوش سیه را به تندی بتاخت/ نشد تنگ دل جنگ آتش بساخت (مجاز / تشخیص) (شهریور ۴۰۲)
- (ز) با اهل فنا دارد هرکس سر یکرنگی/ باید که به رنگ شمع از رفتن سر خندد (تضاد/ مجاز) (خرداد ۱۴۰۲)
- (ح) زمانه گر بزند آتشم به خرمن عمر/ بگو بسوز که به برگ کاهی نیست (تشخیص / متناقض نما) (خرداد ۱۴۰۲)
- (ط) مستمع صاحب سخن را بر سر کار آورد / غنچه خاموش بلبل را به گفتار آورد (اسلوب معادله / احسن تعلیل) (خرداد ۱۴۰۰)
- (ی) یکی تازی ای برنشسته سیاه / همی خاک نعلش برآمد به ماه (تناقض / اغراق) (خرداد ۱۴۰۰)
- (ک) صد تیغ جفا بر سر و تن دید یکی چوب/ تا شد تهی از خویش و نیاش نام نهادند. (تشخیص / تضمین) (خرداد ۱۴۰۰)
- (ل) همگان خاموش / گرد بر گردش به کردار صدف بر گرد مروارید/ پای تا سر گوش (جناس همسان / تشبیه) (خرداد ۱۴۰۰)
- (م) شانه می آید به کار زلف در آشفستگی / آشنایان را در ایام پریشانی بپرس (اسلوب معادله - جناس) (دی ماه ۱۳۹۹)
- (ن) چو خواهی که پیدا کنی گفت و گوی / باید زدن سنگ را بر سبوی (تشخیص - کنایه) (دی ماه ۱۳۹۹)
- (س) آتش عشق است کاندر نی فتاد/ جوشش عشق است کاندر می فتاد (تشبیه / جناس همسان) (خرداد ۱۳۹۹) ۲۵۰

۲۵۱- با توجه به ابیات زیر به سوالات خواسته شده پاسخ دهید. (دی ماه ۱۴۰۲)

تا واره‌ی از دم ستوران وین / مردم نحس دیو مانند

با شیر سپهر بسته پیمان / با اختر سعد کرده پیوند

الف) «شیر سپهر» استعاره از چیست؟

ب) مفهوم کلی دو بیت خلق کدام آرایه را به یاد می آورید؟ ۲۵۱

۲۵۲- جاهای خالی عبارات زیر را به درستی پر کنید. (خرداد ۱۴۰۲)

الف) کاربرد واژگان قافیه در بیت زیر، زیر سبب خلق آرایه ادبی «.....» شده است.

«آتش است بانگ نای و نیست باد/ این آتش ندارد نیست باد»

ب) در مصراع نخست بیت زیر کاربرد آرایه‌های ..... و ..... مشهود است.

دل چه بندی در این سرای مجاز؟ / همت پست کی رسد به فراز

پ) در بیت زیر کاربرد آرایه‌های «تشبیه» «مراعات نظیر»، «تلمیح» و «.....» مشهود است.

چه غم دیوار آمت را که دارد تو پشتیبان؟ / چه باک از موج بحر را که باشد نوح کشتیبان؟ ۲۵۲

۲۵۳- با توجه به رباعی زیر به پرسش‌های داده شده، پاسخ دهید. (دی ماه ۴۰۱)

کس چون تو طریق پاک بازی نگرفت/ با زخم نشان سرفرازی نگرفت

زین پیش، دلورا کسی چون تو شگفت/ حیثیت مرگ را به بازی نگرفت

الف) واژه «زخم» با کدام واژه ارتباطی مبتنی بر تشبیه دارد؟

ب) آرایه‌های ادبی «تشخیص» و «کنایه» را در مصراع پایانی مشخص کنید. ۲۵۳

۲۵۴- با توجه به بیت‌های زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید. (خرداد ۱۴۰۱)

(۱) گر در سرت هوای وصال است، حافظا/ باید که خاک در گه اهل هنر شوی

(۲) بگفتا دل ز مهرش کی کنی پاک؟/ بگفت آن گه که باشم خفته در خاک

الف) در کدام واژه بیت نخست، آرایه «مجاز» وجود دارد؟

۲۵۰- الف) جناس ص ۱۲۰ * ب) کنایه ص ۱۵۰ * ج) پارادوکس ص ۱۲۳ * د) اسلوب معادله. ص ۴۷ * ه) حسن تعلیل ص ۳۴ * و) مجاز. ص ۱۰۴ * ز) مجاز. ص ۱۱۵ * ح) تشخیص. ص ۵۰ * ط) اسلوب معادله، ص ۴۸ // ی) اغراق، ص ۱۰۳ // ک) تشخیص، ص ۶۲ // ل) تشبیه، ص ۱۰۹ * م) اسلوب معادله، ص ۴۹ // ن) کنایه، ص ۱۰۰ * س) تشبیه، ص ۴۷ (تشبیه عشق به آتش)

۲۵۱- الف) خورشید (آفتاب) * ب) حسن تعلیل، ص ۳۴

۲۵۲- الف) جناس همسان (جناس تام). ص ۴۷ / ب) کنایه؛ استعاره. ص ۱۲۷ / پ) اسلوب معادله. ص ۱۳

۲۵۳- الف) نشان // ب) تشخیص: مرگ // کنایه: به بازی نگرفت. ص ۹۵

(ب) در بیت دوم، کدام واژه‌ها آرایه «جناس» را پدید آورده‌اند؟^{۲۵۴}

۲۵۵- با توجه به عبارت زیر به سؤالات پاسخ دهید. (دی ماه ۱۴۰۰)

«فراش باد صبا را گفته تا فرش زمردین بگسترده و دایه ابر بهاری را فرموده تا بنات نبات در مهد زمین بیورده.»
(الف) یک مورد اضافه تشبیهی در متن بیابید.

(ب) کدام واژه، استعاره است؟ مفهوم آن چیست؟^{۲۵۵}

۲۵۶- با توجه به متن «با خود اندیشیدم که باز برای ما چه خوابی دیده‌اند؟ آنگاه سر خویش گرفتم و راه مدرسه در پیش.» (شهریور ۴۰۱)

(الف) واژگان پدیدآورنده آرایه لفظی «سجع» کدام اند؟

(ب) یک مورد کاربرد کنایه مشخص کنید.^{۲۵۶}

۲۵۷- در سروده «مرد نقال - آن صدایش گرم / نایش گرم / آن سکوتش ساکت و گیرا / و دمش، چونان حدیث آشنایش گرم - راه

می‌رفت و سخن می‌گفت» (خرداد ۱۳۹۹)

(الف) در ترکیب «صدایش گرم»، کدام آرایه ادبی وجود دارد؟

(ب) واژه‌های «نای» و «دم» کدام آرایه ادبی را ایجاد کرده است؟^{۲۵۷}

۲۵۸- در سروده «اما خنده‌ات که رها می‌شود و پرواز کنان در آسمان مرا می‌جوید تمامی درهای زندگی را به رویم می‌گشاید» (خرداد

۱۳۹۹)

(الف) ترکیب «درهای زندگی»، یک اضافه استعاره است یا تشبیهی؟

(ب) مفهوم کنایه «در به روی کسی گشودن» را بنویسید.^{۲۵۸}

۲۵۹- با توجه به ابیات «تا واره‌ی از دم ستوران / وین مردم نحس دیومانند || با شیر سپهر بسته پیمان / با اختر سعد کرده پیوند» (دی ماه

۱۳۹۸)

(الف) شیر سپهر استعاره از چیست؟

(ب) مفهوم کلی دو بیت، خلق کدام آرایه را به یاد می‌آورد؟^{۲۵۹}

۲۶۰- با توجه به سروده «آنگاه که پاهایم می‌روند و بازمی‌گردند / نان را، هوا را، روشنی را، بهار را، از من بگیر / اما خنده‌ات را هرگز /

تا چشم از دنیا نبندم» (خرداد ۱۴۰۰)

(الف) یک نمونه آرایه تضاد بیابید.

(ب) مفهوم کنایه «چشم از دنیا نبندم»، چیست؟^{۲۶۰}

۲۶۱- با توجه به هریک از موارد داده‌شده، پاسخ درست را انتخاب کنید. (خرداد ۱۴۰۱)

(الف) در بیت «لبریز زندگی است نفس‌های آخرت / آورده مرگ، گرم به آغوش تو پناه»، مصراع اول، آرایه «حسن تعلیل» دارد یا «تناقض»؟

(ب) آرایه بارز در بیت «محرم این هوش جز بی‌هوش نیست / امر زبان را مشتری جز گوش نیست»، «اسلوب معادله» است یا «اغراق»؟

(ج) در سروده «همان‌جا که شاید اینک دست زمان و صورت ظاهرش، مرده نشانش بدهند»، ترکیب «دست زمان»، اضافه استعاره است یا تشبیهی؟

(د) در نوشته «زمزمه لطیف و سبک و ملایم شما گمان مرا تأیید کرد»، آرایه «سجع» دیده می‌شود یا «حسن آمیزی»؟^{۲۶۱}

۲۵۴- (الف) واژه سر (فکر و خیال): ص ۲۳ // (ب) خاک و پاک، ص ۲۰

۲۵۵- (الف) فراش باد صبا، دایه ابر بهاری، بنات نبات، مهد زمین (یک مورد) // (ب) فرش زمردین: استعاره از سبزه‌ها و چمنزار، ص ۱۶

۲۵۶- (الف) خویش پیش // (ب) «برای ما چه خوابی دیده‌اند؟» یا «سر» خویش گرفتم ص ۱۵۷

۲۵۷- (الف) حس آمیزی، // (ب) مجاز، ص ۱۰۹

۲۵۸- (الف) اضافه استعاره // (ب) یاری کردن، امیدوار ساختن، ص ۱۵۰

۲۵۹- (الف) خورشید (آفتاب) // (ب) حسن تعلیل، ص ۳۴

۲۶۰- (الف) می‌روند و بازمی‌گردند // (ب) نمیرم (تا زمانی که زنده‌ام)، ص ۱۵۱

۲۶۱- (الف) «تناقض»، ص ۹۷ // (ب) «اسلوب معادله»، ص ۴۷ // (ج) اضافه استعاره، ص ۱۵۵ // (د) حس آمیزی، ص ۹۰

۲۶۲- با توجه به هر یک از گزینه‌های زیر پاسخ درست را برگزینید. (شهریور ۴۰۱)

- الف) بیت «آنجا در آن برزخ سرد در کوجهای غم و درد / غیر از شب آیا چه می‌دید چشمان تار من و تو؟» آرایه «جناس» دارد یا «تضاد»؟
 ب) در سروده «ناگهان انگار بر لب آن چاه سایه‌ای را دید / او شغاد آن نابردار بود» کاربرد آرایه ادبی «ایهام» مشهود است یا «اغراق»؟
 پ) آرایه بارز بیت «همه غیبی تو، بدانی همه عیبی تو / بپوشی / همه بیشی تو بکاهی همه کمی تو فزایی»، «تضمین» است یا «تلمیح»؟^{۲۶۲}
- ۲۶۳- **هریک از آرایه‌های «اسلوب معادله، حس آمیزی، حسن تعلیل و تضاد» در کدام مورد، دیده می‌شود؟** (دی ماه ۱۴۰۰)

- ۱) در عالم پیر هر کجا برنایی است / عاشق بادا که عشق خوش سودایی است
 ۲) محرم این هوش جز بی‌هوش نیست / مر زبان را مشتری جز گوش نیست
 ۳) تا چشم بشر نبیندت روی / بنهفته به ابر چهر دل‌بند
 ۴) زمزمه لطیف و ملایم شما گمان مرا تأیید کرد. می‌بایست هر چه زودتر مخفیگاهی پیدا کنم.^{۲۶۳}

۲۶۴- **در هر یک از موارد زیر، با توجه به بخش‌های مشخص شده، کدام آرایه ادبی دیده می‌شود؟** (خرداد ۱۴۰۰)

- الف) فراش باد صبا را گفته تا فرش **زمردین** بگسترده و دایه ابر بهاری را گفته تا بنات نبات بپرورد.
 ب) در دفتر **زمانه فتن نامش از قلم** / هر ملتی که مردم صاحب‌قلم نداشت.
 ج) نهادند بر دشت هیزم دو کوه / **جهانی** نظاره شده هم گروه
 د) تا باز کند به روی عالم / **دیباچه خاطرات شیرین**^{۲۶۴}

۲۶۵- **آرایه ذکر شده در مقابل همه ابیات، به جز گزینه ..... درست است.** (شهریور ۱۳۹۹)

- ۱) گفت مستی زان سبب افتان و خیزان می‌روی / **گفت** جرم راه رفتن نیست ره هموار نیست (حسن تعلیل)
 ۲) شانه می‌آید به کار زلف در آشفنگی / **آشنایان** را در ایام پریشانی پیرس (اسلوب معادله)
 ۳) چو خواهی که پیدا کنی **گفت‌وگویی** / **باید** زدن سنگ را بر سبوی (کنایه)
 ۴) عاشق آن باشد که چون آتش بود / **گرم** رو سوزنده و سرکش بود (تشبیه)^{۲۶۵}

۲۶۶- **آرایه ذکر شده در مقابل همه ابیات، به جز گزینه ..... درست است.** (خرداد ۱۳۹۹)

- ۱) چه غم دیوار امت را که دارد چون تو **پشتیبان** / **چه** باک از موج بحر آن را که باشد نوح کشتیبان (اسلوب معادله)
 ۲) گفت: «باید حد زند هشیار مردم، مست را» / **گفت**: «هشیاری بیار، اینجا کسی هشیار نیست» (تضاد)
 ۳) در دفتر **زمانه فتن نامش از قلم** / هر ملتی که مردم صاحب‌قلم نداشت (کنایه)
 ۴) با آن که جیب و جام من از مال و می تهی است / **اما** را فراغتی است که جمشید جم نداشت (ایهام)^{۲۶۶}

۲۶۷- **آرایه‌های ادبی به کاررفته در ستون «ب» به کدام یک از بیت‌های ستون «الف» مربوط می‌شود؟ در ستون «ب» یک مورد اضافی**

است. (شهریور ۴۰۲)

ستون «الف»	ستون «ب»
الف) با این نسیم سحرخیز برخیز اگر جان سپردیم / در باغ می‌ماند ای دوست گل یادگار من و تو ب) کاووس کیانی که کی‌اش نام نهادند / کی بود؟ کجا بود؟ کی‌اش نام نهادند ج) نه در شیراز و نه در شهر گنجه / نظامی می‌شوم در قصر شیرین	۱) ایهام ۲) استعاره ۳) حس آمیزی ۴) جناس تام ^{۲۶۷}

۲۶۲- الف) جناس ص ۸۴ // ب) ایهام ص ۱۱۳ // پ) تلمیح ص ۱۰

۲۶۳- ۱) تضاد، ص ۵۳ // ۲) اسلوب معادله، ص ۴۷ // ۳) حسن تعلیل، ص ۳۴ // ۴) حس آمیزی، ص ۹۰

۲۶۴- الف) استعاره (با توجه به کتاب علوم و فنون ۲ اگر مجاز هم نوشته شود صحیح است) ص ۱۱۲ // ب) کنایه، ص ۲۷ // ج) مجاز، ۱۰۱ // د) حس آمیزی، ۹۵

۲۶۵- گزینه ۱، ص ۱۹

۲۶۶- گزینه ۴، ص ۲۷

۲۶۷- الف) ۲ (استعاره) ص ۸۵ * ب) ۴ (جناس تام) ص ۶۲ * ج) ۱ (ایهام) ص ۹۵

۲۶۸- آرایه ادبی مناسب با هر سروده را آن بنویسید. یک آرایه اضافه است. (خرداد ۱۴۰۲)

۱- ایهام ۲- تضمین ۳- حسن تعلیل ۴- حس آمیزی ۲۶۸	الف) آتش عشق است کاندر نیفتاد/ جوشش عشق است کاندر می فتاد ب) چون رود امیدوارم بیتابم و بی قرارم / من می روم سوی دریا جای قرار من پ) گرچه بیرون تیره بود و سرد همچون ترس / خانه گرم و روشن بود همچون شرم
---	---

۲۶۹- آرایه ادبی مناسب با هر بیت را برگزیده در برابر آن بنویسید (یک آرایه اضافه است) (دی ماه ۴۰۱)

۱- ایهام ۲- اغراق ۳- حسن تعلیل ۴- اسلوب معادله ۲۶۹	الف) یکی تازی ای برنشسته سیاه / همی خاک نعلش برآمد به ماه ب) عشق بر یک فرش بنشانند گدا و شاه را / سیل یکسان می کند پست و بلند راه را پ) در عالم پیر هر کجا برنایی است / عاشق بادا که عشق خوش سودایی است
---	---

۲۷۰- آرایه ادبی مناسب با هر بیت را برگزیده در برابر آن بنویسید (یک آرایه اضافه است) (شهریور ۴۰۱)

۱- حس آمیزی ۲- متناقض نما ۳- حسن تعلیل ۴- اسلوب معادله ۲۷۰	الف) رخ شاه کاووس پرشرم دید / سخن گفتنش با پسر نرم دید ب) شانه می آید به کار زلف در آشفنگی / آشنایان را در ایام پریشانی پرس پ) یک دم غریق بحر خدا شو گمان مبر / کز آب هفت بحر به یک موی تر شوی
---	--

۲۷۱- در هریک از سروده های ستون اول، کدام یک از آرایه های ستون دوم دیده می شود؟ (یک بیت در ستون اول اضافی است)

(شهریور ۱۳۹۹)

ستون اول	ستون دوم
۱- محرم این هوش جز بی هوش نیست / امر زبان را مشتری جز گوش نیست ۲- بر لب آن چاه / سایه ای را دید / او شغاد آن نابردار بود / که درون چه نگه می کرد ۳- رخ شاه کاووس پر شرم دید / سخن گفتنش با پسر نرم دید ۴- جامه ای کاو نشود غرقه به خون بهر وطن / بدر آن جامه که ننگ تن و کم از کفن است ۵- تا چشم بشر نبیندت روی / بنهفته به ابر چهر دلبند	ایهام اسلوب معادله حسن تعلیل حس آمیزی ۲۷۱

۲۷۲- هریک از ابیات گروه «الف» با کدام آرایه گروه «ب» ارتباط دارد؟ (در گروه «ب» یک مورد اضافه است.) (شهریور ۱۳۹۸)

الف	ب
الف) تا چشم بشر نبیندت روی / بنهفته به ابر چهر دلبند ب) مستمع صاحب سخن را بر سر کار آورد / غنچه خاموش، بلبل را به گفتار آورد ج) با آنکه جیب و جام من از مال و می تهی است / ما را فراغتی است که جمشید جم نداشت	تلمیح اسلوب معادله حسن تعلیل تضمین ۲۷۲

۲۷۳- کدام یک از ابیات و عبارات «گروه الف» با آرایه های گروه «ب» ارتباط دارد (در گروه «ب» یک مورد اضافی است). (دی ماه ۱۳۹۷)

الف	ب
-----	---

۲۶۸- الف) ۳- حسن تعلیل. ص ۴۷ / ب) ۱- ایهام. ص ۸۵ / پ) ۴- حس آمیزی. ص ۱۰۹ (؟)

۲۶۹- الف) ۲- اغراق ص ۱۰۳ // ب) ۴- اسلوب معادله ص ۴۹ // پ) ۱- ایهام. ص ۵۳

۲۷۰- الف) ۱- حس آمیزی ص ۱۰۳ // ب) ۴- اسلوب معادله ص ۴۹ // پ) ۲- متناقض نما. ص ۲۳

۲۷۱- اسلوب معادله، ص ۴۷ // ایهام، ص ۱۱۳ // حس آمیزی، ص ۱۰۳ // حسن تعلیل ص ۳۴،

۲۷۲- الف) حسن تعلیل، ص ۳۴ // ب) اسلوب معادله، ص ۴۹ // ج) تلمیح، ص ۲۷

حس آمیزی اسلوب معادله تضاد حسن تعلیل جناس ۲۷۳	(۱) هر چه موجودند، از روحانی و جسمانی، طالب کمال اند. (۲) به دستور فرمود تا ساروان / هیون آرد از دشت، صد کاروان (۳) عشق بر یک فرش بنشانند گدا و شاه را / سیل، یکسان می کند پست و بلند راه را (۴) از شامه قوی شما تشخیص بوی حمله غریب نیست.
---	---

تاریخ ادبیات

درس ۳

۲۷۴- به غزل‌هایی که محتوای آن‌ها بیشتر مسائل سیاسی و اجتماعی است ..... گویند. (شهریور ۴۰۲)

۲۷۵- کدام بیت در بردارنده نام یکی از سراینندگان غزل اجتماعی در عصر مشروطه است؟ (دی‌ماه ۴۰۱)

الف) پروین شراب معرفت از جام علم نوش / ترسم که دیر گردد و خالی کنند جام
ب) پیش از آنی که زند سبزه سر از خاکش / کاش دل عارف هوس سبزه و صحرا می کرد ۲۷۵

درس ۵

۲۷۶- نام پدیدآورنده اثر زیر را بنویسید.

د) قصه شیرین فرهاد: (.....) ۲۷۶ (شهریور ۱۳۹۹؛ دی‌ماه ۱۳۹۹)

درس ۷

۲۷۷- نام آفرینندگان هر یک از آثار زیر را بنویسید.

الف) مثل درخت در شب باران (.....) (شهریور ۴۰۱)
ب) فی حقیقة العشق: (.....) (خرداد ۱۳۹۹؛ دی‌ماه ۱۳۹۹)

درس ۸

۲۷۸- در عبارات زیر جای خالی را به درستی پر کنید.

الف) کتاب «بینویان» اثر ..... است. ۲۷۸ (خرداد ۱۴۰۲)

۲۷۹- نام پدیدآورنده هریک از آثار زیر را بنویسید.

الف) تذکرة الأولیاء: (.....) (شهریور ۱۳۹۹)
ب) فیه ما فیه: (.....) ۲۷۹ (دی ۱۳۹۹)

درس ۹

۲۸۰- نام پدیدآورنده اثر زیر را بنویسید.

الف) کویر: (.....) (دی‌ماه ۱۴۰۰)

ب) کتاب بخارای من ایل من اثر ..... است. ۲۸۰ (دی‌ماه ۱۴۰۲)

درس ۱۰

۲۸۱- نام آفریننده اثر زیر را بنویسید.

۲۷۳- ۱- تضاد (درس ۷ ص ۵۲) // ۲- جناس (درس ۱۲ ص ۱۰۱) // ۳- اسلوب معادله (درس ۶ ص ۴۱) // ۴- حس آمیزی (درس ۱۱ ص ۸۹)

۲۷۴- غزل اجتماعی. ص ۲۹

۲۷۵- جواب گزینۀ ب) پیش از آنی که زند سبزه سر از خاکش کاش / دل عارف هوس سبزه و صحرا می کرد. ص ۲۹

۲۷۶- د) قصه شیرین فرهاد: احمد عربلو، ص ۴۳

۲۷۷- الف) شفیع کدکنی ص ۵۷ * ب) شهاب‌الدین سهروردی، ص ۵۲

۲۷۸- الف) ویکتور هوگو، ص ۶۳

۲۷۹- الف) عطار، ص ۶۹ * ب) (فیه مافیه: مولوی)، ص ۵۱

۲۸۰- الف) علی شریعتی * ب) محمد بهمن بیگی ص ۸۱

دری به خانه خورشید (.....) ^{۲۸۱} (شهریور ۴۰۱؛ دی‌ماه ۱۴۰۰)

درس ۱۱

۲۸۲- نویسنده کتاب «سانتا ماریا» کیست؟ ^{۲۸۲} (دی‌ماه ۴۰۱؛ خرداد ۱۳۹۹)

۲۸۳- نام صاحب اثر داده‌شده را از کمانک مقابل آن انتخاب کنید.

(ب) سانتاماریا (مهرداد اوستا / سید مهدی شجاعی) ^{۲۸۳} (خرداد ۱۴۰۰)

درس ۱۳

۲۸۴- جای خالی عبارت زیر را به‌درستی پر کنید

خوان هشتم برگرفته از کتاب ..... اخوان ثالث است. ^{۲۸۴} (شهریور ۴۰۱)

۲۸۵- نام پدیدآورنده اثر زیر را بنویسید.

(الف) در حیاط کوچک پاییز در زندان: (.....) ^{۲۸۵} (شهریور ۱۳۹۹)

درس ۱۴

۲۸۶- داستان «سی مرغ و سیمرغ» از کدام اثر ادبی برگرفته شده است؟ ^{۲۸۶} (شهریور ۴۰۲)

۲۸۷- جای خالی عبارت زیر را به‌درستی پر کنید.

کتاب..... نوشته ظهیری سمرقندی است. (خرداد ۱۴۰۲؛ دی‌ماه ۱۴۰۲) ^{۲۸۷}

۲۸۸- نام پدیدآورنده اثر زیر را بنویسید.

منطق الطیر: (.....) ^{۲۸۸} (دی‌ماه ۱۴۰۰؛ دی‌ماه ۱۳۹۹)

درس ۱۶

۲۸۹- نام پدیدآورنده هریک از آثار زیر را بنویسید.

(الف) داستان کباب غاز: (.....) (دی‌ماه ۱۳۹۹)

(ب) ارمیا: (.....) ^{۲۸۹} (خرداد ۱۳۹۹)

درس ۱۸

۲۹۰- جاهای خالی عبارت زیر را به شکلی درست پر کنید. (دی‌ماه ۴۰۱)

متن زیر برگرفته از کتاب..... نوشته آلفونس دوده و ترجمه ..... است.

«اما بغض و اندوه صدا را در گلویش شکست نتوانست سخن خود را تمام کند؛ سپس روی برگردانید و پاره‌ای گچ برگرفت و با دستی که از هیجان و درد

می‌لرزید بر تخته‌سیاه این کلمات را با خط جلی نوشت: زنده‌باد میهن!» ^{۲۹۰}

۲۹۱- نام صاحب اثر داده‌شده را از کمانک مقابل آن انتخاب کنید.

۲۸۱- ب) سلمان هراتی ص ۸۵

۲۸۲- سید مهدی شجاعی، ص ۹۳

۲۸۳- ب) سید مهدی شجاعی، ص ۹۳

۲۸۴- در حیاط کوچک پاییز در زندان ص ۱۱۴

۲۸۵- الف) اخوان ثالث، ص ۱۱۴

۲۸۶- منطق الطیر عطار ص ۱۲۵

۲۸۷- سندباد نامه، ص ۱۲۸

۲۸۸- الف) عطار، ص ۱۲۵

۲۸۹- الف) محمدعلی جمالزاده ص ۱۴۰ * ب) رضا امیرخانی، ص ۱۴۷

۲۹۰- قصه‌های دوشنبه // عبدالحسین زرین‌کوب، ص ۱۶۲

الف) غزلواره‌ها (شکسپیر/ پابلو نرودا) ۲۹۱ (خرداد ۱۴۰۰)

۲۹۲- نام پدیدآورنده هریک از آثار زیر را بنویسید.

الف) قصه‌های دوشنبه: (.....) ۲۹۲ (خرداد ۱۳۹۹)

ترکیبی

۲۹۳- در جدول زیر مشخص کنید که هر یک از آثار گروه «الف» متعلق به کدام نویسنده در گروه «ب» است. (دی‌ماه ۱۴۰۲)

گروه «الف»	گروه «ب» (یک مورد اضافه است)
قصه شیرین فرهاد / تمهیدات	احمد عربلو / نصرالله منشی / عین القضاة همدانی ۲۹۳

۲۹۴- نام آفرینندگان آثاری که نویسنده آن‌ها نادرست است، بنویسید. (شهریور ۴۰۲)

سانتا ماریا: سید مهدی شجاعی - تمهیدات: شهاب‌الدین سهروردی - سندباد نامه: ظهیری سمرقندی - فیه ما فیه: جامی - دری به خانه خورشید: سلمان هراتی ۲۹۴

۲۹۵- نام آفرینندگان آثاری را که نویسنده آن‌ها نادرست ذکر شده، بنویسید. (خرداد ۱۴۰۲)

بخارای من ایل من: محمد بهمن بیگی / تذکرة الاولیا: عطار / تمهیدات: شهاب‌الدین سهروردی / قصه شیرین فرهاد: نظامی ۲۹۵

۲۹۶- هریک از آثار «قصه‌های دوشنبه، در حیاط کوچک پاییز در زندان، فی حقیقة العشق و قصه شیرین فرهاد»، با کدام یک از

توضیحات زیر متناسب است؟ (خرداد ۱۴۰۱)

الف) کتابی است عرفانی از شیخ شهاب‌الدین سهروردی

ب) شعر خوان هشتم از سروده‌های این کتاب است:

ج) این اثر از ترجمه‌های عبدالحسین زرین کوب است

د) داستانی است طنز، از احمد عربلو با موضوع دفاع مقدس: ۲۹۶

۲۹۷- از بین آثار زیر، به ترتیب یک اثر از اخوان ثالث و یک اثر از سلمان هراتی بیابید. (خرداد ۱۴۰۰)

از پاریز تا پاریس - دری به خانه خورشید - هوا را از من بگیر خندهات را نه - در حیاط کوچک پاییز در زندان ۲۹۷

۲۹۸- نام پدیدآورنده دو مورد از آثار زیر درست است؛ آن دو را مشخص کنید. (شهریور ۱۳۹۹)

الف) قصه‌های دوشنبه (آلفونس دوده) (ب) هوا را از من بگیر خندهات را نه (شکسپیر)

ج) داستان کباب غاز (رضا امیرخانی) (د) قطعه مسافر (گوته) ۲۹۸

۲۹۹- در بین آثار زیر، نام پدیدآورنده دو اثر در مقابل آن درست نوشته شده است؛ آن دو را مشخص کنید. (خرداد ۱۳۹۹)

فیه ما فیه: مولوی) - (منطق الطیر: سنایی غزنوی) - (قصه شیرین فرهاد: ابوالقاسم لاهوتی) - (تیرانا: محمدرضا رحمانی) - (دری به خانه خورشید: احمد عربلو) ۲۹۹

۲۹۱- الف) شکسپیر، ص ۱۵۵

۲۹۲- الف) آلفونس دوده، ص ۱۶۲

۲۹۳- قصه شیرین فرهاد احمد عربلو ص ۴۳ * تمهیدات عین القضاة همدانی ص ۵۳

۲۹۴- تمهیدات: عین القضاة همدانی ص ۱۵۳ / فیه ما فیه: مولوی ص ۵۱

۲۹۵- تمهیدات: عین القضاة همدانی. ص ۵۳ / قصه شیرین فرهاد: احمد عربلو. ص ۴۳

۲۹۶- الف) فی حقیقة العشق، ص ۵۲ // ب) در حیاط کوچک پاییز در زندان، ص ۱۱۴ // ج) قصه‌های دوشنبه، ص ۱۶۲ // د) قصه شیرین فرهاد، ص ۴۳

۲۹۷- در حیاط کوچک پاییز در زندان (اخوان)، ص ۱۱۴ // دری به خانه خورشید (هراتی)، ص ۸۵

۲۹۸- الف) قصه‌های دوشنبه آلفونس دوده، ص ۱۶۲

۲۹۹- فیه ما فیه: مولوی، ص ۵۱ // تیرانا: محمدرضا رحمانی، ص ۸۷

حفظ شعر

کامل کردن بیت

۳۰۰- شعر «ای میهن».

- ۱) ..... / بود لبریز از عشقت وجودم میهن ای میهن (خرداد ۱۴۰۲)
- ۲) اگر مستم اگر هشیار اگر خوابم اگر بیدار / ..... (دی‌ماه ۴۰۱؛ شهریور ۱۳۹۸)
- ۳) تو بودم کردی از نابودی و با مهر پروردی / ..... (شهریور ۴۰۱؛ خرداد ۱۳۹۹؛ دی‌ماه ۱۳۹۷)
- ۴) ..... / من این زیبا زمین را آزمودم؛ میهن ای میهن (خرداد ۱۴۰۱)
- ۵) تنیده یاد تو در تار و پودم، میهن ای میهن / ..... (دی‌ماه ۱۳۹۹؛ دی‌ماه ۱۳۹۸)
- ۶) به دشت دل گیاهی جز گل رویت نمی‌روید / .....^{۳۰۰} (دی‌ماه ۱۴۰۲)

۳۰۱- در بیت زیر، جاهای خالی را با واژه‌های مناسب کامل کنید. (شهریور ۱۳۹۹)

اگر مستم اگر هوشیار ..... / به سوی تو بود روی سجودم .....^{۳۰۱}

۳۰۲- شعر «شکوه چشمان تو».

- ۱) دارد اسارت تو به زینب اشارتی / ..... (خرداد ۱۴۰۲)
- ۲) ..... / آورده مرگ گرم به آغوش تو پناه (دی‌ماه ۴۰۱)
- ۳) ماه آمده به دیدن خورشید، صبح زود / ..... (دی‌ماه ۱۳۹۹؛ خرداد ۱۳۹۹)
- ۴) شاهد نیاز نیست که در محضر آورند / ..... (دی‌ماه ۱۳۹۸؛ خرداد ۱۳۹۸)
- ۵) آه این سر بریده ماه است در پگاه؟ / ..... (شهریور ۱۳۹۸)
- ۶) حسن شهادت از همه حسنی فراتر است / ..... (دی‌ماه ۱۳۹۷؛ شهریور ۱۳۹۹)
- ۷) ..... / در دادگاه عشق رگ گردنت گواه^{۳۰۲} (شهریور ۴۰۲)

۳۰۳- شعر «صبح ستاره باران».

- ۱) آینه نگاهت پیوند صبح و ساحل / ..... (دی‌ماه ۱۳۹۹؛ دی‌ماه ۱۳۹۸)
- ۲) وین نغمه محبت بعد از من و تو ماند / ..... (خرداد ۱۳۹۹)
- ۳) ای مهربان‌تر از برگ در بوسه‌های باران / ..... (شهریور ۱۳۹۸؛ شهریور ۱۳۹۹)
- ۴) ..... / بیداری ستاره، در چشم جویباران^{۳۰۳} (خرداد ۱۳۹۸)

۳۰۴- شعر «در مکتب حقایق»

- ۱) وجه خدا اگر شودت منظر نظر / ..... (دی‌ماه ۱۳۹۸)
- ۲) ..... / تا کیمیای عشق بیابی و زر شوی (شهریور ۱۳۹۸)
- ۳) یکدم غریق بحر خدا شو گمان مبر / .....^{۳۰۴} (خرداد ۱۳۹۸)

۳۰۰- ۱) تنیده یاد تو در تار و پودم میهن ای میهن. ص ۱۱۷ / ۲) به سوی تو بود روی سجودم میهن ای میهن. ص ۱۱۷ / ۳) فدای نام تو بود و نبودم، میهن ای میهن ص ۱۱۷ / ۴) به دشت دل گیاهی جز گل رویت نمی‌روید، ص ۱۱۷ / ۵) بود لبریز از عشقت وجودم؛ میهن ای میهن! ص ۱۱۷ * ۶) من این زیبا زمین را آزمودم؛ میهن ای میهن ص ۱۱۷

۳۰۱- اگر خوابم اگر بیدار؛ میهن ای میهن! ص ۱۱۷

۳۰۲- ۱) از اشتیاق کیست که چشمت کشیده راه. ص ۹۷ / ۲) لبریز زندگی است نفس‌های آخرت. ص ۹۷ / ۳) خورشید رفته است سر شب سراغ ماه، ص ۹۶ / ۴) در دادگاه عشق رگ گردنت گواه، ص ۹۷ / ۵) یا نه! سر بریده خورشید شامگاه؟ ص ۹۶ / ۶) ای محسن شهید من، ای حسن بی‌گناه (ص ۹۷ / ۷) شاهد نیاز نیست که در محضر آورند ص ۹۷

۳۰۳- ۱) لیخند گاه‌گاهت صبح ستاره‌باران ص ۵۷ / ۲) تا در زمانه باقی است آواز باد و باران، ص ۵۷ / ۳) بیداری ستاره، در چشم جویباران، ص ۵۷ * ۴) ای مهربان‌تر از برگ در بوسه‌های باران؛ ص ۵۷

۳۰۴- ۱) زین پس شکی نماند که صاحب‌نظر شوی، ص ۲۳ / ۲) دست از مس وجود چو مردان ره نشوی، ص ۲۲ / ۳) کز آب هفت بحر به یک موی تر شوی؛ ص ۲۳

انتخاب مصرع درست

۳۰۵- شعر «شکوه چشمان تو».

- (الف) ترسم تو را ببیند و شرمندگی کشد/..... (شهریور ۴۰۱)
(الف) ای محسن شهید من ای حسن بی‌گناه (ب) یوسف بگو که هیچ نیاید برون ز چاه
(الف) آه این سربریده ماه است در پگاه؟/..... (خرداد ۱۴۰۱)
(الف) یا ماه بی‌ملاحظه افتاده بین راه؟ (ب) یا نه سر بریده خورشید شامگاه؟^{۳۰۵}

۳۰۶- شعر «ای میهن».

- (الف) به هر مجلس به هر زندان به هر شادی به هر ماتم (ب) اگر مستم اگر هشیار اگر خوابم اگر بیدار^{۳۰۶}
(الف) ..... /به هر حالت که بودم با تو بودم؛ میهن ای میهن! (خرداد ۱۴۰۱؛ خرداد ۱۳۹۸)

با توجه به مصراع‌های داده‌شده ابیات زیر را کامل کنید. (شهریور ۴۰۲)

- (الف) به دشت دل گیاهی جز گل رویت نمی‌روید /.....
(ب) تو بودم کردی از نابودی و با مهر پروردی /.....
(الف) فدای نام تو بود و نبودم میهن ای میهن
(۲) من این زیبا زمین را آزمودم میهن ای میهن
(۳) به هر حالت که بودم با تو بودم؛ میهن ای میهن
شعر «در مکتب حقایق»

۳۰۷- مصراع اول این بیت چیست؟ «..... /باید که خاک درگه اهل هنر شوی» (دی‌ماه ۱۳۹۷)

- (الف) در مکتب حقایق پیش ادیب عشق (ب) گر در سرت هوای وصال است حافظا^{۳۰۷}

۳۰۸- با توجه به مصراع‌های داده‌شده ابیات زیر را کامل کنید. (دی‌ماه ۱۴۰۲)

- (الف) در مکتب حقایق پیش ادیب عشق /.....
(ب) وجه خدا اگر شودت منظر نظر /.....
(الف) زین پس شکی نماند که صاحب‌نظر شوی
(۲) تا کیمیای عشق بیابی و زر شوی
(۳) هان ای پسر ر بکوش که روزی پدر شوی^{۳۰۸}

درست و غلط

۳۰۹- مصراع نخست کدام بیت نادرست است؟ (شهریور ۴۰۱)

- (الف) ماه آمده به دیدن خورشید صبح زود/ یا ماه بی‌ملاحظه افتاده بین راه؟
(ب) لبریز زندگی است نفس‌های آخرت/ آورده مرگ، گرم به آغوش تو پناه^{۳۰۹}

۳۱۰- مصراع‌های کدام بیت جا به جا، نوشته شده است؟ (دی‌ماه ۱۳۹۷)

- (الف) لبخند گاه‌گاهت، صبح ستاره‌باران/ آیینه نگاهت، پیوند صبح و ساحل

۳۰۵- شماره یک؛ (ب) یا «یوسف، بگو که هیچ نیاید برون ز چاه» ص ۹۷ * شماره دو؛ (الف) ۲ (نه سر بریده خورشید شامگاه؟)، ص ۹۶

۳۰۶- // (ب) ۱ (به هر مجلس به هر زندان به هر شادی به هر ماتم)، ص ۱۱۷

۳۰۷- «ب» یا «گر در سرت هوای وصال است حافظا» (ص ۲۳-۲۴)

۳۰۸- (الف) هان ای پسر بکوش که روزی پدر شوی. ص ۲۲ * (ب) زین پس شکی نماند که صاحب‌نظر شوی ص ۲۲

۳۰۹- (الف) یا «ماه آمده به دیدن خورشید صبح زود/ یا ماه بی‌ملاحظه افتاده بین راه؟» ص ۹۶

(ب) پیش از من و تو بسیار بودند و نقش بستند/ دیوار زندگی را زین گونه یادگاران^{۳۱۰}

قلمرو فکری درک مطلب

درس ۱- شکر نعمت

۳۱۱- مفهوم کلی مصراع مشخص شده، چیست؟ (دی ماه ۱۴۰۲)

چه غم دیوار امت را که دارد چون تو پشتیبان؟/ چه باک از موج بحر آن را که باشد نوح کشتیبان؟^{۳۱۱}

۳۱۲- «دست انابت به امید اجابت به درگاه حق جل و علا برداشتن» و بیت زیر بر کدام مفهوم مشترک تأکید دارند؟ (شهریور ۱۴۰۱)

«بنده همان به که ز تقصیر خویش/ عذر به درگاه خدای آورد»^{۳۱۲}

۳۱۳- در نوشته زیر، منظور از «به طریق انبساط»، چیست؟ (خرداد ۱۴۰۰)

«یکی از یاران به طریق انبساط گفت: از این بوستان که بودی، ما را چه تحفه کرامت کردی؟»^{۳۱۳}

۳۱۴- با توجه به نوشته زیر، دو مورد از صفات خداوند را بنویسید. (دی ماه ۱۳۹۹)

پرده ناموس بندگان به گناه فاحش ندرد و وظیفه روزی به خطای منکر نبرد.^{۳۱۴}

۳۱۵- مفهوم کلی مصراع دوم بیت زیر با کدام گزینه مناسبت دارد؟ (خرداد ۱۳۹۸)

هیچ نقاش نمی بیند که نقشی بر کند/ و آن که دید از حیرتش کلک از بنان افکنده ای

(الف) ما عبدناک حق عبادتک. (ب) ما عرفناک حق معرفتک^{۳۱۵}

درس ۲- مست و محتسب

۳۱۶- در بیت زیر، شاعر به کدام پدیده اجتماعی اشاره دارد؟ (دی ماه ۱۴۰۰؛ شهریور ۱۳۹۹؛ شهریور ۱۳۹۸)

گفت دیناری بده پنهان و خود را وارهان/ گفت کار شرع کار درهم و دینار نیست^{۳۱۶}

۳۱۷- مفهوم کلی مصراع دوم بیت زیر را بنویسید. (خرداد ۱۳۹۹)

گفت: می بسیار خوردی، زان چنین بی خود شدی/ گفت: ای بیهوده گو، حرف کم و بسیار نیست^{۳۱۷}

۳۱۸- در بیت «گفت: آگه نیستی کز سر درافتاد کلاه / گفت: در سر عقل باید بی کلاهی عار نیست!»، بر چه موضوعی تأکید شده

است؟ (خرداد ۱۳۹۸)^{۳۱۸}

۳۱۹- مصراع «چه غم دیوار امت را که دارد چون تو پشتیبان؟» چه مفهومی دارد؟ (دی ماه ۱۳۹۷)^{۳۱۹}

۳۲۰- مفهوم مشترک ابیات زیر را بنویسید (دی ماه ۱۳۹۷)

(الف) یک دم غریق بحر خدا شو گمان مبر/ کز آب هفت بحر به یک موی تر شوی

۳۱۰- «الف» یا «لبخند گاه گاهت، صبح ستاره باران/ آیینه نگاهت، پیوند صبح و ساحل» (ص ۵۷)

۳۱۱- کسی که تو نگهدار و نگهدارنش باشی غم ندارد. ص ۱۶

۳۱۲- توبه به درگاه خدا. صص ۱۲-۱۳

۳۱۳- به شیوه صمیمی و خودمانی، ص ۱۳

۳۱۴- ستارالعیوب بودن / روزی رسانی یا رزاق بودن خداوند، ص ۱۲

۳۱۵- (ب) یا (ما عرفناک حق معرفتک): ص ۱۳

۳۱۶- رشوه خواری، ص ۱۹

۳۱۷- گناه، کم یا زیاد آن، هر دو ناپسند است. ص ۱۹

۳۱۸- عقل و خرد مهم تر از حفظ ظاهر و رعایت آن است. ص ۲۱

۳۱۹- امت مسلمان با یاری (شفاعت) پیامبر اکرم (ص) دلگرم امیدوار) و شکستناپذیر می گردند. (درس ۱ ص ۱۳)

ب) بنیاد هستی تو چو زیر و زبر شود/ در دل مدار هیچ که زیر و زبر شوی^{۳۲۰}

درس ۳- آزادی

- ۳۲۱- کدام یک از ابیات زیر را می‌توان بیتی از یک «غزل اجتماعی» دانست؟ (شهریور ۴۰۱)
الف) فکری، ای هم‌وطنان در راه آزادی خویش/ بنمایید که هر کس نکند مثل من است
ب) (آیین طریق از نفس پیر مغان یافت / آن خضر که فرخنده پی‌اش نام نهادند^{۳۲۱})
- ۳۲۲- شاعر در بیت زیر به بیدادگری کدام پادشاه اشاره دارد؟ (خرداد ۱۴۰۲)
«آن کسی را که در این ملک سلیمان کردیم / ملت امروز یقین کرد که او اهرمن است»^{۳۲۲}
- ۳۲۳- شاعر در بیت زیر ادامه حیات ملت‌ها را در گرو چه موضوعی می‌داند؟ (دی‌ماه ۴۰۱)
«در دفتر زمانه فتد نامش از قلم / هر ملتی که مردم صاحب‌قلم نداشت»^{۳۲۳}
- ۳۲۴- سروده زیر را می‌توان نمایانگر کدام صفت برجسته گوینده آن دانست؟ (شهریور ۴۰۱)
با آنکه جیب و جام من از مال و می تهی‌ست/ ما را فراغتی‌ست که جمشید جم نداشت^{۳۲۴}
- ۳۲۵- در بیت زیر، شاعر به چه مضمونی تأکید دارد؟ (دی‌ماه ۱۳۹۸)^{۳۲۵}
«جامه‌ای کاو نشود غرقه به خون بهر وطن/ بدر آن جامه که ننگ تن و کم از کفن است»
- ۳۲۶- با توجه به بیت زیر، در نظر خردمندان چه کسی محترم است؟ (خرداد ۱۳۹۹)^{۳۲۶}
«در پیشگاه اهل خرد نیست محترم/ هر کس که فکر جامعه را محترم نداشت».
- ۳۲۷- مفهوم کلی بیت زیر را بنویسید. (خرداد ۱۳۹۸)
خانه‌ای کاو شود از دست اجانب آباد/ ز اشک ویران کنش آن خانه که بیت الحزن است^{۳۲۷}
- ### درس ۵- دماوندیه
- ۳۲۸- با توجه به شعر «دماوندیه»، منظور از بخش‌های مشخص شده در بیت‌های زیر چیست؟ (خرداد ۱۴۰۰)
پنهان مکن آتش درون را / زین سوخته جان شنو یکی پند
گر آتشی دل نهفته داری / سوزد جانت به جانت سوگند^{۳۲۸}
- ۳۲۹- در بیت «پنهان مکن آتش درون را / زین سوخته جان شنو یکی پند»، «سوخته جان» چه کسی است؟ (شهریور ۱۳۹۸)^{۳۲۹}
- ۳۳۰- در بیت زیر، مقصود شاعر از «مادر سر سپید» و «سیاه‌بخت فرزند» چیست؟ (دی‌ماه ۱۳۹۹؛ دی‌ماه ۱۳۹۸)
«ای مادر سرسپید بشنو/ این پند سیاه‌بخت فرزند»^{۳۳۰}
- ۳۳۱- مفهوم مشترک دو بیت زیر را بنویسید. (خرداد ۱۳۹۹؛ دی‌ماه ۱۳۹۹)

۳۲۰- اگر به خدا باور و توجه قلبی داری، دل کندن تو از علایق مادی (دنیوی) موجب رسیدن تو به حیات معنوی و روحانی می‌گردد. (مفاهیم مشابه) (ص ۲۳)

۳۲۱- الف) یا «فکری، ای هم‌وطنان در راه آزادی خویش / بنمایید که هر کس نکند مثل من است». ص ۲۶

۳۲۲- محمدعلی شاه قاجار. ص ۲۶

۳۲۳- داشتن مردم صاحب‌قلم. ص ۲۷

۳۲۴- بلندنظری یا مناعت طبع یا قناعت ص ۲۷

۳۲۵- میهن‌دوستی یا جانفشانی در راه وطن، وطن‌پرستی، ص ۲۶

۳۲۶- کسی که به افکار مردم جامعه احترام بگذارد. ص ۲۷

۳۲۷- بیگانه‌ستیزی، عدم وابستگی به بیگانگان، یا هر توضیح درست مشابه؛ ص ۲۶

۳۲۸- سوخته جان: شاعر (ملک‌الشعرای بهار) // آتش: خشم، اعتراض، ص ۳۵

۳۲۹- ملک‌الشعرای بهار (خود شاعر)، ص ۳۵

۳۳۰- مادر سرسپید: دماوند // فرزند سیاه‌بخت: شاعر، ص ۳۵

«شو منفجر ای دل زمانه/ وان آتش خود نهفته میسند»

«دلا خموشی چرا؟ چو خم نجوشی چرا؟/ برون شد از پرده راز، تو پرده پوشی چرا؟»^{۳۳۱}

درس ۶- نی‌نامه

۳۳۲- با توجه به بیت «هر که جز ماهی ز آبش سیر شد/ هر که بی‌روزی است روزش دیر شد» (دی‌ماه ۱۴۰۲)

الف) مفهوم واژه «سیر» را بنویسید

ب) در مصراع دوم مقصود از «روزی» ..... است که با واژه ..... در مصراع اول، مفهوم یکسان دارد.^{۳۳۲}

۳۳۳- درستی و نادرستی عبارت زیر را مشخص کنید. (شهریور ۴۰۲)

بیت «نی حدیث راه پر خون می‌کند/ قصه‌های عشق مجنون می‌کند» به مفهوم دشواری و پر خون بودن راه عشق اشاره دارد. (درست / نادرست)^{۳۳۳}

۳۳۴- مولانا در بیت، زیر چه کسانی را سزاوار همراهی «عارف» دانسته است؟ (خرداد ۱۴۰۲: شهریور ۴۰۱)

نی حریف هر که از یاری برید / پرده‌هایش پرده‌های ما درید^{۳۳۴}

۳۳۵- ضرورت توسل به «مرشد و مراد» از مفهوم کدام بیت برمی‌آید؟ (خرداد ۱۴۰۲)

الف) در عالم، پیر هر کجا برنایی است/ عاشق بادا که عشق خوش سودایی است

ب) آیین طریق از نفس پیر مغان یافت/ آن خضر که فرخنده پی‌اش نام نهادند^{۳۳۵}

۳۳۶- بیت زیر به کدام داستان اشاره دارد؟ (خرداد ۱۴۰۲)

«نشاط غربت از دل کی برد حُب وطن بیرون؟/ به تخت مصرم اما جای در بیت الحزن دارم»^{۳۳۶}

۳۳۷- کدام یک از ابیات زیر، به سخن مشهور، «کل شیء یرجع الی أصله» اشاره دارد؟ (شهریور ۱۳۹۹)

الف) کز نیستان تا مرا ببریده‌اند/ در نفیرم مرد و زن نالیده‌اند (ب) هر کسی کاو دور ماند از اصل خویش/ باز جوید روزگار وصل خویش^{۳۳۷}

۳۳۸- در بیت «نی حدیث راه پر خون می‌کند / قصه‌های عشق مجنون می‌کند» مقصود از «راه پر خون» چیست؟ (دی‌ماه ۱۳۹۷)^{۳۳۸}

۳۳۹- مفهوم کدام بیت بیانگر این موضوع است که: «ظاهر انسان بیانگر احوال درونی اوست»؟ (خرداد ۱۳۹۸)

الف) سر من از ناله من دور نیست/ لیک چشم و گوش را آن نور نیست (ب) هر کسی کاو دور ماند از اصل خویش/ باز جوید روزگار وصل خویش^{۳۳۹}

۳۴۰- در بیت زیر، منظور از «نیستان» چیست؟ (شهریور ۱۳۹۸)

کز نیستان تا مرا ببریده‌اند/ در نفیرم مرد و زن نالیده‌اند^{۳۴۰}

۳۴۱- شاعر در بیت زیر شنونده را برای بهره بردن از سخنان گوینده به چه چیزی فرامی‌خواند؟ (خرداد ۱۴۰۲)

مستمع صاحب سخن را بر سر کار آورد / غنچه خاموش بلبل را به گفتار آورد^{۳۴۱}

۳۳۱- دعوت به اعتراض و ترک خاموشی و سکوت یا آشکار ساختن حرف درون. ص ۳۷

۳۳۲- الف) سیر: بیزار خسته * ب) عشق و آب ص ۴۷

۳۳۳- درست ص ۴۷

۳۳۴- هجران کشیده‌ها یا کسانی که از معشوق دور مانده‌اند. ص ۴۷

۳۳۵- ب) یا «آیین طریق از نفس پیر مغان یافت/ آن خضر که فرخنده پی‌اش نام نهادند». ص ۶۲

۳۳۶- داستان یوسف (ع). ص ۲۸

۳۳۷- گزینه ب، ص ۴۹

۳۳۸- راه دشوار و پرخطر عشق. (درس ۶ ص ۴۷)

۳۳۹- الف) یا (سر من از ناله من دور نیست/ لیک چشم و گوش را آن نور نیست). ص ۵۰

۳۴۰- عالم معنا // حقیقی، درگاه حق، ص ۴۶

۳۴۱- سکوت. ص ۴۸

درس ۷- در حقیقت عشق

۳۴۲- مفهوم مشترک ابیات زیر را بنویسید. (شهریور ۴۰۲)

الف) صبر بر داغ دل سوخته باید چون شمع/ لایق صحبت بزم تو شدن آسان نیست

ب) می تواند حلقه بر در زد حریم حسن را/ در رگ جان هر که را چون زلف، پیچ و تاب هست^{۳۴۲}

۳۴۳- با توجه به متن زیر چرا عین القضاة همدانی عشق ورزی را در عرفان واجب دانسته است؟ (دی ماه ۴۰۱)

ای عزیز به خدا رسیدن فرض است و لابد هر چه به واسطه آن به خدا، رسند فرض باشد به نزدیک طالبان عشق بنده را به خدا برساند؛ پس عشق از بهر این معنی فرض راه آمد.^{۳۴۳}

۳۴۴- مفهوم کدام بیت با عبارت «وصول به حسن ممکن نشود؛ الا به واسطه عشق و عشق هر کس را به خود راه ندهد» یکسان

است؟ (خرداد ۱۴۰۱)

۱) بیم آن است کز غم عشقت/ سر بر آرد دلم به شیدایی

۲) من که هر آنچه داشتم اول ره گذاشتم/ حال برای چون تویی اگر که لایقم بگو

۳) بی عشق زیستن را جز نیستی، چه نام است؟/ یعنی اگر نباشی کار دلم تمام است

۴) می تواند حلقه بر در زد حریم حسن را/ در رگ جان، هر که را چون زلف پیچ و تاب هست^{۳۴۴}

۳۴۵- عین القضاة، در عبارت «حیات از عشق می شناس و ممات بی عشق می یاب»، چه چیز را سبب ادامه زندگی می داند؟ (شهریور

۱۳۹۸)^{۳۴۵}

۳۴۶- با توجه به عبارت زیر، به پرسش ها پاسخ دهید. (دی ماه ۱۴۰۲؛ دی ماه ۱۳۹۸)

«محبت چون به غایت رسد، آن را عشق خوانند. عشق خاص تر از محبت است و محبت خاص تر از معرفت است. به عالم عشق نتوان رسیدن تا از معرفت و محبت دو پایه نردبان نسازد.»

الف) سهروردی شرط دستیابی به عالم عشق را چه می داند؟
ب) از نظر نویسنده نهایت محبت چه نام دارد؟^{۳۴۶}

۳۴۷- با توجه به عبارت زیر دو پایه رسیدن به «عشق» را بنویسید. (دی ماه ۱۳۹۷)

«پس اول پایه معرفت است و دوم پایه محبت و سیم پایه، عشق؛ و به عالم عشق نتوان رسیدن تا از معرفت و محبت دو پایه نردبان نسازد»^{۳۴۷}

درس ۸- از پاریز تا پاریس

۳۴۸- نویسنده در عبارت زیر به فرمان برداری ساکنان «کرانه های فرات» از کدام حکومت اشاره می کند؟ (دی ماه ۴۰۱)

«کرانه های فرات خط از کرانه رود تیر می خواندند.»^{۳۴۸}

۳۴۹- مفهوم مشترک دو بیت زیر را بنویسید. (دی ماه ۱۳۹۸)

راستی خاتم فیروزه بواسحاقی/ خوش درخشید ولی دولت مستعجل بود

کاووس کیانی که کی اش نام نهادند/ کی بود؟ کجا بود؟ کی اش نام نهادند؟^{۳۴۹}

۳۴۲- تحمل سختی ها و دشواری های راه عشق / شایسته عشق بودن عاشقان دل سوخته فقط عاشقان واقعی به حریم حسن معشوق راه می یابند. ص ۵۶

۳۴۳- زیرا عشق را واسطه رسیدن به خدا می داند. ص ۵۳

۳۴۴- گزینه ۴) «می تواند حلقه بر در زد حریم حسن را / در رگ جان، هر که را چون زلف پیچ و تاب هست»، ص ۵۶

۳۴۵- عشق، ص ۵۳

۳۴۶- الف) ساختن دو پایه نردبان از معرفت و محبت // ب) عشق، ص ۵۲

۳۴۷- معرفت و محبت (درس ۷ ص ۵۲)

۳۴۸- روم. ص ۶۲

۳۴۹- ناپایداری قدرت، ص ۶۸

- ۳۵۰- نوشته «از بیم عقرب جراره دموکراسی قرن بیستم، ناچار شده به مار غاشیه حکومت سرهنگ‌ها پناه ببرد»، کدام یک از ضرب‌المثل‌های زیر را به یاد می‌آورد؟ (خرداد ۱۳۹۹)
- الف) دست بالای دست بسیار است. (ب) از چاله به چاه افتاد. ۳۵۰
- ۳۵۱- مراد از «سر پر زدن» در عبارت «به قول بیرجندی‌ها در این دو شهر تنها یک سرپری زدیم» چیست؟ (شهریور ۴۰۱) ۳۵۱
- درس ۹- کویر
- ۳۵۲- درستی و نادرستی عبارت زیر را مشخص کنید (شهریور ۴۰۲)
- مفهوم عبارت «آن باغ پر از گل‌های رنگین و معطر شعر و احساس در سموم سرد این عقل بی‌درد پژمرد و صفای اهورایی آن همه زیبایی‌ها به این علم عدد بین مصلحت‌اندیش آلود» به برتری عقل بر عشق و احساس تأکید دارد. (درست/ نادرست) ۳۵۲
- ۳۵۳- عبارت «شاهین تیزبال افق‌ها. بوم زنبور طفیلی شدم و به کنجی پناه بردم» یادآور کدام «ضرب‌المثل» فارسی است؟ ۳۵۳
- (شهریور ۴۰۲)
- ۳۵۴- در متن زیر منظور از «امام راستین و بزرگ» و «شیعه گمنام و غریب» به ترتیب چه کسانی هستند؟ (خرداد ۱۴۰۲)
- «ناله‌های گریه‌آلود آن روح دردمند تنها را می‌شنوم ناله‌های گریه‌آلود آن امام راستین و بزرگم را که همچون این شیعه گمنام و غریبش در کنار آن مدینه پلید قلب آن کویر بی‌فریاد، سر در حلقوم می‌برد و می‌گریست.» ۳۵۴
- ۳۵۵- عبارت زیر یادآور کدام موضوع مشهور است؟ (دی ماه ۴۰۱)
- «ناله‌های گریه‌آلود آن روح دردمند و تنها را می‌شنوم، ناله‌های آن امام راستین و بزرگم را که همچون این شیعه گمنام و غریبش، در کنار آن مدینه پلید و در قلب آن کویر بی‌فریاد سر در حلقوم چاه می‌برد و می‌گریست.» ۳۵۵
- ۳۵۶- از مقایسه سروده سهراب سپهری با نوشته زیر، چه مفهوم مشترکی دریافت می‌شود؟ (خرداد ۱۴۰۰)
- «من نماز را وقتی می‌خوانم/ که اذانش را باد گفته باشد سر گلدسته سرو/ من نماز را پی تکبیرة الاحرام علف می‌خوانم»
- «در کویر خدا حضور دارد ... و حتی درختش، غارش، کوهش، هر صخره سنگش و سنگریزه‌اش آیات وحی را بر لب دارد.» ۳۵۶
- ۳۵۷- متن‌های زیر چه مفهوم مشترکی دارند؟ (شهریور ۱۳۹۹)
- «من نماز را وقتی می‌خوانم / که اذانش را باد گفته باشد سر گلدسته سرو»
- «صحرايي که حتی درختش، غارش، کوهش و سنگریزه‌اش آیات وحی را بر لب دارد.» ۳۵۷
- ۳۵۸- با توجه به سرود زیر، چرا شاعر دانایی را نکوهش می‌کند؟ (دی ماه ۱۴۰۰)
- «در کفاها کاسه زیبایی/ بر لب‌ها تلخی دانایی / شهر تو در جای دگر / ره می بر با پای دگر» ۳۵۸
- ۳۵۹- متن‌های زیر، بر چه مفهوم مشترکی تأکید دارند؟ (خرداد ۱۳۹۹)
- «در کفاها کاسه زیبایی/ بر لب‌ها تلخی دانایی / شهر تو جای دگر/ ره می بر با پای دگر»

۳۵۰- (ب) از چاله به چاه افتاد. ص ۶۲

۳۵۱- توقف کوتاه ص ۶۱

۳۵۲ نادرست ص ۷۳

۳۵۳ از عرش به فرش آمدن یا هر ضرب‌المثل درست دیگر. ص ۸۰

۳۵۴- حضرت علی (ع)، دکتر شریعتی. ص ۷۳

۳۵۵- اشاره به گریستن حضرت علی (ع) در حالی که سر درون چاه می‌برد. ص ۷۳

۳۵۶- همه موجودات در حال تسبیح خداوند هستند. (یسح لله ما فی السموات وما فی الأرض)، ص ۷۶

۳۵۷- همه اجزای هستی در حال عبادت خدا هستند. ص ۷۶

۳۵۸- چون زیبایی‌ها را نمی‌توان با عقل دریافت (نگاه عقل‌گرایانه به زیبایی، زیبایی را از بیرون می‌برد) ص ۷۶

آن باغ پر از گل‌های رنگین و معطر شعر و خیال و الهام و احساس در سموم سرد این عقل بی‌درد و بی‌دل پژمرد.^{۳۵۹}

۳۶۰- عبارت «کلمات را کنار زبید و در زیر آن، روحی را که در این تلقی و تعبیر پنهان است، تماشا کنید.» بر چه مفهومی تأکید دارد؟ (خرداد ۱۳۹۸) ^{۳۶۰}

۳۶۱- مفهوم جمله «در کویر، خدا حضور دارد» چیست؟ (دی ماه ۱۳۹۷) ^{۳۶۱}

۳۶۲- در نوشته زیر مفهوم کنایه‌ی قسمت‌های مشخص شده را به ترتیب بنویسید. (دی ماه ۴۰۱)

بعد از حکیم اسرار همه چشم‌ها به او بود که حوزه حکمت را او گرم نگاه دارد. ^{۳۶۲}

درس ۱۰- فصل شکوفایی

۳۶۳- مقصود نهایی شاعر از بیت زیر چیست؟ (شهریور ۴۰۲)

آنجا در آن برزخ سرد در کوچه‌های غم و درد / غیر از شب آیا چه می‌دید چشمان تار من و تو ^{۳۶۳}

۳۶۴- در بیت زیر، منظور از «نسیم سحرخیز» و «باغ» چیست؟ (خرداد ۱۴۰۰)

«با این نسیم سحرخیز، برخیز اگر جان سپردیم / در باغ می‌ماند ای دوست، گل یادگار من و تو» ^{۳۶۴}

۳۶۵- مقصود شاعر از مصراع دوم بیت زیر چیست؟ (شهریور ۱۳۹۸)

چون رود امیدوارم بی‌تابم و بی‌قرارم / من می‌روم سوی دریا، جای قرار من و تو ^{۳۶۵}

درس ۱۱- آن شب عزیز

۳۶۶- مقصود از آخرین جمله عبارت زیر چیست؟ (خرداد ۱۴۰۲) ^{۳۶۶}

«با آخرین رمق‌هایتان داد زدید و به همه دستور دادید که بروند... به یک نفر هم گفتید که به برادر محسن خبر بدهد که ادامه حمله را در دست بگیرد.»

۳۶۷- با توجه به ابیات زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید. (شهریور ۱۳۹۹)

«کس چون تو طریق پاکبازی نگرفت / با زخم نشان سرفرازی نگرفت

زین پیش دلورا، کسی چون تو شگفت / حیثیت مرگ را به بازی نگرفت!»

الف) مخاطب شاعر در این دو بیت کیست؟ ب) مقصود از به بازی گرفتن حیثیت مرگ چیست؟ ^{۳۶۷}

۳۶۸- در شعر زیر، شاعر دلیل بیدار شدن هر ساله نوبهار را چه می‌داند؟ (خرداد ۱۳۹۹)

هر سال چو نوبهار خرم / بیدار شود ز خواب نوشین

تا باز کند به روی عالم / دیباچه خاطرات شیرین

از لاله دهد به سبزه زیور / ای دوست مرا به خاطر آور ^{۳۶۸}

۳۶۹- با توجه به رباعی زیر، منظور از «طریق پاکبازی» چیست؟ (خرداد ۱۳۹۸)

کس چون تو طریق پاکبازی نگرفت / با زخم نشان سرفرازی نگرفت؟

۳۵۹- عقل و نگاه عاقلانه، زیبایی پدیده‌های هستی را زایل می‌کند. (نفی خرد در نگاه به زیبایی‌های جهان)، ص ۷۶ و ۷۳

۳۶۰- توجه به باطن و حقیقت هر چیز و پرهیز از ظاهربینی. ص ۷۳

۳۶۱- در کویر، معنویت وجود دارد. (درس ۹ ص ۷۱)

۳۶۲- امید / توجه داشتن // رونق بخشیدن. ص ۷۰

۳۶۳- شکوه و شکایت از اوضاع نابسامان جامعه قبل از انقلاب اسلامی یا هر پاسخ درست دیگر. ص ۸۴

۳۶۴- نسیم سحرخیز: انقلاب و قیام مردم // باغ: وطن، کشور، ص ۸۵

۳۶۵- اتحاد و همبستگی با مردم، (رسیدن به وحدت و یکپارچگی)، ص ۸۵

۳۶۶- به عهده گرفتن فرماندهی. ص ۹۳

۳۶۷- الف) جانبازان با شهدای جنگ // ب) بی‌اعتبار کردن مرگ، ص ۹۵

۳۶۸- برای یادآوری خاطرات شیرین مردم جهان، ص ۹۵

زین پیش دل‌آورا، کسی چون تو شگفت/ حیثیت مرگ را به بازی نگرفت؟^{۳۶۹}

۳۷۰- در عبارت زیر، «نفس گرفت» چه مفهومی را بیان می‌کند؟ (دی‌ماه ۱۳۹۷)

«به جلو نگاه کرد تا جایی که چشم کار می‌کرد، هیچ‌کس دیده نمی‌شد. نفس گرفت و دوباره با تمام سرعت دوید.»^{۳۷۰}

درس ۱۳- خوان هشتم

۳۷۱- مفهوم کدام بیت با سروده زیر تقابل معنایی دارد؟ (دی‌ماه ۴۰۱)

گفت در دل رخس طفلک رخس/ آه! این نخستین بار شاید بود/ کان کلید گنج مروارید او گم شد

الف) در غم ما روزها بیگانه شد/ روزها با سوزها همراه شد (ب) اگر خونین‌دلی از جور ایام/ لب خندان بیاور چون لب جام^{۳۷۱}

۳۷۲- در شعر «این نخستین بار شاید بود / کان کلید گنج مروارید او گم شد»، منظور از «کلید گنج مروارید» چیست؟ (شهریور ۱۳۹۸)^{۳۷۲}

۳۷۳- در شعر «این نخستین بار شاید بود / کان کلید گنج مروارید او گم شد. / ناگهان انگار، بر لب آن چاه/ سایه‌ای را دید / او شغاد،

آن نابردار بود» (دی‌ماه ۱۳۹۷)

الف) مقصود از «کلید گنج مروارید» به چیست؟ (ب) «شغاد» نماد چه کسانی است؟^{۳۷۳}

۳۷۴- گزینه درست را انتخاب کنید «رستم» پس از آنکه به نیرنگ «شغاد» پی برد، «با کمان و تیر» (دی‌ماه ۴۰۱)

الف) یکی تیر زد بر بر اسپ او (ب) بزد راست بر چشم آن نامدار

پ) درخت و برادر به هم بر بدوخت (ت) سر و گوش و پایش به پیکان بدوخت^{۳۷۴}

۳۷۵- با توجه به سروده زیر مقصود از خوان هشتم چیست؟ (دی‌ماه ۴۰۱)

پهلوان هفت‌خوان اکنون/ طعمه دام و دهان خوان هشتم بود^{۳۷۵}

۳۷۶- در سروده «پهلوان هفت‌خوان اکنون / طعمه دام و دهان خوان هشتم بود»، منظور از موارد مشخص شده را بنویسید (دی‌ماه ۱۴۰۰)^{۳۷۶}

۳۷۷- با توجه به سروده زیر مقصود نقال از «قصه درد» چیست؟ (شهریور ۴۰۱)

«همچنان می‌رفت و می‌آمد / همچنان می‌گفت و می‌گفت قدم می‌زد / قصه است این قصه؛ آری قصه درد است»^{۳۷۷}

۳۷۸- در سروده زیر، منظور شاعر از «حدیث آشنای نقال» چیست؟ (خرداد ۱۴۰۰)

«مرد نقال - آن صدایش گرم، نایش گرم / آن سکوتش ساکت و گیرا / او دمش چونان حدیث آشنایش گرم - راه می‌رفت و سخن می‌گفت»^{۳۷۸}

۳۷۹- با توجه به سروده زیر، منظور شاعر از «شعر محض خوب و خالی» چیست؟ (دی‌ماه ۱۳۹۹)

«قصه است این، قصه، آری قصه درد است / بی‌عیار و شعر محض خوب و خالی نیست»^{۳۷۹}

۳۶۹- عشق حقیقی، شهادت در راه حق، از جان گذشتگی و هر معادل مناسب دیگر؛ ص ۹۵

۳۷۰- نفس تازه کرد (ص ۱۴۵)

۳۷۱- (ب) اگر خونین‌دلی از جور ایام/ لب خندان بیاور چون لب جام. ص ۱۵۳

۳۷۲- لیخند، ص ۱۱۳

۳۷۳- الف) لیخند / ب) نماد انسان‌های ناجوانمرد و حيله‌گر. (درس ۱۳ ص ۱۱۳)

۳۷۴- پ) درخت و برادر به هم بر بدوخت. ص ۱۱۴

۳۷۵- مرگ / چاه. ص ۱۱۲

۳۷۶- رستم، مرگ یا چاهی که شغاد حفر کرده بود، ص ۱۱۲

۳۷۷- مرگ رستم. ص ۱۱۰

۳۷۸- داستان‌های شاهنامه (حماسه ملی ایران)، ص ۱۱۴

۳۷۹- شعری که فقط به زیبایی ظاهری توجه می‌کند و به محتوا بی‌توجه است. (متعهد نیست) ص ۱۱۰

درس ۱۲- گذر سیاوش از آتش

- ۳۸۰- بیت «سرانجام گفت ایمن از هر دوان / نگرده مرا دل نه روشن‌روان» از زبان چه کسی بیان شده است؟^{۳۸۰} (شهریور ۴۰۲)
- ۳۸۱- مراد از «این سخن» در بیت زیر چیست؟ (خرداد ۱۴۰۲)
- «سیاوش چنین گفت کای شهریار / که دوزخ مرا زین سخن گشت خوار»^{۳۸۱}
- ۳۸۲- بیت «چنان آمد اسپ و قبا ی سوار / که گفتی سمن داشت اندر» کنار را با مضمون بیت زیر مقایسه کنید. (خرداد ۱۴۰۲)
- «آتش ابراهیم را نبود زیان / هر که نمرودی است گو می ترس از آن»^{۳۸۲}
- ۳۸۳- در بیت زیر پس از آنکه «دو صد مرد آتش فروز» در آتش می‌دمند، چه اتفاقی می‌افتد؟ (دی‌ماه ۴۰۱)
- بیامد دو صد مرد آتش فروز / دمیدند گفتمی شب آمد به روز.^{۳۸۳}
- ۳۸۴- با توجه به بیت «بیامد دو صد مرد آتش فروز / دمیدند گفتمی شب آمد به روز»، کدام توضیح درست است؟ (خرداد ۱۳۹۸)
- الف) از شعله بزرگ آتش، شب مثل روز روشن شد. (ب) از بسیاری دود، روز مثل شب تاریک شد.^{۳۸۴}
- ۳۸۵- کدام بیت بیانگر داوری مردم درباره «سیاوش» است؟ (شهریور ۴۰۱)
- الف) سر پر ز شرم و بهایی مراست / اگر بی‌گناهم رهایی مراست (ب) همی داد مژده یکی را دگر / که بخشود بر بی‌گنه دادگر^{۳۸۵}
- ۳۸۶- با توجه به بیت زیر، شاعر چه عاملی را سبب تأثیر یکسان آب و آتش می‌داند؟ (دی‌ماه ۱۳۹۹)^{۳۸۶}
- «چو بخشایش پاک یزدان بود / دم آتش و آب یکسان بود»
- ۳۸۷- بیت زیر بر چه مفهومی تأکید دارد؟ (خرداد ۱۴۰۰)
- «چو بخشایش پاک یزدان بود / دم آتش و آب یکسان بود»^{۳۸۷}
- ۳۸۸- با توجه به بیت «جهاندار، سودابه را پیش خواند / همی با سیاوش به گفتن نشانند»، (خرداد ۱۳۹۹)
- الف) منظور از «جهاندار» کیست؟ (ب) معادل امروزی «با سیاوش به گفتن نشانند»، چیست؟^{۳۸۸}
- ۳۸۹- با توجه به بیت زیر، رفتار سرنوشت با آزادگان چگونه است؟ (خرداد ۱۳۹۹)
- «ضربت گردون دون آزادگان را خسته کرد / کو دل آزادهای کز تیغ او مجروح نیست»^{۳۸۹}
- ۳۹۰- با توجه به بیت زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید. (دی‌ماه ۱۴۰۲؛ دی‌ماه ۱۳۹۸)
- «یکی تازی‌ای برنشسته سیاه / همی خاک نعلش برآمد به ماه»
- الف) منظور از «تازی سیاه» چیست؟ (ب) مفهوم مصراع دوم را بنویسید.^{۳۹۰}
- ۳۹۱- در بیت «پراگنده کافور بر خویشتن / چنان چون بود رسم و ساز کفن»، منظور شاعر را از «مصراع اول» بنویسید. (شهریور ۱۳۹۸)^{۳۹۱}

۳۸۰- کیکاووس ص ۱۰۱

۳۸۱- تهمت. ص ۱۰۱

۳۸۲- به انسان بی‌گناه یا درست کار آسیبی نمی‌رسد یا هر مفهوم مشابه. ص ۱۰۴ و ص ۱۰۶

۳۸۳- روز مانند شب تاریک شد. ص ۱۰۳

۳۸۴- (ب) یا (از بسیاری دود، روز مثل شب تاریک شد). ص ۱۰۳

۳۸۵- (ب) یا «همی داد مژده یکی را دگر / که بخشود بر بی‌گنه دادگر» ص ۱۰۴

۳۸۶- لطف و بخشایش الهی. ص ۱۰۴

۳۸۷- لطف و عنایت حق، انسان را از آسیب‌ها در امان نگه می‌دارد. (آتش سوزان مثل آب، سرد می‌شود) ص ۱۰۴

۳۸۸- الف) کیکاووس (پدر سیاوش) // ب) روبه‌رو کرد، ص ۱۰۰

۳۸۹- روزگار و فلک، همه انسان‌های آزاده را مورد آسیب و رنجش قرار می‌دهد. ص ۱۰۷

۳۹۰- الف) اسب سیاوش // ب) به سرعت تاختن و گرد و خاک زیاد، ص ۱۰۳

۳۹۱- آماده شدن (خود را معطر ساختن) برای رویارویی با مرگ، ص ۱۰۳

درس ۱۴ - سیمرغ و سی مرغ

- ۳۹۲- هر یک از ابیات زیر، یادآور کدام یک از هفت وادی در سروده عطار است؟ نام وادی را بنویسید. (دی‌ماه ۱۴۰۲)
- الف) وصلت آن کس یافت کز خود شد فنا / هر که فانی شد ز خود مردانه‌ای است
ب) روی‌ها چون زین بیابان درکنند/ جمله سر از یک گریبان برکنند^{۳۹۲}
- ۳۹۳- هر یک از ابیات زیر یادآور کدام یک از هفت وادی است؟ (شهریور ۴۰۲)
- الف) ملک اینجا بایدت در باختن/ مال اینجا بایدت انداختن
ب) صد هزاران سایه جاوید تو/ گم‌شده بینی ز یک خورشید تو^{۳۹۳}
- ۳۹۴- بیت «صد هزاران جاوید تو / گم‌شده بینی ز یک خورشید تو» و بیت، زیر بر کدام مفهوم مشترک تأکید دارند؟ (خرداد ۱۴۰۲)
- وصلت آن کس یافت کز هر شد فنا/ هر که فانی شد از خود مردانه‌ای است^{۳۹۴}
- ۳۹۵- کدام یک از بیت‌های زیر بیانگر وادی «استغنا» است؟ (دی‌ماه ۴۰۱)
- الف) مال اینجا بایدت انداختن/ ملک اینجا بایدت در باختن
ب) هشت جنت نیز اینجا مرده‌ای است/ هفت دوزخ همچو یخ افسرده‌ای است^{۳۹۵}
- ۳۹۶- بیت زیر نمایانگر کدام یک از وادی‌های هفتگانه عرفان است؟ (شهریور ۴۰۱)
- صد هزاران سایه جاوید تو/ گم‌شده بینی ز یک خورشید تو^{۳۹۶}
- ۳۹۷- هر یک از بیت‌های زیر، با کدام یک از وادی‌های عرفانی داخل کمانک، تناسب دارد؟ (دی‌ماه ۱۴۰۰)
- الف) هشت جنت نیز اینجا مرده‌ای است/ هفت دوزخ همچو یخ، افسرده‌ای است (استغنا، طلب)
ب) صد هزاران سایه جاوید، تو / گم شده بینی ز یک خورشید، تو (توحید، فنا)^{۳۹۷}
- ۳۹۸- بیت «هشت جنت نیز اینجا مرده‌ای است / هفت دوزخ همچو یخ افسرده‌ای است»، بیانگر کدام وادی عرفانی است؟ (شهریور ۱۳۹۸)
- الف) فنا (ب) توحید (ج) حیرت (د) استغنا^{۳۹۸}
- ۳۹۹- بیت «مال اینجا بایدت انداختن / ملک اینجا بایدت در باختن»، یادآور وادی ..... از هفت وادی منطق الطیر عطار است. (خرداد ۱۴۰۱)^{۳۹۹}
- ۴۰۰- با توجه به متن زیر، منظور هدهد از «خورشید» و «ذره» چیست؟ (خرداد ۱۴۰۱)
- هدهد در پاسخ طاووس گفت: «بهشت جایگاهی خرم و زیباست اما زیبایی بهشت نیز پرتوی از جمال سیمرغ است.»
هر که داند گفت با خورشید راز/ کی تواند ماند با یک ذره باز؟^{۴۰۰}
- ۴۰۱- با توجه به هفت وادی عرفانی منطق الطیر، هر یک از بیت‌های ردیف نخست، با کدام بیت در ردیف دوم، یادآور وادی مشترکی است؟ (در ردیف دوم، یک بیت اضافی است) (خرداد ۱۴۰۰)

ردیف نخست	ردیف دوم
-----------	----------

- ۳۹۲- الف) فنا (وادی هفتم) ص ۱۲۴ * ب) توحید (وادی پنجم)، ص ۱۲۳
- ۳۹۳- الف) طلب (وادی اول)، ص ۱۲۲ / ب) فقر و فنا (وادی هفت) ص ۱۲۵
- ۳۹۴- فنا شدن عاشق در وجود معشوق (هر مفهوم مشابه)، ص ۱۲۵ و ص ۱۲۷
- ۳۹۵- ب) هشت جنت نیز اینجا مرده‌ای است/ هفت دوزخ همچو یخ افسرده‌ای است، ص ۱۲۳
- ۳۹۶- فقر و فنا یا وادی هفتم، ص ۱۲۵
- ۳۹۷- الف) استغنا، ص ۱۲۳ // ب) فنا، ص ۱۲۵
- ۳۹۸- د) استغنا، ص ۱۲۳
- ۳۹۹- وادی طلب یا وادی اول، ص ۱۲۲
- ۴۰۰- خورشید: سیمرغ با خداوند، ذره: بهشت (دلبستگی‌های مادی)، ص ۱۲۱

الف) هریکی بینا شود بر قدر خویش / بازیابد در حقیقت صدر خویش ب) چشم بگشا به گلستان و ببین / جلوه آب صاف در گل و خار دل ج) مال اینجا بایدت انداختن / ملک اینجا بایدت در باختن ^{۴۰۱}	۱- روی‌ها چون زین بیابان درکنند / جمله سر از یک گریبان برکنند ۲- چه بندی در این سرای مجاز / همت پست کی رسد به فراز
--	---

۴۰۲- هر یک از ابیات زیر، کدام وادی از هفت وادی «منطق‌الطیر» را به یاد می‌آورد؟ (شهریور ۱۳۹۹)

الف) مرد حیران چون رسد این جایگاه / در تحیر مانده و گم کرده راه
ب) هشت جنت نیز اینجا مرده‌ای / هفت دوزخ همچو یخ افسرده‌ای^{۴۰۲}

۴۰۳- هریک از ابیات زیر، یادآور کدام یک از هفت وادی در سروده عطار است؟ (نام وادی را بنویسید). (دی ماه ۱۳۹۸)

الف) وصلت آن کس یافت کز خود شد فنا / هر که فانی شد ز خود، مردانه‌ای است

ب) روی‌ها چون زین بیابان درکنند / جمله سر از یک گریبان برکنند^{۴۰۳}

۴۰۴- هریک از بیت‌های ردیف اول با کدام یک از وادی‌های عرفانی ذکر شده در ردیف دوم مطابقت دارد؟ (خرداد ۱۳۹۸)

وادی عرفانی	
توحید	الف) هریکی بینا شود بر قدر خویش / بازیابد در حقیقت صدر خویش
استغنا	ب) روی‌ها چون زین بیابان درکنند / جمله سر از یک گریبان برکنند
معرفت ^{۴۰۴}	ج) هشت جنت نیز اینجا مرده‌ای است / هفت دوزخ همچو یخ افسرده‌ای است

۴۰۵- بیت: «چشم بگشا به گلستان و ببین / جلوه آب صاف در گل و خار» یادآور کدام «وادی عرفان» است؟ (دی ماه ۱۳۹۷)^{۴۰۵}

۴۰۶- مقصود از «سرای پاک و پلید» در بیت زیر چیست؟ (دی ماه ۴۰۱)

در این مقام طرب بی تعب نخواهد دید / که جای نیک و بد است این سرای پاک و پلید^{۴۰۶}

درس ۱۶- کباب غاز

۴۰۷- مفهوم عبارت «ستاره ضعیفی در شبستان تیره‌وتار درونم درخشیدن گرفت» را بنویسید. (شهریور ۴۰۲)^{۴۰۷}

۴۰۸- در هر یک از عبارات زیر به جز ... به گونه‌ای از «مصطفی» یاد شده است. (دی ماه ۴۰۱)

الف) روا نیست بیش از این روی میزبان محترم را زمین انداخت.

ب) مشغول تماشا و ورناداز این مخلوق کمیاب و شیء عجاب بودم.

پ) پنج انگشت دعاگو به معیت مچ و کف و مایتعلق به بر روی صورت گل انداخته آقای استادی نقش بست.

ت) یک دست از بهترین لباس‌های نودوز خود را به انضمام مایحتوی به دست چلاق شده خودم از خانه بیرون انداختم.^{۴۰۸}

۴۰۹- «صرف کردن صیغه بَلَعْتُ» در عبارت زیر نمایانگر چه مفهومی است؟ (شهریور ۴۰۱)

«مهمان‌ها بدون تخلف تمام و کمال دور میز حلقه‌زده در صرف کردن صیغه بَلَعْتُ اهتمام تامی داشتند.»^{۴۰۹}

۴۱۰- در نوشته زیر، منظور نویسنده از مثل «چند مرده حلاجی» چیست؟ (خرداد ۱۴۰۰)

۴۰۱-۱-ب، ص ۱۲۳ // ۲-ج، ص ۱۲۷

۴۰۲-الف) وادی حیرت // ب) وادی استغنا ص ۱۲۳

۴۰۳-الف) فنا (وادی هفتم)، ص ۱۲۴ // ب) توحید (وادی پنجم)، ص ۱۲۳

۴۰۴-الف: معرفت / ب: توحید / ج: استغنا. صص ۱۲۳ - ۱۲۲

۴۰۵- توحید یا وادی پنجم (درس ۱۴ ص ۱۲۷) (اگر به «وحدت وجود» اشاره شد، نمره تعلق بگیرد).

۴۰۶- دنیا. ص ۱۲۶

۴۰۷- ناامیدی‌ام به امیدواری تبدیل شد از ناامیدی به امیدواری رسیدن صص ۱۳۴ و ۱۳۶

۴۰۸- الف) روا نیست بیش از این روی میزبان محترم را زمین انداخت. ص ۱۳۹

۴۰۹- تأکید بر خوردن غذا. ص ۱۳۶

«مصطفی جان، می‌خواهم امروز نشان بدهی چند مرده حلاجی و از زیر سنگ هم شده یک غاز برای ما پیدا کنی.»^{۴۱۰}

۴۱۱- مفهوم کنایه‌های زیر را بنویسید. (شهریور ۱۳۹۹)

الف) دیدم توپنه ما دارد می‌ماسد. (ب) از این بهانه تراشی‌هایش داشتم شاخ درمی‌آوردم.^{۴۱۱}

۴۱۲- در هریک از موارد زیر، مفهوم بخش‌های مشخص شده را بنویسید. (خرداد ۱۳۹۹)

الف) در اواخر عمر با بنده مألوف بودند و کاسه کوزه یکی شده بودیم.

ب) پشت دستم را داغ کردم که تا من باشم دیگر پیرامون ترفیع رتبه نگردم.^{۴۱۲}

۴۱۳- مقصود از عبارت «چون تیری که از شست رفته، باز نمی‌گردد» چیست؟ (دی‌ماه ۱۳۹۷)^{۴۱۳}

۴۱۴- بیت زیر با کدام مثل مشهور از نظر مفهوم تناسب دارد؟ (خرداد ۱۳۹۸)

سخن گفته دگر باز نیاید به دهن/ اول اندیشه کند مرد که عاقل باشد

الف) از ماست که بر ماست (ب) تیری که از شست رفت، به کمان باز نمی‌گردد.^{۴۱۴}

درس ۱۷ - خنده تو

۴۱۵- با توجه به سروده «بخند؛ زیرا خنده تو برای دستان من شمشیری است آخته منظور از شمشیر آخته» چیست؟ (دی‌ماه ۱۴۰۲)^{۴۱۵}

۴۱۶- شاعر در سروده، زیر علاقه خود به محبوبش را به چه موضوعی پیوند زده است؟ (خرداد ۱۴۰۲)

خنده‌ات را می‌خواهم / چون گلی انتظارش بودم / گل آبی، گل سرخ کشور مرا می‌خواند^{۴۱۶}

۴۱۷- در سروده زیر مقصود شاعر از «نان و هوا» چیست؟ (شهریور ۴۰۱)

نان را از من بگیر اگر می‌خواهی / هوا را از من بگیر، اما / خنده‌ات را نه.^{۴۱۷}

۴۱۸- درک و دریافت خود را از سروده زیر بنویسید. (خرداد ۱۴۰۱)

و اگر دیدی، به ناگاه / خون من بر سنگ‌فرش خیابان جاری است / بخند؛ زیرا خنده تو / برای دستان من، شمشیری است آخته^{۴۱۸}

۴۱۹- با توجه به سروده «بخند؛ زیرا خنده تو برای دستان من شمشیری است آخته»، منظور از «شمشیر آخته» چیست؟ (دی‌ماه ۱۳۹۸)^{۴۱۹}

درس ۱۸ - عشق جاودانی

۴۲۰- شکسپیر در بند زیر چه ویژگی‌هایی را برای عشق جاودانی برمی‌شمارد؟ (ذکر دو مورد) (دی‌ماه ۱۴۰۲)

«این‌گونه است که عشق جاودانی همواره معشوق را جوان می‌بیند و نه توجهی به گردوغبار و جراحات پیری دارد»^{۴۲۰}

۴۲۱- در عبارت زیر عشق جاودانی چگونه توصیف می‌شود؟ (شهریور ۴۰۲)

«این‌گونه است که عشق جاودانی همواره معشوق را جوان می‌بیند و نه توجهی به گردوغبار و جراحات پیری دارد.»^{۴۲۱}

۴۱۰- میزان قدرت و توانایی تو چه قدر است. ص ۱۳۴

۴۱۱- الف) نقشه ما دارد عملی می‌شود ص ۱۳۸ // ب) خیلی متعجب شدم، ص ۱۴۰

۴۱۲- الف) صمیمی شده بودیم، ص ۱۳۷ // ب) پشیمان شدن از کاری، ص ۱۴۰

۴۱۳- کاری که از دست و اختیار خارج شد و قابل جبران نیست. (درس ۱۶ ص ۱۳۹)

۴۱۴- ب) یا (تیری که از شست رفت به کمان باز نمی‌گردد)؛ ص ۱۴۱

۴۱۵- شمشیر برکشیده یا آماده، ص ۱۵۰

۴۱۶- میهن‌دوستی. ص ۱۵۱

۴۱۷- ضرورت‌های زندگی. ص ۱۵۰

۴۱۸- شادی معشوق (وطن) به شاعر امید زندگی و قدرت مبارزه می‌بخشد. ص ۱۵۰

۴۱۹- شمشیر برکشیده و آماده برای دفاع یا حمله، ص ۱۵۰

۴۲۰- معشوق را همواره جوان می‌بیند، پیری برای عشق جاودانی مهم نیست، ص ۱۵۶

۴۲۱- ۴۲۱ - ظاهرین نبودن عاشق یا هر پاسخ درست دیگر. ص ۱۵۵

- ۴۲۲- عبارت «و آنچه را قدیمی است قدیمی ندانم که تو از آن منی و من از آن تو درست مانند نخستین باری که نام زیبای تو را تلاوت کردم» کدام مفهوم را خاطرنشان می‌سازد؟ (خرداد ۱۴۰۲)
- الف) غیرت و توانایی معشوق (ب) جاودانگی و تقدس عشق (پ) کرامت و مهربانی معشوق (ت) وصف‌ناپذیری و زیبایی عشق^{۴۲۲}
- ۴۲۳- با توجه به سروده زیر، یکی از ویژگی‌های عشق جاودانی را بنویسید. (خرداد ۱۴۰۰)
- «هر روز باید ذکری واحد را مکرر بخوانم / و آنچه را قدیمی است، قدیمی ندانم: «که تو از آن منی و من از آن تو»، / این‌گونه است که عشق جاودانی همواره معشوق را جوان می‌بیند»^{۴۲۳}
- ۴۲۴- مفهوم مشترک سروده‌های زیر را بنویسید. (دی ماه ۴۰۱؛ خرداد ۱۴۰۱)
- یک قصه بیش نیست غم عشق وین عجب / کز هر زبان که می‌شنوم نام‌مکرر است
هر روز باید ذکری واحد را مکرر بخوانم / و آنچه را قدیمی است، قدیمی ندانم: «که تو از آن منی و من از آن تو»^{۴۲۴}
- ۴۲۵- در سروده زیر، شکسپیر، در مقام عاشق، چه ادعایی می‌کند؟ (دی ماه ۱۴۰۰)
- چیزی در مخیله آدمی نمی‌گنجد که قلم بتواند آن را بنگارد اما جان صادق من آن را برای تو ترسیم نکرده باشد؟^{۴۲۵}
- ۴۲۶- در سطرهای زیر بر چه نکاتی تأکید شده است؟ (شهریور ۴۰۱)
- «چه حرف تازه‌ای برای گفتن مانده است یا چه چیز تازه‌ای برای نوشتن / که بتواند عشق مرا یا سجایای ارزشمند تو را بازگو کند؟»^{۴۲۶}
- ۴۲۷- سروده زیر، بیانگر کدام ویژگی‌های عشق است؟ (دی ماه ۱۳۹۹)
- «چه حرف تازه‌ای برای گفتن مانده است یا چه چیز تازه‌ای برای نوشتن / که بتواند عشق مرا یا سجایای ارزشمند تو را بازگو کند؟»^{۴۲۷}
- ۴۲۸- شکسپیر در بند زیر چه ویژگی‌هایی را برای عشق جاودانی برمی‌شمارد؟ (دی ماه ۱۳۹۸)
- این‌گونه است که عشق جاودانی همواره معشوق را جوان می‌بیند او نه توجهی به گرد و غبار و جراحات پیری دارد^{۴۲۸}
- ۴۲۹- با توجه به ابیات زیر مراد از «پیر خردمند» کیست؟ (خرداد ۱۴۰۲)
- چه خوش فرمود ان پیر خردمند / وزین خوش‌تر نباشد در جهان پند
اگر خونین‌دلی از جور ایام / لب خندان بی‌باور چون لب جام^{۴۲۹}
- ۴۳۰- عبارت زیر بر چه نکته‌ای تأکید دارد؟ (خرداد ۱۳۹۸)
- «وقتی قومی به اسارت دشمن درآید و مغلوب و مقهور بیگانه گردد تا وقتی که زبان خویش را حفظ کند، همچون کسی است که کلید زندان خویش را در دست داشته باشد.»^{۴۳۰}

نیایش

- ۴۳۱- مقصود از «راه پیچ در پیچ» در بیت زیر چیست؟ (دی ماه ۱۳۹۷)

- ۴۲۲- ب یا «جاودانگی و تقدس عشق» ص ۱۵۵
- ۴۲۳- یکی از این دو مورد: عشق قدیم را هر چه قدر قدیمی باشد، کهنه و بی‌ارزش نمی‌شمارد یا همواره معشوق را جوان می‌بیند. ص ۱۵۵
- ۴۲۴- سخن عشق تکراری نیست و عاشق از ذکر نام معشوق خسته نمی‌شود. (نام‌مکرر بودن و تازگی عشق) ص ۱۵۵
- ۴۲۵- روح راستگوی عاشق هر چه را که در ذهن آدم می‌گنجد، برای معشوق ترسیم کرده است. ص ۱۵۵
- ۴۲۶- شاعر عشق خود را با تازه‌ترین تعبیر بیان نموده است یا توصیف‌ناپذیری عشق / محبوب دارای بهترین خصلت‌هاست یا وصف‌ناپذیری معشوق. ص ۱۵۵
- ۴۲۷- توصیف‌ناپذیری عشق و ویژگی‌های معشوق.
- ۴۲۸- معشوق را همواره جوان می‌بیند پیری برای عشق جاودانی مهم نیست، ص ۱۵۶
- ۴۲۹- حافظ، ص ۱۵۳
- ۴۳۰- توجه به اهمیت زبان ملی و تلاش برای حفظ آن؛ ص ۱۵۹

«به راه این امید پیچ در پیچ / مرا لطف تو می باید دگر هیچ»^{۴۳۱}

ترکیبی

۴۳۲- معادل معنایی واژه‌های مشخص شده را بنویسید. (دی ماه ۱۴۰۲)

الف) دزد دانا می‌کشد اول چراغ خانه را

ب) غنچه خاموش بلبل را به گفتار آورد^{۴۳۲}

۴۳۳- **هریک از موارد زیر، با کدام مورد در جدول داده شده مفهوم مشترکی دارد؟** (یک مورد در جدول اضافی است) (خرداد ۱۴۰۱)

الف) کاووس کیانی که کی اش نام نهادند / کی بود؟ کجا بود؟ کی اش نام نهادند؟

ب) حتی درختش، غارش، کوهش، هر صخره سنگش و سنگریزه اش آیات وحی را بر لب دارد.

ج) شیرمردی باید این ره را شگرف / زان که ره دور است و دریا ژرف ژرف

۱- نی حدیث راه پر خون می کند / قصه های عشق مجنون می کند
۲- راستی خاتم فیروزه بواسحاقی / خوش درخشید ولی دولت مستعجل بود
۳- من نماز را وقتی می خوانم / که اذانش را باد گفته باشد سر گلدسته سرو / ...
۴- هر که جز ماهی، ز آیش سیر شد / هر که بی روزی است، روزش دیر شد ^{۴۳۳}

۴۳۴- **هریک از ابیات زیر، بر چه مفهومی تأکید دارد؟** (دی ماه ۱۳۹۹)

الف) جامه ای کاو نشود غرقه به خون بهر وطن / بدر آن جامه که ننگ تن و کم از کفن است

ب) کاووس کیانی که کی اش نام نهادند / کی بود؟ و کجا بود؟ و کی اش نام نهادند؟^{۴۳۴}

۴۳۵- **در هر یک از بیت های زیر، بر چه مفهومی تأکید دارد؟** (دی ماه ۱۴۰۰)

الف) خانه ای کاو شود از دست اجانب آباد / از اشک ویران کنش آن خانه که بیت الحزن است

ب) ز خورشید و از آب و از باد و خاک / نگردد تبه نام و گفتار پاک^{۴۳۵}

۴۳۶- **هریک از بیت های ردیف اول، با کدام یک از مفاهیم ردیف دوم، متناسب است؟ آن ها را به هم ربط دهید.** (در ستون «دوم»، یک مفهوم

اضافی است.) (دی ماه ۱۴۰۰)

ردیف اول	ردیف دوم
الف) چو گل هر جا که لبخند آفرینی / به هر سو رو کنی لبخند بینی	۱- رازداری و سکوت عاشق
ب) این مدعیان در طلبش بی خبرانند / کان را که خبر شد خبری باز نیامد	۲- اشتیاق پایان ناپذیر عاشق
ج) گله ما را گله از گرگ نیست / این همه بیداد شبان می کند	۳- مبارزه با تزویر
د) هر که جز ماهی ز آیش سیر شد / هر که بی روزی است روزش دیر شد	۴- شادی آفرینی
	۵- از ماست که بر ماست ^{۴۳۶}

۴۳۷- **در جدول زیر، هر یک از متن ها، با کدام یک از مفاهیم مقابل خود، تناسب معنایی دارد؟** (دی ماه ۱۳۹۹)

الف) ستاره ضعیفی در شبستان تیره و تار درونم درخشیدن گرفت.	۱) امیدوار شدن // ۲) رها شدن از ضعف و ناتوانی
ب) اگر خونین دلی از جور ایام / لب خندان بیاور چون لب جامه	۱) سختی کشیدن و بردباری در راه کمال

۴۳۱- راه دشوار و پر از سختی عشق. (ص ۱۶۳)

۴۳۲- الف) خاموش کردن * ب) ساکت ص ۴۹

۴۳۳- الف) ۲، ص ۶۲ // ب) ۳، ص ۷۱ // ج) ۱، ص ۱۲۰

۴۳۴- الف) وطن پرستی یا جان فشانی در راه وطن ص ۲۹ // ب) ناپایداری قدرت، ص ۶۲

۴۳۵- الف) بیگانه ستیزی، ص ۲۶ // ب) نام و سخن نیک ماندگار است. ص ۸۶

۴۳۶- الف) ۴، ص ۱۵۳ // ب) ۱، ص ۱۴ // ج) ۵، ص ۱۴۲ // د) ۲، ص ۴۷

(۲) توصیه به شادی در هنگام سختی ۴۳۷

۴۳۸- هر یک از بیت‌های ستون اول با کدام مفهوم در ستون دوم متناسب است؟ (یک مفهوم اضافی است) (شهریور ۱۳۹۹)

ستون اول (بیت‌ها)	ستون دوم (مفاهیم)
۱- از دست و زبان که برآید / کز عهده شکرش به درآید	ناپایداری قدرت
۲- من که هر آنچه داشتم اول ره گذاشتم / حال برای چون تویی اگر که لایقم بگو	دشواری راه عشق
۳- خانه‌ای کاو شود از دست اجانب آباد / ز اشک ویران کنش آن خانه که بیت‌الحرزن است	بیگانه‌ستیزی
۴- کاووس کیانی که کی‌اش نام نهادند / کی بود و کجا بود و کی‌اش نام نهادند	از جان گذشتگی عاشق
	ناتوانی در سپاسگزاری از خداوند ۴۳۸

۴۳۹- مفهوم مرتبط با هر گزینه را از کمانک مقابل آن انتخاب کنید. (شهریور ۱۳۹۹)

الف) هر روز باید ذکری واحد را مکرر بخوانم و آنچه را قدیمی است، قدیمی ندانم (پرهیز از کهنه‌گرایی / نامکرر بودن قصه عشق)
ب) گله ما را گله از گرگ نیست / کاین همه بیداد شبان می‌کند (از ماست که بر ماست / عدالت‌خواهی) ۴۳۹

۴۴۰- در جدول زیر، هر یک از متن‌ها، با کدام یک از مفاهیم مقابل خود، تناسب معنایی دارد؟ (خرداد ۱۳۹۹)

الف: «ستاره ضعیفی در شبستان تیره و تار درونم درخشیدن گرفت.»	(۱) امیدوار شدن
ب: اگر خونین دلی از جور ایام/ لب خندان بیاور چون لب جام	(۲) رها شدن از ضعف و ناتوانی
	(۱) بردباری در برابر مشکلات روزگار
	(۲) توصیه به شادی در هنگام سختی ۴۴۰

۴۴۱- در هر یک از عبارات زیر مفهوم قسمت‌های مشخص شده را بنویسید. (دی ماه ۱۳۹۷)

الف) عشق، آتش است. هر جا که باشد، جز او رخت، دیگری نهد.
ب) بوی گلم چنان مست کرد که دامنم از دست برفت. ۴۴۱

۴۴۲- معنی و مفهوم قسمت‌های مشخص شده را در اشعار زیر بنویسید. (دی ماه ۱۳۹۷)

الف) گفت: مستی، زان سبب افتان و خیزان می‌روی / گفت: جرم راه رفتن نیست، ره هموار نیست
ب) بفکن ز پی این اساس تزویر / بگسل ز هم این نژاد و پیوند ۴۴۲

معنی

درس ۱- شکر نعمت

۴۴۳- معنی ابیات و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.

- عصاره تاکی به قدرت او شهد فائق شده. (خرداد ۱۴۰۲)
- وظیفه روزی به خطای منکر نبرد. (دی ماه ۴۰۱)
- تخم خرمایی به تربیتش نخل باسق گشته. (شهریور ۴۰۱)
- پرده ناموس بندگان به گناه فاحش ندرد و وظیفه روزی به خطای منکر نبرد. (خرداد ۱۴۰۱؛ دی ماه ۱۳۹۸)
- از دست و زبان که برآید/ کز عهده شکرش به درآید (دی ماه ۱۳۹۹)

۴۳۷- الف) ۱، ص ۱۳۶ / ب) ۲، ص ۱۵۳

۴۳۸- ۱) ناتوانی در سپاسگزاری از خداوند ص ۱۲ // ۲) از جان گذشتگی عاشق ص ۵۶ // ۳) بیگانه‌ستیزی، ص ۲۶ // ۴) ناپایداری قدرت، ص ۶۲

۴۳۹- الف) نامکرر بودن قصه عشق ص ۱۵۶ // ب) از ماست که بر ماست، ص ۱۴۲

۴۴۰- الف) ۱) (امیدوار شدن)، ص ۱۳۶ // ب) ۲) (توصیه به شادی در هنگام سختی)، ص ۱۵۳

۴۴۱- الف) هرجایی که عشق باشد هیچ چیز دیگری غیر از عشق وجود نخواهد داشت یا فقط عشق مقیم می‌شود (وجود پیدا می‌کند). (درس ۷ ص ۵۳) // ب) اختیارم را از دست دادم. (درس ۱ ص ۱۴)

۴۴۲- الف) اوضاع جامعه نابه‌سامان (نامساعد) است. (درس ۲ ص ۱۹) / ب) پایه و بنیان این همه مکر و فریب را نابود کن (درس ۵ ص ۳۵)

- ۶) هر نفسی که فرو می‌رود ممد حیات است و چون برمی‌آید، مفرح ذات (شهریور ۴۰۲؛ شهریور ۱۳۹۹)
- ۷) یکی از صاحب‌دلان سر به جیب مراقبت فروبرده بود. (خرداد ۱۳۹۹)
- ۸) و خوان نعمت بی‌دریغش همه‌جا کشیده. (شهریور ۱۳۹۸)
- ۹) پرده ناموس بندگان به گناه فاحش ندرد. (خرداد ۱۳۹۸) ۴۴۳

درس ۲ - مست و محتسب

۴۴۴ - معنی ابیات و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.

- ۱) گفت: «دیناری بده پنهان و خود را وارهان» گفت: «کار شرع کار درهم و دینار نیست» (خرداد ۱۴۰۱؛ شهریور ۴۰۲)
- ۲) گفت: «نزدیک است والی را سرای، آن جا شویم» (شهریور ۱۳۹۸) ۴۴۴

درس ۳ - آزادی

۴۴۵ - معنی ابیات و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.

- ۱) با آنکه جیب و جام من از مال و می تهی است/ ما را فراغتی است که جمشید جم نداشت (خرداد ۱۴۰۲)
- ۲) فکری، ای هم‌وطنان، در ره آزادی خویش/ بنمایید که هر کس نکند، مثل من است (خرداد ۱۴۰۱)
- ۳) در دفتر زمانه فتد نامش از قلم/ هر ملتی که مردم صاحب‌قلم نداشت (دی‌ماه ۱۴۰۲؛ دی‌ماه ۱۳۹۸) ۴۴۵

درس ۵ - دماوندیه

۴۴۶ - معنی ابیات و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.

- ۱) برکش ز سر این سپید معجر / بنشین به یکی کبود اورند (شهریور ۴۰۲؛ شهریور ۴۰۱)
- ۲) ز خورشید و از آب و از باد و خاک/ نگردد تبه نام و گفتار پاک (شهریور ۴۰۱)
- ۳) برکن ز بن این بنا که باید/ از ریشه بنای ظلم برکنند (دی‌ماه ۱۴۰۰)
- ۴) تو مشقت درشت روزگاری/ از گردش قرن‌ها پس افکنند (دی‌ماه ۱۳۹۹)
- ۵) بگرای چو ازدهای گرز ۴۴۶ (خرداد ۱۳۹۸)

- ۱-۴۴۳) شیره درخت انگور با قدرت، او عسلی خالص شده. ص ۱۲
- ۲) روزی مقرر آن‌ها را با وجود خطاهای زشتشان قطع نمی‌کند. ص ۱۲
- ۳) هسته خرمایی با پرورش و توجه او نخلی بلند گردیده است. ص ۱۲
- ۴) خداوند آبروی بندگان را با گناه آشکار نمی‌ریزد و وجه معاش (رزق و روزی تعیین‌شده) را به دلیل خطای زشت قطع نمی‌کند. ص ۱۲
- ۵) هیچ‌کس نمی‌تواند با رفتار و سخنانش از عهده شکرگزاری خداوند برآید. ص ۱۲
- ۶) هر نفسی که پایین می‌رود (دم) یاری کننده زندگی است؛ و هنگامی که بالا می‌آید (بازدم) شادی‌بخش وجود است. ص ۱۲
- ۷) یکی از عارفان در حال تفکر عارفانه و توجه به حق بود. ص ۱۴
- ۸) و سفره نعمت‌های بی‌مضایقه و سخاوتمندانه خداوند برای همه پهن شده است. ص ۱۲
- ۹) خداوند آبروی بندگان را به سبب گناه آشکار نمی‌برد. ص ۱۲
- ۱-۴۴۴) محتسب: پولی بده و خود را نجات بده؛ مست: موضوعات دینی با پول (رشوه) حل نمی‌شود. ص ۱۹
- ۲) گفت: خانه حاکم نزدیک است؛ به آن جا برویم. ص ۱۹
- ۱-۴۴۵) با آنکه جیبیم از مال و جامم از شراب خالی است (تهی‌دست هستم) اما آسایشی دارم که جمشید نیز آن را نداشت. ص ۲۷
- ۲) ای هم‌میهن‌ان برای آزادی خویش چاره‌ای بیندیشید هر کس در پی چاره نباشد با من زندانی تفاوتی ندارد. ص ۲۶
- ۳) در گذر روزگار ملتی که نویسنده و شاعر نداشته باشد، فراموش می‌شود. ص ۲۷
- ۱-۴۴۶) این روسری سفید (برف) را از سرت بردار بر تخت پادشاهی بنشین ص ۳۵
- ۲) هیچ یک از پدیده‌های جهان آوازه نیک و گفتار پاک را ناپود نمی‌کنند. ص ۸۶
- ۳) این ظلم حاکم را همچون خانه‌ای ویران کن؛ زیرا باید ظلم را از پایه و اساس از بین برد. ص ۳۵
- ۴) ای دماوند تو مشقت بزرگ روزگار هستی که هنوز پس از قرن‌ها به‌عنوان میراثی باقی مانده‌ای. ص ۳۴
- ۵) مانند ازدهای سمی یا خطرناک حمله کن؛ ص ۳۵

درس ۶ - نی نامه

۴۴۷- معنی ابیات و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.

- ۱- هر که بی روزی است روزش دیر شد. (شهریور ۴۰۱)
- ۲- هر کسی از ظن خود شد یار من/ از درون من نجست اسرار من (دی ماه ۱۴۰۰؛ شهریور ۱۳۹۹)
- ۳- سینه خواهم شرحه شرحه از فراق (خرداد ۱۴۰۰)
- ۴- سر من از ناله من دور نیست/ لیک چشم و گوش را آن نور نیست (خرداد ۱۳۹۹)
- ۵- در غم ما روزها بیگانه شد/ روزها با سوزها همراه شد (شهریور ۱۳۹۸) ۴۴۷

درس ۷ - در حقیقت عشق

۴۴۸- معنی ابیات و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.

- ۱- حیات از عشق می شناس و ممت بی عشق می یاب (خرداد ۱۴۰۲)
- ۲- عشق هر کسی را به خود راه ندهد و به همه جایی مأوا نکند. (دی ماه ۴۰۱)
- ۳- وصول به حسن ممکن نشود الا به واسطه عشق. (شهریور ۴۰۱)
- ۴- عشق به همه جایی مأوا نکند و به هر دیده، روی ننماید. (خرداد ۱۳۹۹)
- ۵- در عشق قدم نهادن کسی را مسلم شود که با خود نباشد. (دی ماه ۱۴۰۲؛ شهریور ۱۴۰۲؛ خرداد ۱۳۹۸)
- ۶- در عالم پیر، هر کجا برنایی است/ عاشق بادا که عشق خوش سودایی است (شهریور ۱۳۹۹) ۴۴۸

درس ۸ - از پاریز تا پاریس

۴۴۹- معنی ابیات و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.

- ۱- چه استبعادی دارد که روزی خاطراتی از سفر ماه هم بنویسم! (خرداد ۱۴۰۱)
- ۲- امپراتوری های بزرگ هم مانند آدم های ثروتمند، معمولاً از سوءهاضمه می میرند. (خرداد ۱۴۰۰)
- ۳- یک روز دنیایی به روم چشم داشت و از آن چشم می زد. (دی ماه ۱۴۰۰؛ خرداد ۱۳۹۸؛ دی ماه ۱۳۹۹)
- ۴- آدمی به هر جا می رود گمان می کند به غایت القصوای مقصود خود رسیده است. (شهریور ۱۳۹۹)
- ۵- و صبح، هنگام «چریغ آفتاب» کنار «قنات حسنی» در شهر سیرجان اتراق کردیم. (شهریور ۱۳۹۸) ۴۴۹

۴۴۷-۱- هر کس از عشق بی بهره باشد روزگارش تباه می شود. ص ۴۷

۲- هر کسی از دیدگاه خودش با عارف همراه می شود و حال درون او را درک نمی کند. ص ۴۶

۳- دلی می خواهم که از درد جدایی پاره پاره شده باشد. (محرمی می خواهم که سختی جدایی کشیده باشد) ص ۴۶

۴- راز من از ناله های عارفانه من می توان دریافت: اما چشم و گوش ظاهری توان درک آن را ندارد. ص ۴۶

۵- روزهای عمر عاشقان با سوز و گداز و هجران سپری شد. ص ۴۷

۴۴۸-۱- زندگی را حاصل عشق بدان و مرگ را در عاشق نبودن جست و جو کن. ص ۵۳

۲- و عشق هر کسی را نمی پذیرد و در هر جایی اقامت نمی کند. ص ۵۲

۳- رسیدن به زیبایی تنها به وسیله عشق امکان پذیر است. ص ۵۲

۴- عشق در هر جایی پناه نمی گیرد (عشق در دل هر کسی جای نمی گیرد)؛ و به چشم هر کسی نمایان نمی شود. ص ۵۲

۵- پیمودن راه عشق (قدم در راه عاشقی گذاشتن) برای کسی امکان دارد که به فکر خودش نباشد. (کسی می تواند در راه عشق قدم بگذارد که به تعلقات ظاهری بی توجه باشد.) (ترک تعلقات

دنیوی) ص ۵۳

۶- در این دنیای سالخورده، هر کجا جوانی هست، الهی عاشق باشد زیرا عشق دیوانگی خوشایندی است، ص ۵۳

۴۴۹-۱- بعید نیست که به زودی خاطرات سفر ماه را هم بنویسم. ص ۶۱

۲- حکومت های بزرگ هم مانند انسان های ثروتمند و پرخور از زیاده خواهی نابود می شوند. ص ۶۲

۳- روزگاری همه مردم کشورها به روم توجه داشتند و از آن حساب می بردند و اطاعت می کردند (از قدرتش می ترسیدند)؛ ص ۶۲

۴- انسان به هر جایگاهی که می رسد گمان می کند به کمال مطلوب خود رسیده است. ص ۶۱

۵- و صبح، هنگام طلوع خورشید کنار «قنات حسنی» در شهر سیرجان اقامت کردیم. ص ۶۰

درس ۹- کویر

۴۵۰- معنی ابیات و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.

- ۱) پامان به ده باز نشده بود و در شهر دست و پا گیر نشده بودیم. (دی‌ماه ۴۰۱)
- ۲) از شنیدن اسم، شهر قند در دلم آب می‌شد. (شهریور ۴۰۱)
- ۳) مزینان را بر انگاره عشق‌آبادش ساخته‌اند و هنوز بر همان مهر و نشان است که بود. (خرداد ۱۳۹۹) ۴۵۰

درس ۱۰- فصل شکوفایی

۴۵۱- معنی ابیات و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.

- ۱- آنجا در آن برزخ سرد در کوچه‌های غم و درد / غیر از شب آیا چه می‌دید چشمان تار من و تو؟ (خرداد ۱۴۰۲)
- ۲- امروز خورشید در دشت آینه دار من و تو. (دی‌ماه ۴۰۱)
- ۳- چون رود امیدوارم بی‌تابم و بی‌قرارم / من می‌روم سوی دریا، جای قرار من و تو (خرداد ۱۴۰۱)
- ۴- با این نسیم سحرخیز، برخیز اگر جان سپردیم/در باغ می‌ماند ای دوست گل یادگار من و تو (دی‌ماه ۱۴۰۰)
- ۵- دیروز در غربت باغ من بودم و یک چمن داغ (خرداد ۱۳۹۸) ۴۵۱

درس ۱۱- آن شب عزیز

۴۵۲- معنی ابیات و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.

- ۱- سعی کردم که پا جای پای شما بگذارم؛ مثل برق و باد خودم را به سنگر برسانم. (شهریور ۴۰۱)
- ۲- توپخانه شروع کرده بود و صدای مهیب آن، صدای کودکانه اما خشک کلاش را در خود هضم می‌کرد. (خرداد ۱۴۰۱)
- ۳- طفره می‌رفتید ولی اصرارهای من، عاقبت شما را متقاعد کرد. (خرداد ۱۴۰۰)
- ۴- معبر تمام شد و وارد محوطه پیش روی خاکریزهای دشمن شدیم. (شهریور ۱۳۹۸)
- ۵- سجده بهترین حالتی بود که می‌توانست مرا با خاک هم‌سطح و یکسان کند. (دی‌ماه ۱۳۹۷) ۴۵۲

درس ۱۲- گذر سیاوش از آتش

۴۵۳- معنی ابیات و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.

- ۱- اگر کوه آتش بود بسپر/ از این تنگ خوار است اگر بگذرم (خرداد ۱۴۰۲)
- ۲- سیاوش چنین گفت کای شهریار/ که دوزخ مرا زین سخن گشت خوار. (دی‌ماه ۴۰۱؛ دی‌ماه ۱۳۹۹)
- ۳- به دستور فرمود تا ساروان/ هیون آرد از دشت صد کاروان (شهریور ۴۰۱)
- ۴- سراسر همه دشت بریان شدند/ بر آن چهر خندانش گریان شدند (خرداد ۱۴۰۱)

- ۱-۴۵۰) هنوز به ده رفت‌وآمد داشتیم و گرفتار شهرنشینی نشده بودیم. ص ۷۱
- ۲) از شنیدن اسم، شهر لذت می‌بردم خوش‌حال می‌شدم. ص ۷۷
- ۳) مزینان را به طرح و نقشه عشق‌آباد ساخته‌اند و از قدیم هیچ تغییری نکرده است. (هنوز به همان شکل و طرح قدیم است)؛ ص ۷۰
- ۱-۴۵۱) در دوران تسلط حکومت، ظلم در محیط پر از غم و رنج، چشمان ما تنها شاهد ظلم و ستم بود. ص ۸۴
- ۲- اکنون خورشید آزادی و امید امام (ره) در فضای کشور روشنی‌بخش ماست. ص ۸۴
- ۳- مانند رود امیدوار اما ناآرام هستیم، به سوی دریای اتحاد مردم می‌روم تا به آرامش برسیم. ص ۸۵
- ۴- با این انقلاب، تو هم به پا خیز که حتی اگر در این راه شهید هم شدیم، انقلاب و آزادی به‌عنوان یادگار ما در وطن باقی می‌ماند. ص ۸۵
- ۵- در دوران گذشته، در کشورم درد و غم زیادی وجود داشت. (ما با مصیبت‌های زیادی همراه بودیم)؛ ص ۸۴
- ۱-۴۵۲) سعی کردم دقیقاً از شما پیروی کنم؛ با سرعت خودم را به سنگر برسانم. ص ۹۲
- ۲- آتش توپخانه آغاز شده بود و صدای ترسناک آن صدای ضعیف اسلحه کلاش را محو می‌کرد. ص ۹۲
- ۳- خودداری می‌کردید اما اصرارهای من شما را مجاب و راضی کرد. ص ۸۹
- ۴- گذرگاه تمام شد و وارد محوطه (میدان) پیش روی سنگرهای دشمن شدیم. ص ۹۲
- ۵- من با سجده، خود را مانند خاک در برابر عظمت پروردگار، پست و کوچک می‌کنم. (درس ۱۱ ص ۹۰)

- ۵- بدان گه که شد پیش کاووس باز/ فرود آمد از باره بردش نماز (دی‌ماه ۱۴۰۰)
- ۶- که هر چند فرزند هست ارجمند/ دل شاه از اندیشه یابد گزند (خرداد ۱۴۰۰)
- ۷- کز این دو یکی گر شود نابه‌کار/ از آن پس که خواند مرا شهریار؟ (خرداد ۱۳۹۹)
- ۸- اور ایدون که زین کار هستم گناه/ جهان آفرینم ندارد نگاه (شهریور ۱۳۹۹)
- ۹- چنین است سوگند چرخ بلند/ که بر بی‌گناهان نیاید گزند (دی‌ماه ۱۴۰۲؛ دی‌ماه ۱۳۹۸)
- ۱۰- چو خواهی که پیدا کنی گفت‌وگوی/ بیاید زدن سنگ را بر سبوی (خرداد ۱۳۹۸؛ دی‌ماه ۱۳۹۷)
- ۱۱) همی کند سودابه از خشم موی / همی ریخت آب و همی خست روی^{۴۵۳} (شهریور ۴۰۲)
- درس ۱۳- خوان هشتم**

۴۵۴- معنی ابیات و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.

- ۱) این عیار مهر و کین مرد و نامرد است. (دی‌ماه ۴۰۱)
- ۲) شیرمرد عرصه ناورد‌های هول / ... / طعمه دام و دهان خوان هشتم بود (خرداد ۱۳۹۹)
- ۳) آری اکنون تهمتن ... / در بن این چاه آبش زهر شمشیر و سنان گم بود (شهریور ۱۳۹۹)
- ۴) این [شعر] عیار مهر و کین مرد و نامرد است. (شهریور ۱۳۹۸)
- ۵) در بن این چاه، آبش زهر شمشیر و سنان، گم بود (خرداد ۱۳۹۸)
- ۶) پهلوان هفت‌خوان، اکنون / طعمه دام و دهان خوان هشتم بود (دی‌ماه ۱۳۹۷)^{۴۵۴}

درس ۱۴- سی‌مرغ و سیمرغ

۴۵۵- معنی ابیات و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.

- ۱- بعد از این وادی استغنا بود/ نه در او دعوی و نه معنا بود (خرداد ۱۴۰۲)
- ۲- وا نیامد در جهان زین راه کس/ نیست از فرسنگ آن آگاه کس. (دی‌ماه ۴۰۱؛ شهریور ۴۰۱؛ شهریور ۱۳۹۹)
- ۳- چون بود کاکلیم ما را شاه نیست/ بیش از این بی‌شاه بودن راه نیست (خرداد ۱۴۰۰)
- ۴- چون فرود آیی به وادی طلب/ پیشت آید هر زمانی صد تعب (دی‌ماه ۱۴۰۰)

۴۵۳-۱- اگر این آتش مانند کوه باشد از آن عبور می‌کنم؛ گذشتن از این راه باریک برای من کاری آسان است. ص ۱۰۱ (معنی در پاسخنامه ایراد دارد. مطابق با خوانش دکتر کزازی معنی نشده است)

- ۲- سیاوش این‌گونه گفت که، ای پادشاه تحمل دوزخ برای من آسان‌تر از این سخن این تهمت است. ص ۱۰۱
- ۳- به وزیر فرمان داد که شتربان صد کاروان شتر درشت‌انداز از دشت بیاورد. ص ۱۰۱
- ۴- همه مردم ناراحت شدند و با دیدن چهره خندان سیاوش از شوق گریستند. ص ۱۰۳
- ۵- وقتی که پیش شاه کاووس رفت، از اسب پیاده شد و تعظیم کرد. ص ۱۰۳
- ۶- هر چند فرزند عزیز و گران‌قدر است، اما بدگمانی به فرزند، دل شاه را آزرده خواهد کرد. ص ۱۰۰
- ۷- که اگر یکی از این دو نفر (سودابه یا سیاوش) گناهکار شناخته شود، پس از آن کسی من را پادشاه نمی‌شمارد. ص ۱۰۱
- ۸- اگر این چنین است که در این اتفاق من گناه کار هستم خداوند جهان‌آفرین، من را (از آتش) حفظ نمی‌کند. ص ۱۰۳
- ۹- آسمان (سرنوشت) سوگند خورده است که به بی‌گناهان آسیبی نمی‌رسد. ص ۱۰۰
- ۱۰- اگر می‌خواهی حقیقت را آشکار کنی، باید دست به آزمودن آن‌ها بزنی. (دست به آزمایش بزنی)؛ ص ۱۰۰
- ۱۱) سودابه از روی خشم موهایش را می‌کند پیوسته گریه می‌کرد و صورت خود را زخمی می‌نمود. ص ۱۰۴
- ۴۵۴-۱) این شعر معیار سنجش دوستی مردان و دشمنی نامردان است. ص ۱۱۰
- ۲) رستم، پهلوان میدان نبردهای هراسناک، در چاه (دام مرگ) گرفتار شده بود. ص ۱۱۰ و ۱۱۲
- ۳) اکنون رستم، در (ته) این چاهی که به جای آب، زهر شمشیر و نیزه داشت، گرفتار شده بود، ص ۱۱۲
- ۴) این شعر من ملاک سنجش محبت و دشمنی مردان و نامردان است. ص ۱۱۰
- ۵) رستم در ته چاهی که به جای آب، شمشیر و سرنیزه زهرآلود داشت، گم شده بود. ص ۱۱۲
- ۶) رستم در چاه نیرنگ و حيله (شغاد) افتاد و کشته شد. (ص ۱۱۲)

- ۵- ما پرندگان را نیز پیشوا و شهریاری است. در خرد و بینش، او را همتایی نیست. (دی‌ماه ۱۳۹۹)
- ۶- صدهزاران سایه جاوید، تو/گم شده بینی ز یک خورشید، تو (خرداد ۱۳۹۹)
- ۷- مرغان جملگی شیدا شدند؛ بهانه‌ها یکسو نهادند. (خرداد ۱۳۹۹؛ دی‌ماه ۱۳۹۷)
- ۸- آن که او را شناسد، دوری او را تحمل نتواند کرد و آن که بدو رو آرد، بدو نتواند رسید. (دی‌ماه ۱۳۹۸)
- ۹- هر یکی بی‌نا شود بر قدر خویش / باز یابد در حقیقت صدر خویش (شهریور ۱۳۹۸)
- ۱۰) هر که داند گفت با خورشید راز / کی تواند ماند از یک‌ذره باز^{۴۵۵} (شهریور ۴۰۲)

درس ۱۶- کباب غاز

۴۵۶- معنی ابیات و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.

- ۱) متکلم وحده و مجلس آرای بلامعارض شده است. (خرداد ۱۴۰۲)
- ۲) پشت دستم را داغ کردم که تا من باشم دیگر پیرامون ترفیع رتبه نگردم. (دی‌ماه ۴۰۱)
- ۳) مهمان‌ها سخت در محظور گیر کرده، تکلیف خود را نمی‌دانند. (شهریور ۴۰۱)
- ۴) در همان بحبوحه بخوربخور منظره زوال غاز خدابایم‌رز، مرا به یاد بی‌ثباتی فلک بوقلمون انداخت. (خرداد ۱۴۰۱)
- ۵) این بدبخت‌ها سال آژگار یک بار برایشان چنین پای می‌افتد و شکم‌ها را مدتی است صابون زده‌اند که کباب بخورند. (خرداد ۱۴۰۰؛ شهریور ۱۳۹۹)
- ۶) یکی که کبابه شعر و ادب می‌کشید، جلو رفته جبهه شاعر را بوسید. (خرداد ۱۳۹۸)
- ۷) شش‌دانگ حواسم پیش مصطفی است که نکند بوی غاز چنان مستش کند که دامنش از دست برود. (دی‌ماه ۱۴۰۲؛ دی‌ماه ۱۳۹۸)
- ۸) در این اثنا صدای زنگ تلفن از سرسرای عمارت بلند شد. (شهریور ۱۳۹۸)
- ۹) حالا دیگر مصطفی در خوش‌زبانی، نوک جمع را چیده است. (دی‌ماه ۱۳۹۹)
- ۱۰) تمام حسن کباب غاز به این است که سربهمهر روی میز بیاید.^{۴۵۶} (شهریور ۴۰۲)

- ۴۵۵-۱- پس از این بیابان استغنا و بی‌نیازی است که در آن ادعا (لاف زدن) و معنا (حقیقت) وجود ندارد. ص ۱۲۳
- ۲- کسی در جهان از این راه بازنگشته است به همین دلیل کسی از مسافت این راه آگاه نیست. ص ۱۲۲
- ۳- چرا سرزمین ما شاه ندارد، بیش از این بدون شاه بودن شایسته نیست؛ ص ۱۲۰
- ۴- وقتی در مرحله طلب (اولین مرحله) قدم بگذاری، رنج و سختی‌های زیادی در برابر تو ظاهر می‌شود. ص ۱۲۲
- ۵- ما پرندگان هم رهبر و پادشاهی داریم که در خرد و بینش، همانندی ندارد. ص ۱۲۰
- ۶- در مرحله فنا (هفتم) همه پدیده‌هایی که سایه‌هایی بر چهره خداوند بودند، با آشکار شدن خورشید حق، از بین می‌روند و حق آشکار می‌گردد. ص ۱۲۵
- ۷- همه پرندگان عاشق دیدار سیمرغ شدند و بهانه‌جویی را کنار گذاشتند. (رها کردند) ص ۱۲۲
- ۸- کسی که سیمرغ (خداوند) را بشناسد، نمی‌تواند دوری از او را تحمل کند؛ و کسی که به او رو بیاورد، نمی‌تواند به او دست یابد. ص ۱۲۱
- ۹- هر کس به ارزش و جایگاه خود پی می‌برد و در حقیقت از مقام خود آگاه می‌شود. ص ۱۲۳
- ۱۰) کسی که می‌تواند به اصل و حقیقت خداوند برسد، هرگز از رسیدن به فرعیات عاجز نمی‌شود. ص ۱۲۱
- ۴۵۶- ۱) تنها گوینده جمع و بزم‌آرای بدون رقیب شده بود. ص ۱۳۷
- ۲) از این کار پشیمان شدم که دیگر به فکر ارتقای رتبه نباشم. ص ۱۴۰
- ۳) مهمان‌ها به شدت گرفتار شده بودند و نمی‌دانستند چه کار کنند ص ۱۳۸
- ۴) در همان میانه غذا خوردن، منظره نابودی غاز، مرا به یاد ناپایداری روزگار ریاکار انداخت. ص ۱۳۹
- ۵) این بدبخت‌ها هر سال طولانی یک بار برایشان چنین موقعیتی پیش می‌آید و مدتی است انتظار کشیده‌اند (گرسنگی کشیده‌اند، به خود وعده داده‌اند) که کباب بخورند
- ۶) یکی که ادعای شعر و شاعری داشت، جلو رفت و پیشانی شاعر را بوسید. ص ۱۳۶
- ۷) همه حواسم به مصطفی است که با بوی غاز از خود بی‌خود نشود و اختیارش را از دست ندهد. ص ۱۳۷
- ۸) در این میان، صدای زنگ تلفن از راهروی خانه بلند شد. ص ۱۳۷
- ۹) اکنون مصطفی در خوش‌صحبتی، بر جمع مسلط شده است. ص ۱۳۷
- ۱۰) همه خوبی کباب غاز در این است که کامل و دست‌نخورده روی میز بیاید. ص ۱۳۳

درس ۱۷ - خنده تو

۴۵۷- معنی ابیات و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.

(۱) بخند؛ زیرا خنده تو / برای دستان من شمشیری است آخته (دی‌ماه ۱۳۹۹)

(۲) نان را از من بگیر اگر می‌خواهی / هوا را از من بگیر، اما / خنده‌ات را نه (دی‌ماه ۱۴۰۲؛ دی‌ماه ۱۳۹۸) ^{۴۵۷}

درس ۱۸ - عشق جاودانی

۴۵۸- معنی ابیات و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.

(۱) آیا چیزی در مخیله آدمی می‌گنجد که بتواند آن را بنگارد/ اما جان صادق من آن را برای تو ترسیم نکرده باشد؟ (خرداد ۱۴۰۰)

(۲) (عشق جاودانی) همواره عشق قدیم را موضوع صحیفه شعر خود می‌گرداند. (خرداد ۱۳۹۹، شهریور ۱۳۹۹)

(۳) یک قصه بیش نیست غم عشق وین عجب/ کز هر زبان که می‌شنوم نامکرر است (خرداد ۱۴۰۲)

(۴) در این اندیشه مستغرق بودم که دیدم مرا به نام خواندند. ^{۴۵۸} (شهریور ۴۰۲)

۴۵۷-۱) بخند زیرا خنده و شادمانی تو، مانند شمشیری برکشیده در دستان من است. (شادی تو سلاحی برای مبارزات من است) ص ۱۵۰

(۲) گر غذا و هوا (خوردن و نفس کشیدن) را از من بگیر می‌میرم؛ شادی و خنده‌ات را از من بگیر. ص ۱۵۰

۴۵۸-۱) فکر و خیالی در ذهن انسان نمی‌گنجد که بتواند آن را بنویسد اما روح راستگو و درست‌کردار من آن را برای تو، ای عشق جاودانی به تصویر نکشیده باشد. ص ۱۵۵

(۲) عشق جاودانی یا همیشگی، همواره عشق یا معشوق قدیمی خود را موضوع کتاب یا دیوان شعر خود قرار می‌دهد. ص ۱۵۵

(۳) داستان عشق یک ماجرا بیشتر نیست؛ اما عجیب آنکه آن را از هر کس می‌شنوم غیر تکراری است. ص ۱۵۶

(۴) در این فکر فرورفته بودم که دیدم مرا به اسم صدا زدند. ص ۱۵۹